

การพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ

นางสาววิพิมพ์ กิ่งวัฒนานันท์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-031-361-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND REPORTING ROLE OF ECONOMIC REPORTERS

Miss Ravipim Kingwattananant

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-031-361-2

นางสาววิพิมพ์ กิ่งวัฒนานันท์ : การพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทการรายงานข่าวของ
นักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ (PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND REPORTER
ROLE OF ECONOMIC REPORTER) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. พีระ จิรโสภณ , 98 หน้า.
ISBN 974-031-361-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาการเพื่อเป็นนักวิชาชีพของนักข่าวหนังสือพิมพ์แนว
เศรษฐกิจ พร้อมกับการสำรวจบทบาทและการทำหน้าที่รายงานข่าวพิจารณาจากการทำหน้าที่
นายประตู่ข่าวสาร โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ วิเคราะห์จากการตอบแบบสอบถาม
ของนักข่าวเศรษฐกิจจำนวน 118 คน จากหนังสือพิมพ์จำนวน 26 ฉบับ และวิเคราะห์ทัศนะของผู้
รู้และผู้เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์เจาะลึก 4 คน

ผลการวิจัย

1. นักข่าวเศรษฐกิจมีเหตุการณ์ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนักข่าว ส่วนใหญ่เพราะเห็นว่าเป็น
อาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม รองลงมาเพราะมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ส่วนบท
บาทในการรายงานข่าว มีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ และมีการเรียบเรียง
เขียนข่าวด้วยตนเอง การคัดเลือกข่าวเน้นผลกระทบต่อสังคมมากที่สุด และเห็นว่าการอ้างแหล่ง
ข่าวปกปิด หรือคลุมเครือในการรายงานข่าวสามารถทำได้ เพื่อให้ นำข้อมูลมาเสนอต่อสาธารณะ
นอกจากนั้นนักข่าวเศรษฐกิจส่วนมากเห็นด้วยกับการเน้นสิทธิการรับรู้ของประชาชนมากกว่า
สิทธิส่วนตัวผู้ตกเป็นข่าว และไม่เห็นด้วยกับการที่นักข่าวจะเป็นประชาสัมพันธ์ให้แหล่งข่าว

2. ผู้รอบรู้เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวและวิเคราะห์ข่าวเห็นว่านักข่าวเศรษฐกิจโดยทั่วไปมี
พัฒนาการดีขึ้น แต่ยังขาดความรู้ และนักข่าวต้องพัฒนาเป็นนักวิชาชีพโดยเริ่มจากตัวเอง
มีองค์กรหนังสือพิมพ์และองค์กรวิชาชีพสนับสนุนการฝึกอบรม ส่วนการทำข่าวมีอุปสรรคการเข้า
ถึงข้อมูล ในเรื่องจริยธรรมนั้นขึ้นกับจิตสำนึกส่วนบุคคล และความเข้มงวดขององค์กร

ภาควิชาวารสารสนเทศ..... ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชาวารสารสนเทศ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2544.....

438 52625 28 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : PROFESSIONAL / DEVELOPMENT / REPORTING / ROLE / ECONOMIC REPORTER

RAVIPIM KINGWATTANANANT : PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND REPORTING

ROLE OF ECONOMIC REPORTER. THESIS ADVISOR :ASSOC.PROF.PIRA

CHIRASOPONE,Phd.,98 pp. ISBN 974-031-361-2

The objective of this research is to investigate the development to professionalism of business news journalists and to survey their reporting roles is regarding to gate - keeping function. The research results are obtained from two parts : 1) The analysis of questionnaires from 118 business news journalists of 26 Thai newspapers and 2) The analysis of 4 business news experts' opinions.

The study reveals that:

- 1) Economic news reporters pointed out that they enter into their career because the job contributes benefit to the society. In addition, they have had strong commitment and devotion to this job for a long period. The analysis on their reporting role reflected that their news mostly came from interview and later rewritten by themselves. Their news selection emphasized on social impact. They admitted that the reference from hidden or unclear source can be done in order to reveal the fact to public. Furthermore, most economic news should emphasized more on public right than human personal right. They did not agree with journalists who act as PR man for a news source.

- 2) Business news experts expressed that economic news journalists generally had well developed, however, they still lacked of well-rounded character. They suggested that the reporter , who want to develop into professionals, should start from themselves and be supported by their newspaper organizations and professional training centers. They pointed out that the obstacle in news reporting is the accessibility to information. Moreover, journalists' ethics depended on personal realization and their organization's strictness.

Department.....Journalism.....Student's signature.....

Field of study.....Journalism.....Advisor's signature.....

Academic year.....2001.....Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ตรวจแก้ไขงานวิจัย และให้คำแนะนำที่มีค่าตลอดมา

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นันทริกา คุ่มไพโรจน์ ประธานกรรมการ และ อาจารย์พรณพิมล นาคนาวา กรรมการสอบที่ได้ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอบคุณพี่แต้ม พี่จุ๊ แป๋ว ไข่ นก และบบส.ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อนๆทุกคน โดยเฉพาะ ตุ๊ก และแว่น

กราบขอบพระคุณครอบครัว คุณแม่ ต้วย แต่ ตลอดจนญาติมิตรที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักวิชาชีพ.....	11
แนวคิดคุณสมบัตินักศึกษา.....	13
ปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาข่าว.....	19
แนวคิดนายประตู่ข่าวสาร.....	22
แนวคิดข่าวเศรษฐกิจ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
นิยามศัพท์.....	27
ข้อสันนิษฐานการวิจัย.....	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
ตัวแปรงานวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาเศรษฐกิจ.....	33
การวิเคราะห์ลักษณะการเข้าสู่วิชาชีพของนักศึกษาเศรษฐกิจ.....	39
การวิเคราะห์บทบาทและแนวคิดเชิงวิชาชีพในการรายงานข่าวเศรษฐกิจ.....	45
การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการทำข่าวเศรษฐกิจ.....	53
ข้อสันนิษฐานการวิจัยและข้อมูลสนับสนุน.....	70

บทที่	หน้า
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	89
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	98

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามเพศ.....	33
ตารางที่ 2 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามอายุ.....	34
ตารางที่ 3 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสถานภาพสมรสและการมีบุตร.....	34
ตารางที่ 3.1 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามการมีบุตร.....	34
ตารางที่ 4 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามระดับการศึกษา.....	35
ตารางที่ 5 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา.....	35
ตารางที่ 6 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่มีประสบการณ์ทำงานข่าวกับสื่อต่าง ๆ.....	36
ตารางที่ 7 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่มีประสบการณ์ด้านข่าวเศรษฐกิจ.....	36
ตารางที่ 8 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่เคยผ่านงานข่าวจำแนกตามประเภทสื่อ.....	37
ตารางที่ 9 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสายงานข่าวเศรษฐกิจ.....	37
ตารางที่ 10 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสื่อสิ่งพิมพ์ที่สังกัด.....	38
ตารางที่ 11 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามลักษณะองค์กร.....	38
ตารางที่ 12 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่มีทีมงานบุคลากร.....	39
ตารางที่ 13 ความถี่ร้อยละปัจจัยเหตุผล การเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ.....	40
ตารางที่ 13.1 ค่าเฉลี่ยปัจจัยเหตุผลการเข้าสู่วิชาชีพจำแนกตามกลุ่มหนังสือพิมพ์.....	41
ตารางที่ 13.2 ค่าเฉลี่ยปัจจัยเหตุผลการเข้าสู่วิชาชีพจำแนกตามสายงานข่าว.....	41
ตารางที่ 14 ความถี่ร้อยละของพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าสู่งานข่าวเศรษฐกิจ.....	42
ตารางที่ 15 ความถี่ร้อยละของวิธีการเข้าสู่งานข่าวเศรษฐกิจ.....	42
ตารางที่ 16 ความถี่ร้อยละวิธีการคัดเลือกเข้าทำงานข่าวเศรษฐกิจ.....	43
ตารางที่ 17 ความถี่ร้อยละการทดสอบความสามารถของนักข่าวเศรษฐกิจ.....	43
ตารางที่ 18 ความถี่ร้อยละของการคัดเลือกโดยมีหรือไม่มีการแข่งขัน.....	44
ตารางที่ 19 ความถี่ร้อยละการฝึกอบรมของนักข่าวเศรษฐกิจ.....	44
ตารางที่ 20 ความถี่ร้อยละการจัดอบรมที่นักข่าวเศรษฐกิจได้รับจากหน่วยงาน.....	44
ตารางที่ 21 ความถี่ร้อยละการเข้าร่วมประชุม สัมมนา ของนักข่าวเศรษฐกิจ.....	45
ตารางที่ 22 ความถี่ร้อยละลักษณะงานที่นักข่าวเศรษฐกิจปฏิบัติในปัจจุบัน.....	46
ตารางที่ 23 ความถี่ร้อยละการใช้แหล่งข่าว.....	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ญ

ตาราง

หน้า

ตารางที่ 24 ความถี่ร้อยละเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว.....48

ตารางที่ 25 ความถี่ร้อยละความคิดเห็นต่อแนวทางปฏิบัติในทางวิชาชีพ..... 50

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทสูงมากในระบบการเรียนรู้ของสังคมไทย แม้จะเป็นธุรกิจที่ขนาดไม่ใหญ่นัก ทว่ากลับมีอิทธิพลครอบคลุมไปถึงทุกส่วนของชีวิตทางสังคม จนถึงขีดที่เป็นสถาบันทางค่านิยมที่ไร้คู่แข่งขั้นมาขึ้นตลอดเวลา เงื่อนไขพิเศษหลายประการของเมืองไทย สื่อมวลชนสามารถครอบครองเนื้อที่ของ “จิตสำนึกสาธารณะ” ได้เป็นอย่างสูง (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2542)

เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีอำนาจ มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนทั่วไปในสังคม ดังนั้นจึงเป็นวิชาชีพที่ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความรับผิดชอบอย่างสูงต่อสังคม หนังสือพิมพ์มีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ บุคลากรที่ถือเป็นกำลังหลักของการทำงานด้านข่าวก็คงจะไม่พ้น “ นักข่าว “ หรือ “ ผู้สื่อข่าว “ ซึ่งถือเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เพราะหากไม่มีบุคคลในตำแหน่งนี้ ก็จะไม่มีความรู้ข่าวสารหรือวัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นข่าวออกมาได้ (สุภา ศิริमानนท์ ,2528)

ปัจจุบันการรายงานข่าวเศรษฐกิจมีความจำเป็นต่อระบบเศรษฐกิจของสังคมทุกระดับ จุลภาคและมหภาคจึงมีหน้าธุรกิจ เศรษฐกิจและการเงินปรากฏในหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับ นักข่าวไม่ได้ทำหน้าที่แต่เพียงรายงานข่าวที่ให้ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจและการเงินเท่านั้น แต่จะต้องมีความรู้ความสามารถ และเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจดีพอ และจะต้องสามารถอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยการใช้ภาษาที่ง่ายแก่การเข้าใจ ในปัจจุบันสภาวะธุรกิจและลงทุนของประเทศไทยก้าวหน้ากว่าที่เคยเป็นมา ทำให้หน้าข่าวเศรษฐกิจการเงินการธนาคารเป็นที่พึ่งพาของประชาชนเพิ่มมากขึ้น นักข่าวจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในด้านเศรษฐกิจการเงินการธนาคาร เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ดังกล่าวนี้มารายงาน และอธิบายข่าวได้อย่างถูกต้อง นักข่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะเศรษฐกิจระดับชาติ และระดับโลกได้เป็นอย่างดี เพราะสิ่งนี้จะไปมีอิทธิต่อธุรกิจ ท้องถิ่น อุตสาหกรรม เกษตรกรรม แรงงาน ในประเทศ ปัญหาคนว่างงาน เงินเพื่อผลิตผลทางเกษตรกรรมตกต่ำ ฯลฯ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดและมีอิทธิพลโดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้น (ดรุณี หิรัญรักษ์,2534)

การที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น เป็นผลมาจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการพิมพ์ ความก้าวหน้าทางการศึกษา และความสำคัญของธุรกิจที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ หนังสือพิมพ์จึงเป็นแหล่งข่าวสารที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจประจำวันของประชาชน ของนักธุรกิจได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามได้มีผู้สะท้อนความเห็นเกี่ยวกับบทบาทการรายงานข่าวของนักข่าวเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านคุณภาพการทำข่าวที่ยังมีข้อบกพร่อง ขาดความลุ่มลึก ขาดข้อมูลที่หนักแน่นและขาดการตีความที่รอบด้านซึ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่า ขณะนี้นักข่าวกำลังเผชิญกับวิกฤติด้านคุณภาพความเชื่อถือและการคาดหวังในมาตรฐานความเป็นนักวิชาชีพ

นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี (2543) เรียกร้องให้หนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนทุกประเภทให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวสืบสวนสอบสวนและการตีความที่มีหลักฐานข้อมูลหนักแน่นยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานข่าวไปตามกระแสเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาเป็นวันๆไปโดยไม่เกาะติด ไม่มีเป้าหมายที่เป็นสาระชัดเจน

พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย (2541) แสดงทัศนะเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชนว่า ต้องการเห็นสื่อมวลชนพยายามทำหน้าที่ไม่ให้สังคมไทย เป็นสังคมกระแสที่วูบวาบ แต่ต้องทำหน้าที่จับปัญหาให้ติดแน่น และนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มาก สื่อมวลชนต้องให้ความสำคัญกับเรื่องจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพราะสังคมให้การยอมรับและถือว่าวิชาชีพนี้เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและมีศักดิ์ศรี ดังนั้นสื่อจึงควรทำหน้าที่เป็นหูเป็นตา เป็นปากเป็นเสียงของพี่น้องประชาชน บุคลากรในวงการสื่อ จึงควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีระบบการตรวจสอบข้อมูลที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อให้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

นายบัณฑิต ล่ำซำ กรรมการผู้จัดการ ธนาคารกสิกรไทย (2541) ให้ความเห็นต่อสื่อมวลชนไทยว่า ต้องการให้สื่อเข้าใจประเด็นอย่างแท้จริง เพราะถ้าเข้าใจผิด มันก็จะเสนอไม่ตรงกับความจริง บางอย่างเป็นเรื่องเทคนิคัล ก็ต้องเข้าใจว่าประเด็นเทคนิคัลนั้นมันคืออะไร เรื่องเทคนิคัลประมาณ 60 % คือสอบผ่าน คือผ่านแบบสี่ข้างเข้าดูเต็มที ต้องฝึกเพิ่มเติมแต่ก็ยังดีกว่าแต่ก่อนคือดีขึ้นมาเยอะแล้ว พัฒนามาเรื่อยๆ อีกไม่นานก็น่าจะดีขึ้น นักข่าวเศรษฐกิจวันนี้ความรู้ทางเทคนิคมาก ประเด็นสำคัญๆจับได้ รู้ว่าจะถามอย่างไร สาระมีอะไร สามารถอธิบายข้อเท็จจริงให้สังคมได้ทราบเกือบทุกเรื่องแต่อธิบายผิดก็มีอยู่

ด้านนายวีระ ธีรภัทร คอลัมนิสต์ข่าวเศรษฐกิจ กล่าวว่า ผู้ผลิตข่าวสารบ้านเราในยามนี้มีประมาณ 1 พันคนเศษนั้น ผู้ที่รู้เรื่องและเข้าใจเรื่องราว ในภาคการเงินการคลังการธนาคารในระดับพอใช้ได้ดีพอสมควรมีจำนวนไม่เกิน 20 คน ถ้าหากเป็นเรื่องเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศมีไม่เกิน 10 คน หากเป็นเรื่องธุรกิจหลักทรัพย์มีไม่เกิน 10 คน นี่เป็นความไม่สมดุลระหว่างข่าวสารที่มากและซับซ้อนไปด้วยปริมาณ ยังไม่ต้องพูดถึงคุณภาพการ รายงาน และการทำความเข้าใจปัญหาในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต ดังนั้นความเป็นไปทางเศรษฐกิจไทยในขณะนี้เกินสติปัญญาปกติของสื่อมวลชนไทยที่จะรายงานข่าวและอธิบายได้อย่างครบถ้วนรอบด้าน

นักข่าวสายอื่นไม่ทราบว่าต้องมีความรู้พื้นฐานอะไรบ้าง แต่สำหรับนักข่าวสายเศรษฐกิจนั้น นายวีระ ธีรภัทร กล่าวว่า นอกจากพื้นฐานเขียนข่าว เรียบเรียงข่าวเป็นวิเคราะห์ข่าวได้ น่าจะมีความรู้เพิ่มเติมแบบได้เรื่อง ได้ราว อย่างน้อยสักสองสามอย่าง คือ ความรู้เรื่องบัญชี การเงิน การธนาคารและเศรษฐศาสตร์ ถ้าหากไม่มีหรือมีแบบกระท่อนกระแท่น ก็ต้องพยายามชวนขวายเป็นผู้รู้เรื่องให้ได้ มิฉะนั้นจะเป็นแค่เทพข่าว ไม่ใช่ นักข่าว

ส่วนนายสถาพร กวิตานนท์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2541) มองบทบาทนักข่าวว่า ทุกวันนี้คนไปฟังพาดูการรายงานข่าวมากเกินไป แต่จะไปหานักวิเคราะห์ข่าวได้น้อย ทำให้ข่าวที่ออกมาค่อนข้างมีเนื้อหาไปทางหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งตรงนี้น่าจะปรับเปลี่ยนจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศเขาจะเน้นเรื่องการวิเคราะห์เป็นหลัก ทุกวันนี้คนที่เรียนมาในวิชาชีพนี้ มีน้อยแต่คนที่เข้ามาเขียนข่าวจริงๆ มาจากหลากหลายวิชาชีพที่เรียนมา จบมาทางนิเทศศาสตร์จริงๆ ไม่มาก นักข่าวกว่าจะจับประเด็นในแนวข่าวเศรษฐกิจได้ต้องใช้เวลาหลายปี ถ้าไม่มีความรู้พื้นฐาน ขณะเดียวกันผู้ที่อยู่เบื้องหลังในกองบรรณาธิการเองก็มีงานวิจัยค่อนข้างน้อย หมายถึงการตรวจสอบข้อมูลเบื้องหน้าเบื้องหลังส่วนใหญ่ข่าวเบ็ดเสร็จที่ผู้สื่อข่าวคนข้างในก็จะมาเติมหัวให้สวิงสวาย ซึ่งคนกลุ่มนี้ผมไม่รู้ว่ามีมีการพัฒนาอะไรไปกว่าที่ได้ทำอยู่แล้ว 5-8 ปี บ้าง มันต้องความก้าวหน้าขึ้นตรงนี้ด้วย หนังสือพิมพ์ต่างประเทศเขาจะต้องคัดคุณภาพมาก ฉะนั้นนักข่าว ต่างประเทศทุกคนจะระมัดระวังตัวเอง และนักข่าวที่เข้ามาจะถูกคัดเลือกจึงได้คุณภาพข่าวที่ออกมาดี

นายณรงค์ สุขมงคล กล่าวว่าในหนังสือปุมข่าวเศรษฐกิจ 33/34 ว่า ข่าวเศรษฐกิจถือเป็นสายข่าวที่ต้องการบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถสูง สาเหตุเพราะ ข่าวสารในสายนี้เกี่ยวพันกับปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างเป็นเรื่องทฤษฎี เทคนิคและความซับซ้อน นักข่าวเศรษฐกิจ

จึงจำเป็นต้องรู้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปรากฏการณ์แต่ละครั้งปัจจัยใดเป็นตัวกำหนด ทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง หรือเหตุผลอื่นที่นอกเหนือคำอธิบาย

บุญรักษ์ บุญณะเขตมาลา (อ้างแล้ว) นักวิชาการวารสารศาสตร์ตั้งข้อสังเกตว่า ความที่สถาบันการเงินส่งผลกระทบต่อใครๆ ได้มากกว่าหน่วยงานในภาครัฐหรือธุรกิจเอกชนใดๆ การทำข่าวเกี่ยวกับสถาบันเหล่านี้จึงจะต้องมีคุณภาพสูงมาก และเห็นว่าเป็นหน้าที่พื้นฐานของสื่อมวลชนทุกแขนง ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นหนังสือที่ประกาศว่าเน้นเรื่องราวทางเศรษฐกิจเท่านั้น แม้การทำข่าวเกี่ยวกับสถาบันการเงิน จะค่อนข้างยากเพราะ (1.) ความสลับซับซ้อนของเรื่องราวทางการเงินที่เชื่อมโยงกับตลาดโลก (2.) ประเด็นด้าน "ความลับ" ที่สถาบันการเงินไทยยึดเยียดให้สื่อมวลชนในนามของสาธารณประโยชน์ (3.) ความร่วมมือที่มีไม่มากนักของ "แหล่งข่าว" เพราะมักมีผลประโยชน์ร่วมกันมากกว่าจากการช่วยกันรักษา "ความลับ" อันแตกต่างไปจากการเมืองที่มักจะยินดีเปิดเผยความขัดแย้งต่างๆ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ

ในทางเทคนิคนายบุญรักษ์ ชี้ว่าสื่อมวลชนควรมีความรู้ในเรื่องหลักเกณฑ์ในการวัดต่างๆ (measurements) ให้แม่นยำซึ่งจะช่วยให้อ่านรายงานทางการบัญชี (และการตกแต่งบัญชีเพื่อปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงบางชนิด) ได้อย่างมีความหมาย เช่นสามารถมองเห็นเค้าลางของความเสียหายแต่เนิ่นๆ จนอาจจะนำไปสู่การค้นหาแหล่งและประเภทของการกู้เงินต่างๆ การรับจ้างแบบเลือกปฏิบัติการก้าวข้ามขั้นตอนการประเมินทรัพย์สินเพื่อแต่งตั้งตัวเลขให้สูงเกินความจริง ปริมาณการกู้ยืมภายในที่ผิดปกติ ยอดหนี้เสีย การฟอกเงิน เป็นต้น

ส่วนรุ่งมณี เมฆโสภณ (2541) นักข่าวและคอลัมนิสต์สตรีให้ความเห็นว่า นับตั้งแต่วิกฤตการณ์ทางการเงินในภูมิภาคเอเชียใน ปี 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง การเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ส่งผลให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง และกระทบต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินและภาคธุรกิจต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ซึ่งมีคำถามว่าเมื่อก่อนเกิดวิกฤตสื่อมวลชนทำอะไรอยู่ อุปมาที่เปรียบ สื่อมวลชนคือกระจกสะท้อนสังคม หรือ หมาเฝ้าบ้าน ที่ละเลยต่อหน้าที่หรือไม่ในการที่จะเป็นผู้นำทางปัญญาคอยชี้แนะ หรือทัดทานสังคม

ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจนอกจากความผิดพลาดของผู้มีอำนาจตัดสินใจของบ้านเมืองแล้ว รุ่งมณี เมฆโสภณ วิเคราะห์ว่า อีกปัญหาหนึ่งสืบเนื่องมาจากบทบาทของสื่อ นั่นเอง เพราะหากสื่อที่เฟื่องฟูโดยเนื้อหาแล้ว การเกิดภาวะฟองสบู่แตก สื่อในฐานะ "หมาเฝ้าบ้าน" น่าจะสามารถส่ง

สัญญาณให้รับรู้สถานการณ์ได้ก่อนที่วิกฤติจะมาถึง แต่ไม่ใช่เช่นนั้น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวมีด้วยกัน 2 ประการ ประการแรก สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจของประเทศ ประการที่สอง เป็นปัญหาของผู้ที่ทำหน้าที่สื่อเองที่ขาดการทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ในการเสนอข่าวสารในเชิงวิเคราะห์เจาะลึก

นอกจากนั้นสื่อในยุคฟองสบู่ ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดกลายเป็นประชาสัมพันธ์ของเศรษฐกิจในยุคนี้ มากกว่าที่จะทำหน้าที่สื่อสารมวลชนที่สะท้อนปัญหาต่างๆ อย่างเข้าใจ และเตือนถึงภัยที่จะมาเยือนได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ ปริมาณของสื่อทุกประเภทที่มากมายจนท่วมท้นในยุคฟองสบู่ นั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคุณภาพและเสรีภาพเท่าไรนัก

ทั้งนี้ไม่มีข้อสงสัยใดๆเลยว่าเป็นกรณีของเมืองไทย สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากและโดยตรง ในการก่อรูปและล่มสลายของเศรษฐกิจฟองสบู่ (Bubble Economy) ในระยะประมาณหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา อันเป็นรากเหง้าของวิกฤตการณ์ทางการเงินของเมืองไทยที่เพิ่งส่ออาการอย่างชัดเจนเมื่อ พ.ศ. 2540 นั่นก็คือนอกจากจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากเศรษฐกิจฟองสบู่ในรูปของงบประมาณการโฆษณาเชิงพาณิชย์จำนวนที่มโหฬารยิ่งขึ้นเรื่อยๆ แล้ว สื่อมวลชนยังเป็นที่ตั้งที่เน้นผลกำไรเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้สื่อมวลชนจึงมักจะให้ความสำคัญแก่การลงทุนด้านการผลิต เนื้อหาด้วยต้นทุนถูกๆ ที่มีคุณภาพต่ำ การลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นผู้ผลิตเนื้อหาที่มี คุณภาพสูงในลักษณะที่จะทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งในระบบเตือนภัย (warning system) ทุกประเภท (รวมทั้งความเคลื่อนไหวทางการเงินระหว่างประเทศ) ยังมีข้อจำกัดอย่างยิ่ง จุดอ่อนอย่างนี้เป็นไปได้ทั้งๆ ที่สื่อมวลชนเป็นธุรกิจเพียงชนิดเดียวที่สิทธิและเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ได้รับการคุ้มครองในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นกิจการมีนัยด้านภารกิจ (mission) ในเชิงของ "สัญญาสังคม" เป็นอย่างสูง

หากระดับการพัฒนาทางวิชาชีพของสื่อมวลชนสูงกว่าที่เป็นอยู่ วิกฤติทางการเงินในเมืองไทยอาจจะไม่เกิดขึ้น หรือถ้าเกิดขึ้น ก็อาจจะอยู่ในภาวะที่พอควบคุมได้ เพราะตั้งแต่ต้นเลยทีเดียวสื่อมวลชนจะทำหน้าที่ส่งสัญญาณเตือนภัยอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถเตรียมการรับมือที่เหมาะสมได้ทันต่อเหตุการณ์ (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา ,2542)

ด้านนายเกษม ศิริสัมพันธ์(2544) นักวิชาการอาวุโสกล่าวถึงภาพรวมการทำงานของสื่อมวลชนว่า การทำงานของนักข่าวเป็นเพียงการเอาไมโครโฟนแห่ปาก แหล่งข่าว แล้วตั้งคำถามแบบตามกระแสเพียงหวังว่าจะสร้างความขัดแย้งขึ้นเท่านั้น รวมทั้ง สื่อมวลชนไทยชอบทำข่าวให้

โด่งดังเหมือนไฟไหม้ฟาง ! หมดฟางก็หมดไฟ ! แล้วยังอยู่กันมึตๆ ต่อไป สื่อมวลชนไทยไม่เคยเกาะติดหรือเจาะลึกในสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดอย่างจริงจังเลย

ทั้งนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการรายงานข่าวชี้ให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาวิธีการรายงานข่าวเชิงลึกมากขึ้น นายสรายุทธ ยะหะกร ในงานวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไทยรายวันในเชิงบทบาททางเศรษฐกิจในภาวะวิกฤติ ” ซึ่งถึงบทบาททางเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์ไทยว่า กรณีวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเข้าใจยากสำหรับบุคคลทั่วไป รวมทั้งนักหนังสือพิมพ์ เองด้วยต้องจำเป็นจะต้องมีการรายงานข่าวในรูปแบบที่พิเศษไปกว่าการรายงานข่าวที่จำกัดขอบเขตแค่หลักการของ 5 W 1 H เท่านั้น ควรมีการรายงานข่าวในลักษณะเชิงสืบสวนสอบสวน (Investigate Reporting) และเชิงอธิบายความหมาย (Interpretative Reporting) โดยเน้นการวิเคราะห์หรือตอบคำถาม Why มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

กรกช สุกุล (2540) ได้ให้ข้อเสนอแนะในวิทยานิพนธ์ “ การเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง ” ว่าการเปิดประเด็นข่าวนั้นเป็นหนึ่งในขั้นตอนของการทำงานแบบสืบสวน เมื่อวงการด้านข่าวสารต้องการพัฒนาให้มีการทำข่าวเชิงลึกเพิ่มมากขึ้น จึงควรเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรด้านข่าวให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เช่น ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอทั้งจากการทำงาน หรือการจัดอบรมด้านต่างๆ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกองบรรณาธิการเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องการประสานงานกับทีมข่าว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนับสนุนด้านทรัพยากร เวลา ทุน บุคลากร และอุปกรณ์ เช่นฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการทำข่าวเชิงสืบสวน

สมหมาย ปาวิจจัตต์ (2543) อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยชี้ว่าข่าวสืบสวนสอบสวน เป็นเสมือนตัวแทนที่แสดงถึงพลังอำนาจของข่าวสาร (Power of Information) ซึ่งสะท้อนถึงอำนาจแห่งความจริง เมื่อความจริงได้ถูก ขุดคุ้ยออกมาเปิดเผยให้เป็นที่รับรู้ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และกว้างขวางแล้ว ความจริงนั้นจะเป็นเครื่องมือช่วยจรรโลงสังคมให้ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ยุติธรรมจากความโปร่งใสของข่าวสารและข้อมูลเรื่องนั้นๆ การทำข่าวสืบสวนสอบสวนจึงเป็นข่าวที่แสดงถึงการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่สมบูรณ์ สะท้อนถึงบทบาทและอิทธิพลของสื่อมวลชนอย่างชัดเจนที่สุด

เนื่องจากความเร่งรีบในการทำข่าวประจำวัน (routine news) นักข่าวจึงมักจะละเลยการทำข่าวที่มีลักษณะการวิเคราะห์เจาะลึก หรือข่าวในลักษณะข่าวเชิงสืบสวน ซึ่งข่าวลักษณะนี้เป็น

การทำข่าวชั้นสูง และต้องใช้ความอุตสาหะพยายามความสามารถพิเศษ (พีระ จิระโสภณ , 2538)

สมหมาย ปาโรจัตต์ (2536) ได้ให้ทัศนะว่า คนหนังสือพิมพ์ยุคใหม่ในสายตาของเขา ควรจะต้องก้าวจากความเป็นผู้รู้กว้างสู่ความรอบรู้ รู้จริง รู้ลึก สู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญ การเฉพาะด้านมากขึ้น เพื่อให้การติดตามตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวต่างๆ ได้ทันการ ทัน เกม มีข้อมูลรองรับ โดยสรุปก็คือ จากความเป็น Generalist ต้องก้าวสู่ความเป็น Specialist ยิ่งๆ ขึ้น ความรวดเร็วฉับไวในการสื่อสารประการเดียวย่อมไม่เพียงพอในการติดตามตรวจสอบ รายงาน เรื่องราวข่าวสารต่างๆ หากเราไม่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญพอในเรื่องนั้นอย่างแท้จริงไม่ แพ้แหล่งข่าว ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายบริหารของรัฐหรือภาคเอกชนใดๆก็ตาม

แต่ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถที่จะสื่อกับชาวบ้านให้รู้เรื่อง ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่อง ง่ายไปพร้อมกันและสุดท้ายสำคัญที่สุดต้องมีสำนึกแห่งความถูกต้องกำกับอยู่ตลอดเวลา

ขณะที่บุญรักษ์ บุญญเขตมาลา ให้ความเห็นในอีกมุมหนึ่งว่า การสอนให้นักศึกษาเป็น Generalist มากกว่าเป็น Specialist จุดแข็งคือมันทำให้มีความกว้าง ยืดหยุ่นได้สูงตามเงื่อนไข ด้านการงานที่อาจจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จุดอ่อนคือมันทำให้คุณภาพความลึก ไม่ค่อยแข็งแกร่งใน หลายด้านที่อาจจะกลายเป็นความจำเ็นด้านการงาน ด้วยเหตุนี้ในบางครั้งนักศึกษาของเราจึง ถูกกล่าวหาว่ามีความรู้ทุกๆเรื่องแต่เป็นความรู้ในระดับงูๆ ปลาๆ แต่นั่นเป็นการมองในแง่ร้ายจน เกินไป แท้ที่จริงแล้วจะต้องมองอีกด้านหนึ่งด้วยนั่น ก็คือนักศึกษาของเรามีความรู้แบบสะเทินน้ำ สะเทินบกมากกว่าลักษณะเด่นของเราก็คือความสามารถในการปรับตัวเพื่อเรียนรู้งานใหม่ๆ ได้ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเหตุการณ์ต่างๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม เราก็เผชิญหน้ากับการทำ ทายใหม่ๆ ได้อย่างฉับพลัน เนื่องด้วยเรามีความเข้าใจภาพรวมเป็นอย่างดีนั่นเอง อย่างไรก็ตามก็จะต้องเปิดหูฟังและเปิดตาดูความเป็นไปของสิ่งแวดล้อมในโลกและในสังคมไทยเองอย่างวิพากษ์ ตลอดเวลา วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตนอย่างรอบด้านอยู่เสมอ และ ใช้เวลาส่วนตัวไปกับการพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่เหมาะสมกับความถนัดของตนเองอย่างไม่รู้จัก หยุด

พงษ์ศักดิ์ พยัสมวิเชียร (2543) นักหนังสือพิมพ์อาวุโส กล่าวถึงอุปสรรคของการทำงาน หนังสือพิมพ์ ซึ่งจะต้องไม่หยุดนิ่งและมีแง่มุมของความคิดก้าวหน้าไปเรื่อยๆ นั่นก็คือความเคยชิน ทันทที่ที่นักหนังสือพิมพ์ตกอยู่ในวังวนของความเคยชิน ไม่ว่าจะกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว หรือการ

สร้างระบบความคิดที่ติดอยู่กับความคิดเดิม ไม่มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าแปลกใหม่แล้ว นั่นคือจุดจบของงานอาชีพหนังสือพิมพ์ เพราะเขาคอนนั้นจะเป็นท่อนไม้ท่อนหนึ่งที่ตายไปแล้ว

งานอาชีพหนังสือพิมพ์คืออาชีพที่จะต้องเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาเป็นการเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิต และวิญญาณของความอยากรู้อยากเห็นด้วยการปรับปรุงแง่มุมมองใหม่ ด้วยแนวคิดและทฤษฎีใหม่ แม้สภาพเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมจะสร้างความเคยชิน แต่นักหนังสือพิมพ์ก็ต้องทำตัวต่อต้านความเคยชินนั้นและต้องชนะ

จากทัศนคติมุมมองต่อปัญหาข้างต้นจะเห็นว่าคุณภาพของนักข่าวเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจซึ่งเป็นสายข่าวที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง เพราะข่าวในสายนี้เกี่ยวพันกับปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องทฤษฎี เทคนิค และความซับซ้อน ถ้านักข่าวมีความรู้ความสามารถจำกัดก็จะมีผลต่อการถ่ายทอด หรือการแสดงความคิดเห็นเพื่อการวิเคราะห์แนวโน้ม หรือผลกระทบผิดพลาดได้ นอกจากนั้นสิ่งสำคัญที่นักข่าวจะต้องมีก็คือความสำนึกในวิชาชีพและจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ ควบคู่ไปกับความรู้ความสามารถ เพื่อให้ข่าวมีคุณภาพน่าเชื่อถือ

อย่างไรก็ตามไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับนักข่าวที่ไม่มีความรู้หรือไม่ได้จบการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์โดยตรง แม้จะศึกษามาทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ก็ต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ ยิ่งเป็นผู้สื่อข่าวที่เพิ่งจบใหม่แล้วส่วนใหญ่จะมีปัญหาพื้นฐานความรู้มาก อย่างน้อยต้องใช้เวลาในการที่จะทำความเข้าใจวิธีการหาข่าว ทำข่าวเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงมีความน่าสนใจและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัยเพื่อรวบรวมแนวคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาสู่ความเป็นนักวิชาชีพพร้อมทั้งสำรวจบทบาทการรายงานข่าวของนักข่าวเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเริ่มจากการมองย้อนหลังการเข้าสู่วิชาชีพ ตั้งแต่วิธีการสรรหานักข่าวเศรษฐกิจของแต่ละหนังสือพิมพ์ รวมถึงกระบวนการผลิตนักข่าวเศรษฐกิจที่มีคุณภาพ การเริ่มต้นวางพื้นฐานเศรษฐกิจให้กับนักข่าวใหม่ ในรูปแบบการอบรม ให้ความรู้ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงนักข่าวเก่าที่อาจจะไม่มีพื้นฐานเศรษฐกิจในบางเรื่อง เพื่อพัฒนานักข่าวเศรษฐกิจและเป็นประโยชน์กับการพัฒนาการสื่อมวลชนในทางเศรษฐกิจ

ในสภาพที่เป็นอยู่การที่ปริมาณข่าวสารมีมากขึ้น รวมทั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้องค์กรหนังสือพิมพ์หันมาทุ่มงบประมาณพัฒนาคุณภาพนักข่าวมากขึ้น เพราะที่เป็นอยู่อุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นธุรกิจประเภทหนึ่ง

มักเน้นการเติบโตของกิจการ โดยให้ผลตอบแทนกับผู้ถือหุ้นมากกว่าการที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนานักข่าวให้เป็นผู้อำนวยการมีคุณภาพ การทุ่มเทงบประมาณไปในการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถสร้างจิตสำนึกของบุคลากรยังมีไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักข่าวที่จะพัฒนาเป็นนักวิชาชีพ

สำหรับนักข่าวเอง ยังขาดการศึกษาค้นคว้าการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะความรู้อย่างจริงจัง การทำงานที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนางานของตัวเอง แต่จะเป็นลักษณะการทำงานเพื่อเอาตัวรอด จนไม่สามารถมองประเด็นข่าวได้ทั้งในภาพรวมและระดับรองลงไป ขาดการคิดค้นประเด็นใหม่ๆ ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากการเข้าสู่วิชาชีพโดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน หรือแสวงหาความมั่งคั่ง และการมีชื่อเสียงมากกว่าจิตสำนึกต่อสังคม

นอกจากนั้นในส่วนขององค์กรวิชาชีพเองแม้จะมีการส่งเสริมความรู้ให้กับนักข่าว ด้านการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ต่อเนื่อง รวมทั้งไม่มีการสำรวจความต้องการของนักข่าวที่ต้องการจะเรียนรู้และมีกิจกรรมร่วมด้านวิชาการ ดังนั้นนักข่าวเศรษฐกิจจึงจะมีแนวทางในการพัฒนาสู่ความเป็นนักวิชาชีพในยุคข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร งานวิจัยครั้งนี้ได้ให้ข้อมูลที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติได้

คำถามวิจัย

1. นักข่าวเศรษฐกิจมีการเข้าสู่วิชาชีพอย่างไร
2. เมื่อเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจมีการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นนักวิชาชีพที่แท้จริงอย่างไร
3. องค์กรหนังสือพิมพ์มีส่วนในการพัฒนานักข่าวเศรษฐกิจอย่างไร
4. นักข่าวเศรษฐกิจมีบทบาทหรือปฏิบัติงานในการรายงานข่าวอย่างไร พิจารณาในแง่การทำหน้าที่นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ด้านเนื้อหาข่าวเศรษฐกิจ
5. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเศรษฐกิจมีทัศนะยมุมมองต่อความเป็นนักวิชาชีพของนักข่าวภายใต้สภาพปัจจัยแวดล้อมในขณะนี้ได้ สะท้อนบทบาทในการรายงานข่าวเศรษฐกิจอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำผลการศึกษากิจการงานวิจัยมารวบรวมเป็นองค์ความรู้ที่ใช้อธิบายกระบวนการสร้างนักข่าวเศรษฐกิจ
2. เพื่อให้องค์กรหนังสือพิมพ์ตระหนักในความสำคัญของการสร้างนักข่าวเศรษฐกิจซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพข่าวและประสิทธิภาพการรายงานข่าว
3. นำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางพัฒนานักข่าวเศรษฐกิจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยการพัฒนาสู่ความเป็นนักวิชาชีพของนักข่าวเศรษฐกิจมี ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการเป็น “ นักวิชาชีพ ”

นักวิชาชีพ (Professional) หมายถึงองค์ความรู้หรือความรอบรู้เกี่ยวกับอาชีพของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งคนเหล่านี้เห็นว่ามีค่า และผลักดันให้สาธารณชนยอมรับสถานภาพอาชีพของตน ทั้งนี้การจะเป็นนักวิชาชีพต้องมีลักษณะดังนี้

- 1.ต้องมีองค์ความรู้หรือทฤษฎีที่เป็นระบบ(Systematic Body of Theory)หรือเป็นแนวทางในการทำงาน
- 2.มีอำนาจหน้าที่ในวิชาชีพ (Professional Authority)อำนาจหน้าที่มาจากความรู้และทักษะในศาสตร์ซึ่งทำให้คนทั่วไปยอมรับเชื่อถือผู้ปฏิบัติวิชาชีพนั้นๆ
- 3.มีการอนุญาตหรือไม่อนุญาตในการประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการจากประชาคมวิชาชีพ(Sanction of the Community)
- 4.มีการกำหนดหลักจรรยาบรรณในวิชาชีพ (Code of Ethics)
- 5.มีวัฒนธรรมในวิชาชีพ (Professional Culture)

วิชาบริหารบุคคล (Personnel Administration) กำหนดคำจำกัดความของคำว่า “ มีมืออาชีพ “ (Professional) ว่าหมายถึงสมาชิกของกลุ่มทางวิชาชีพ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ (ดิน ปรัชญาพฤทธิ,2535)

1. การยึดถือเอาทฤษฎีที่เป็นระบบเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
2. การมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตนเอง
3. การได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ
4. การมีจรรยาบรรณ
5. การมีวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม

Geoffrcy Millerson (อ้างในติน ปรัชญาพหุทธิ ,2535) กล่าวว่าการพัฒนาสู่ความเป็นนักวิชาชีพนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงก็คือ วิชาชีพนิยม หรือ Professionalism ซึ่งคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งยึดถือว่าความรู้หรือความรอบรู้เกี่ยวกับอาชีพของตนมีค่า โดยต้องเกิดจากลักษณะดังนี้

1. เป็นการใช้ทักษะที่มีพื้นฐานอยู่บนความรู้ทางทฤษฎี
2. ทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการฝึกอบรมและการศึกษา
3. นักวิชาชีพต้องแสดงความรู้ความสามารถโดยการทดสอบ
4. การเน้นความซื่อสัตย์สุจริตโดยปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ
5. เน้นผลประโยชน์สาธารณะ
6. สมาชิกของวิชาชีพจะต้องมีการรวมตัวกันหรือตั้งเป็นสมาคม

ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นนักวิชาชีพของสื่อมวลชนและนักข่าวนั้น สุภา ศิริมานนท์ (2528) นักหนังสือพิมพ์อาวุโส ได้เขียนในหนังสือ นักหนังสือพิมพ์ ถึงนักข่าวที่เป็นนักวิชาชีพ หรือ อาชีพปฏิญาณ ว่าต้องมีคุณสมบัติคือ

1. การทำงานจะต้องเป็นเอกระ (หมายถึงงานที่ไม่ขึ้นอยู่กัใคร) ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งงานนั้นจักต้องอุทิศตัวเสียสละเพื่องานอันนั้นชั่วชีวิต
2. การทำงานนั้นจักต้องใช้บุคคลผู้มีการศึกษาพิเศษเฉพาะและได้รับการอบรมพิเศษ
3. การทำงานนั้นจะต้องมีการจัดตั้งมาตรฐานและเป้าหมายต่างๆ ทางวิชาชีพของตนขึ้นไว้โดยแน่ชัด ซึ่งมาตรฐานและเป้าหมายเหล่านี้จะต้องไม่เกี่ยวข้องกับและไม่มุ่งผลเพียงใจเรื่องกำไร งานอันนั้นต้องพึงมีองค์การจัดตั้งทางวิชาชีพเพื่อจะใช้เป็นปัจจัยในการดำรงรักษาและในการยกระดับมาตรฐานและเป้าหมายเหล่านี้ให้สูงส่งยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อจะใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ในต่างประเทศ Bruce Garrison (1992) กล่าวถึงความเป็นนักวิชาชีพไว้ในหนังสือ Professional News Reporting ว่านักข่าวที่เป็นนักวิชาชีพนั้นจะต้องมี

1. ทักษะความเชี่ยวชาญที่นักข่าวพึงมี เป็น
 - 1.1 ทักษะความเชี่ยวชาญของนักข่าวโดยทั่วไป
 - 1.2 ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะสำหรับนักข่าวในแต่ละสื่อ
2. มีอุดมการณ์ในเรื่องเสรีภาพและวิชาชีพนิยมเป็นเป้าหมาย (Professionalism as a goal)
3. มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

แนวคิดคุณสมบัตินักข่าว

อาชีพนักข่าวถือเป็นอาชีพที่ต้องมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติพิเศษ สุภา ศิริมานนท์ (2528) กล่าวถึง นักข่าวที่มีลักษณะ อาชีพปฏิญาณ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. การเป็นผู้ที่มีบุคลิกอยากรู้อยากเห็น (Curiosty) เพราะความอยากรู้อยากเห็นนี้เป็น ส่วนกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นสนใจเหตุการณ์ที่อุบัติรอบๆตัว โดยชักนำสู่ความ สงสัยใคร่รู้ถึงสาเหตุความเป็นมาของเหตุการณ์จนกระทั่งออกไปค้นหาข้อเท็จจริงที่ ถูกปิดบังเอาไว้ เพื่อนำมาตีแผ่ให้สาธารณชนได้ทราบ
2. เป็นคนช่างสังเกต (Observance) เป็นบุคลิกคล้ายกับนักสืบคือต้องเป็นคนช่าง สังเกตในรายละเอียดเล็กๆน้อยๆของข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้นเป็นนักข่าว เนื่องจาก รายละเอียดเล็กๆน้อยๆเหล่านี้อาจเป็นรายละเอียดที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อปกปิดร่องรอย เหตุการณ์ที่อาจจะเป็นข่าวใหญ่ได้
3. ไม่วางใจใครง่ายๆ (Cynical) หรือเป็นคนช่างสงสัยบุคลิกนี้ แม้จะทำให้ดูเหมือนคน มองโลกในแง่ร้ายอยู่ตลอดเวลา แต่การไม่วางใจใครง่ายๆ หรือเป็นคนช่างสงสัยจะ ทำให้ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับงานข่าวได้คอยสอดส่องและกำกับการปฏิบัติงานของเจ้า หน้าทีของรัฐในฐานะตัวแทนของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น
4. มีจมูกไวต่อข่าว (Nose for news) บุคลิกนี้เปรียบเสมือนกับเป็น”ประสาทสัมผัสที่ หก”(Sixth sense) ของนักหนังสือพิมพ์หรือผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับงานข่าว ซึ่งจะช่วยให้ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าทางข่าว ออกจากข้อมูลที่ได้รับมาทั้งหมดไว้ รวมทั้ง แยกแยะเงื่อนงำ (clues) ที่แฝงอยู่ในข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุการณ์ออกมาเพื่อนำไปสู่การเปิดโปงพฤติกรรมต่างๆ
5. มีความสามารถทำงานภายใต้ความกดดันได้ เพราะผู้ประกอบการวิชาชีพนี้จะต้อง ประสบกับความกดดันหลายรูปแบบ ทั้งความกดดันทางภาวะเศรษฐกิจ อันเนื่องมา จาก รายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และความกดดัน ทางครอบครัวเนื่องจากภาระหน้าที่อาจทำให้มีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยเกินไป นอกจากนี้ยังมี “เส้นตาย” (Deadline) คอยกำกับการทำงานจะต้องรวดเร็วและถูกต้อง ในช่วงเวลาอันจำกัดด้วย

คุณสมบัติพิเศษของนักหนังสือพิมพ์ที่ดี สุภา ศิริมานนท์ (2528) ได้แยกเป็น 13 ข้อ ดังนี้

1. นักหนังสือพิมพ์ที่ดีต้องมีความสงสัย มีความสนใจเป็นนิจ เริ่มแรกถ้าเราคิดว่ามันไม่มีอะไรน่ารู้ น่าสนใจ ก็ไม่ควรเข้ามาในวงการนี้ เพราะว่าหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์คือหาสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่เป็นข่าวเพื่อนำเสนอต่อไป
2. ต้องมีจมูกไวสำหรับข่าว สามารถมองเห็นเรื่องราวในก้อนหิน สามารถมองเห็นข่าวในลำธารอันเชี่ยวได้ นักหนังสือพิมพ์ต้องมี sense (ประสาทสัมผัส) ต้องคิดออกว่าอะไรเป็นข่าวและต้องมีความไวในการนำข่าวนั้นมาเสนอต่อผู้อ่าน ผู้ติดตาม
3. ต้องมีจินตนาการ ในทางที่เป็นข้อเท็จจริง ถ้าไม่มีจินตนาการบางทีอาจไม่สามารถเรียบเรียงเรื่องได้ดี แต่ถ้ามีส่วนนี้จะช่วยในการนำเสนอและเรียบเรียงให้ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด
4. ต้องมีความรู้กว้างขวาง นอกจากรู้กว้าง ยังต้องรู้ลึกด้วย ในเรื่องรู้กว้างจะต้องรู้ทุกๆ สิ่ง ในเรื่องรู้ลึกจะต้องรู้พิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง คนที่ไม่รู้นั้นจะทำให้วงการหมดความน่าเชื่อถือลงไป เพราะสิ่งที่เขาเสนอออกไปจะเป็นการฟ้องตัวเอง ความผิดพลาดนั้นจะทำให้เป็นผลเสียกับวงการโดยส่วนรวม
5. ควรพิจารณาญาณ มีเหตุผล สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรถูก หรืออะไรผิด ในการทำข่าวอาจมีแหล่งข่าวซึ่งให้ข่าวความรู้ ข้อเท็จจริง 2 ด้าน ซึ่งตรงกันข้าม ต้องสามารถแยกแยะได้ว่าควรนำเสนออะไร
6. ในการนำเสนอเรื่องราวต้องให้สามารถอ่านได้ง่าย
7. ต้องมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม หนังสือพิมพ์ได้ตั้งพลังของสังคมมาใช้ก็จะต้องคืนอะไรให้สังคมบ้าง หนังสือพิมพ์เป็นสถาบันกึ่งสาธารณะ ผลกระทบที่จะมีต่อสังคมมากมาย หากนักหนังสือพิมพ์ไม่รับผิดชอบ ผลเสียก็จะเกิดขึ้นมาก อย่างให้หนังสือพิมพ์เป็นเบาะแสของความหายนะหรือความพินาศของชาติ
8. ความถูกต้อง หรือความถูกต้องครบถ้วน ซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะถ้าหากเกิดผิดพลาดจะเกิดความเสียหายได้ ตัวอักษรที่พิมพ์ลงกระดาษนั้นมิใช่เป็นเพียงหมึกที่พิมพ์ลงกระดาษ แต่เป็นตัวอักษรที่พิมพ์ลงในใจผู้อ่านด้วย ถ้าผิดพลาดก็ยากจะลบเลือน แต่ถ้าดีก็ช่วยให้จิตใจของคนดีขึ้น
9. ต้องมีความสามารถในการทำงานได้รวดเร็ว คล่องแคล่ว งานหนังสือกับสุภาชีวิตที่ว่าเวลาเป็นเงินเป็นทองนั้นสอดคล้องกันมาก
10. ต้องมีความคิดริเริ่มและมีไหวพริบ รู้จักหามุมแปลกใหม่ ผู้มีไหวพริบเท่านั้นจึงจะเป็นผู้ที่หาอะไรใหม่ๆ มาเสนอแก่ประชาชนคนอ่านได้

11. ต้องรู้จักสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆอย่างฉลาด โดยมีให้บุคคลอื่นสามารถขอประโยชน์จากหน้าที่ของเราได้ ต้องรู้จักคนให้มาก เพราะจะเป็นช่องทางในการได้มาซึ่งข่าว ต้องวางตัวให้เหมาะสม มิให้ใครกล้าขอสติพิเศษ ถ้าเรามีความสัมพันธ์กับใครแล้วได้ข่าวมาโดยเขาไม่มีเจตนาให้ข่าวก็ไม่ควรลง อย่าเห็นแก่ข่าว ถ้าได้ข่าวแล้วคนมีความสัมพันธ์กันมาขอให้ไม่ลง ก็ไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะตัดข่าวออก ให้เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการหรือหัวหน้าข่าว
12. ต้องอดทน ไม่ท้อถอย ต้องพยายามอย่างที่สุดในทุกกรณี
13. ต้องสุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ

ทางด้าน พิเศษฐ์ ชวลาธวัช (2537) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักข่าว ดังนี้

1. มองเหตุการณ์ต่างไปจากบุคคลอื่น คุณสมบัตินี้คือการเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนหรือหลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานสิ่งที่หามาได้ให้สังคมได้รู้
2. ความเป็นคนขี้สงสัย เป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อแรก กล่าวคือ คุณสมบัตินี้ของความเป็นคนขี้สงสัยมีผลทำให้ผู้สื่อข่าวมองเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงแตกต่างไปจากผู้อื่น และก่อให้เกิดความรู้สึกที่อยากรู้อยากเห็น
3. มีความถูกต้องเพียงตรงในการเสนอข่าว(Accuracy)
4. มีความจดจำที่ดี(Recognition of story)เพราะงานข่าวเป็นงานที่พลาดไม่ได้
5. ความแม่นยำ ตั้งแต่เริ่มต้นของข่าวจนมีจุดสำคัญตรงไหน มีรายละเอียดอย่างไรจะหาได้ในที่แห่งใด ผู้สื่อข่าวจะต้องเก็บรายชื่อบุคคลในข่าวให้ครบถ้วนและถูกต้อง
6. ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจ (Clarity)
7. มีมนุษยสัมพันธ์ (Pleasant personality)
8. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ง่าย (Adjusting approach)
9. มีความรวดเร็วในการทำงาน (Speed)
10. มีความคิดริเริ่ม
11. รู้แหล่งข่าว(Knowing news source)
12. เครื่องคิดต่อการตรวจสอบรายชื่อบุคคลในข่าว (Checking names) เพราะถ้าผิดพลาดอาจเกิดการฟ้องร้องได้
13. การสร้างความสนิทสนม (Building contracts) กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวซึ่งจะช่วยให้การทำงานข่าวรวดเร็วและไม่ค่อยมีอุปสรรค
14. การสร้างความพึงพอใจให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะจะช่วยให้ข่าวได้สะดวก
15. การรักษาคำมั่นสัญญา

16. การแก้ไขปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนที่มีส่วนสำคัญ จริยธรรม หมายถึง ปรชญาหรือระบบที่เกี่ยวข้องด้วยศีลธรรม เป็นหลักปฏิบัติสำหรับบุคคลในวิชาชีพ ทั้งนี้ทุกอย่าง เป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับหรือบงการโทษ จริยธรรมเป็นหลักปฏิบัติของนักข่าวแล้ว ยังเป็นเกราะของเสรีภาพ สร้างความเป็นธรรมในสังคม พร้อมกับช่วยให้ผู้รับสารรับรู้และเรียนรู้ ถึงความจำเป็นของความรับผิดชอบ ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาและวิธีการรายงานข่าวสู่สาธารณชน ต้องได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดและปราศจากอคติ จริยธรรมของนักข่าวจึงเป็นหลัก ประพฤติที่ต้งามที่เกิดขึ้นจากจิตสำนึก ที่จะปลูกสังคมและรับผิดชอบต่อในความซื่อตรง

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 หมวด 3 จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มีดังนี้

ข้อ 20 ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติกรใด ๆ อันจะนำมาซึ่ง ความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 21 ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่อวดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่เพื่อ เรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใดๆที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ 22 ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือ ผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

ทักษะความเชี่ยวชาญของนักข่าว

พระธรรมปิฎก(ประยุทธ์ ปยุตโต) (2537) กล่าวถึงทักษะในการทำงานสื่อมวลชนด้าน ข่าวว่าทักษะที่สำคัญคือการจัดการกับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัญญา ที่นักข่าวพึงมี 4 ข้อคือ

1. ความชัดเจนในเนื้อหา หมายถึงการที่สื่อมวลชนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ กำลังจะนำเสนออย่างเพียงพอแตกฉาน มองออกว่าเนื้อหาประกอบไปด้วยอะไร บ้าง ลำดับเรื่องราวได้อย่างไร นักข่าวต้องถามตัวเองก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งว่าข่าวที่ เราจะไปทำนั้น เรารู้ชัดเจนแน่ใจตรงตามความจริงหรือไม่ ถ้าไม่ต้องเสาะหาข้อมูล ทุกด้านให้เข้าใจตามหลักศาสนาพุทธที่ว่า " อตถปฏิสัมภทา "
2. การจับประเด็น เป็นขั้นต่อจากเมื่อนักข่าวชัดเจนในเนื้อหาแล้ว นักข่าวต้องรู้ว่าเรื่องที่ เกิดขึ้นนี้ประเด็นอยู่ที่ไหน อะไรคือปัญหา หลายคนเข้าใจในเรื่องราวแต่จับประเด็น ไม่ถูก นำเสนอในสิ่งที่ไม่ใช่จุดสำคัญของข่าว หรือเจาะลงไปได้ไม่ลึก การจับ ประเด็นของข่าวเป็นนั่น ตรงกับหลักพุทธศาสนาว่า " ธัมมปฏิสัมภทา "

3. ใช้ภาษาเป็น มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร นั่นคือใช้ภาษาที่สื่อความเข้าใจแก่ประชาชน ให้ประชาชนเข้าใจในสิ่งที่เสนอได้ถูกต้องแม่นยำ ตรงตามที่เราต้องการ สื่อมวลชนที่เก่งสามารถใช้ภาษาในการโน้มน้าวใจประชาชนจำนวนมากได้ ซึ่งต้องกระทำไปภายใต้ขอบเขตคุณธรรมความรับผิดชอบ ทั้งในแง่ภาษาที่ถูกต้องดีงามและในการโน้มน้าวชักจูงประชาชนไปในทางที่เหมาะสมด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ตรงกับหลักพุทธศาสนาว่า " นโรตติปฏิสัมภทา "
4. ให้ความรู้ความคิดใหม่ๆ คือสามารถเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ที่ได้จากข่าวนั้นมาสร้างสรรค์เป็นความรู้ความคิดใหม่ๆ หรือมองเห็นหนทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักข่าวต้องสามารถนำความรู้ที่มีอยู่แล้วในข่าว มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ตรงกับหลักพุทธศาสนาว่า " ปฏิภาณปฏิสัมภทา "

Bruce Garrison(1992) กล่าวถึงทักษะโดยรวมที่นักข่าวต้องมี ในหนังสือ Professional News Reporting ดังนี้

ทักษะในการแสวงหารวบรวมข้อมูล

โดยทั่วไปนักข่าวมักจะได้รับการแจกประเด็นข่าวจากหัวหน้าข่าว บรรณาธิการ หรือนักข่าวเป็นผู้คัดเลือกประเด็นเอง และนำเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจแล้ว จากนั้นจึงเริ่มหาข้อมูล โดยอาศัยหลัก 5W + H ประกอบด้วย Who What When Where Why และ How

ทั้งนี้การจะหาคำตอบของนักข่าว ก็คือ "แหล่งข่าว" ไม่ว่าจะแหล่งข่าวที่เป็นเอกสารต่างๆ แหล่งข่าวที่เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับข่าว หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องนั้นๆ ดังนั้นสิ่งสำคัญที่นักข่าวพึงมีในการรวบรวมข่าวนั้น ก็คือนักข่าวต้องรู้แหล่งข่าวแต่ละประเภทจะให้ข้อมูลด้านใดได้บ้าง และต้องมีความสามารถที่จะดึงข้อมูลมาจากแหล่งข่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสม นอกเหนือจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารแล้ว สิ่งที่นักข่าวส่วนใหญ่ใช้ก็คือ

การสัมภาษณ์

เป็นการหาข้อมูลที่จะทำให้การทำข่าวสมบูรณ์ขึ้นนอกเหนือการถ่ายทอดสิ่งที่นักข่าวเห็นในเหตุการณ์จริง ซึ่งสรุปได้ว่าการสัมภาษณ์จะทำให้ข่าวสมบูรณ์ขึ้น ตรงกับความต้องการของผู้รับสาร และช่วยเพิ่มสาระในเหตุการณ์ที่ตอบตัวเองไม่ได้

นักข่าวที่หาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ต้องจัดระบบความคิดในเรื่องที่ติดตามให้่องแท้ มีข้อมูลเที่ยงตรง พร้อมเผชิญกับแหล่งข่าว ซึ่งการสัมภาษณ์จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาของข่าวกับผู้รับสาร รวมทั้งลักษณะท่าทางปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ อารมณ์และความรู้สึกของแหล่งข่าว ซึ่งการสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้นนักข่าวจะต้อง

1. เตรียมตัวล่วงหน้าเป็นอย่างดี ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเรื่องที่จะสัมภาษณ์ รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข่าวผู้ให้สัมภาษณ์ เตรียมคำถามและจัดลำดับคำถาม จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมเช่นเทป ตรงเวลานัดหมาย
2. เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ ต้องใช้ภาษาที่เหมาะสม สุภาพ และอย่ามองข้ามคำถามพื้นฐานที่จะทำให้ทราบข้อมูลมากขึ้น เจาะคำถามทีละประเด็น
3. เมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้ว สรุปการสัมภาษณ์ให้เป็นระบบทั้งประเด็นคำถามและคำตอบ จัดระบบข้อมูลให้ชัดเจน ถ้าเป็นไปได้ให้รีบเขียนข่าว ถ้าไม่แน่ใจหรือขาดหายในเรื่องใดให้ตรวจทานโดยละเอียดและติดต่อกลับแหล่งข่าวโดยเร็วที่สุด

การสังเกตการณ์

การสังเกตการณ์เป็นทักษะที่นักข่าวใช้เสมอในการทำข่าว เพราะนักข่าวไม่สามารถสรุปเหตุการณ์ หรืออธิบายข้อเท็จจริงทั้งหมดได้จากคำบอกเล่าหรือเอกสาร หน้าที่ของนักข่าวคือออกไปสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งการสังเกตจะช่วยสร้างความเข้าใจในข่าวมากขึ้น เป็นการยืนยันหรือปฏิเสธข้อมูลเบื้องต้น รวมทั้งช่วยให้การสัมภาษณ์และหาข้อมูลสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนการเป็นนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือการเฝ้าดูพฤติกรรมมนุษย์ แบ่งตามวิธีการวิจัยได้ 3 แบบ คือ

1. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม
2. การสังเกตแบบไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว
3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

เมื่อนักข่าวลงสู่ภาคสนามแล้วต้องเปิดรับสิ่งรอบตัวจากทุกทางไม่ว่าการมองเห็นซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการสังเกต ที่จะนำไปสู่ข้อมูลที่กว้างขึ้น การฟัง จะช่วยขยายภาพที่ปรากฏเบื้องหน้าหรือบอกสภาวะแวดล้อมหรือความรู้สึกได้ รวมทั้งการสังเกตกลิ่นและสัมผัส

ทักษะในการนำเสนอ

หลังจากที่นักข่าวได้รวบรวมข้อมูลแล้วนักข่าวต้องจัดแต่งหรือผลิตข้อมูลออกมาในรูปแบบของข่าว ตามลักษณะสื่อแต่ละประเภท ซึ่งนักข่าวทุกสื่อต้องปฏิบัติคือการนำข้อมูลที่ได้มาเขียน สิ่งที

จำเป็นและสำคัญก็คือ “ทักษะในการเขียนข่าว” จากข้อมูลที่นักข่าวเสาะหารวบรวมมาจำนวนมาก นั้น บางครั้งมีประเด็นหลากหลายซึ่งนักข่าวต้องคัดเลือกประเด็นที่น่าสนใจมานำเสนอและนักข่าวต้องเขียนข่าวนั้นให้เป็นข่าวที่มีคุณภาพมากที่สุด โดยมีหลักในการเขียนข่าวคือ 4 C

1. Correct ความถูกต้อง
2. Clear ความชัดเจน
3. Consise ความกระชับ
4. Complete ความสมบูรณ์ครบถ้วนของใจความหลัก

ดูอ่าน วุฒฑิกรรรมรักษา (2536) กล่าวถึงการเขียนข่าวที่ดี นอกจากความถูกต้องของข้อมูลและความถูกต้องของภาษาแล้วนักข่าวต้องคำนึงถึง

1. นักข่าวต้องเขียนความนำหรือวรรคนำ เพื่อบอกเรื่องย่อของข่าวให้ผู้รับได้ทราบอย่างกระชับและรวดเร็วที่สุด เพื่อสรุปใจความทั้งหมดของข่าวในระยะเวลาอันสั้น
2. นักข่าวที่เขียนความเชื่อมที่เป็นข้อความสั้นๆเชื่อมระหว่างวรรคนำกับเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง ไม่รู้สึกห้วน จะช่วยกระตุ้นความสนใจในเนื้อข่าวได้ หรือบางครั้งการเขียนความเชื่อมเพื่อทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนเป็นข่าวจะช่วยเพิ่มความเข้าใจมากขึ้น
3. ในการเขียนเนื้อข่าวหรือเนื้อหา นักข่าวควรจัดเรียงประเด็นที่น่าสนใจให้เหมาะสม เช่นเขียนประเด็นสำคัญไว้ในวรรคนำ แล้วจึงใส่ประเด็นอื่นตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาข่าว

Pamela J. Shoemaker และ Stephen D. Reese (1996) (อ้างในปริชัย ศตะ สุข,2541) ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่เสนอ โดยสื่อมวลชนทั้งข่าวและความบันเทิง พบว่าสื่อมวลชนไม่ได้เป็นกระจกเงาสสะท้อนความเป็นไปที่เกิดขึ้นในโลกอย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ถ้าได้อ่านข่าวเรื่องเดียวกันผ่านสื่อจะพบว่าไม่เหมือนกันทีเดียว นั้นเป็นผลจากการผลิตของสื่อมวลชน ซึ่งการศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเนื้อหาดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้ปฏิบัติงาน (Individual Media Workers)
 - นักข่าวที่จบการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนจะผลิตเนื้อหาที่ลักษณะต่างไปจากผู้จบมาจากศาสตร์อื่น ประสบการณ์ด้านการศึกษาทางสื่อมวลชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความเป็นอาชีพผู้สื่อข่าว

- นักข่าวที่มีอำนาจในองค์กรมากเท่าใด ก็จะใช้ภูมิหลังและบุคลิกภาพของนักข่าวเองไปมีผลต่อเนื้อหา เว้นแต่นักข่าวถูกสั่งให้ทำข่าวบนพื้นฐานจริยธรรม
- ลักษณะทางด้านประชากรของนักข่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาได้ โดยเฉพาะเมื่อต้องเขียนเรื่องราวของผู้คนในสังคมอื่นๆที่มีลักษณะทางด้านประชากรแตกต่างกันออกไป
- ทักษะของนักข่าวย่อมมีผลต่อเนื้อหา บางครั้งอาจจะใช้ทัศนคติของตนเองเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ มากกว่าคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กร
- แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทความเป็นสื่อมวลชนส่งผลกระทบต่อเนื้อหาเช่น บทบาทการกระจายข้อมูลข่าวสาร บทบาทในการถ่วงดุลของผู้มีอำนาจในสังคม หรือบทบาทในการตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ปัจจัยที่เกิดจากการปฏิบัติงานประจำ (Routines of Media Work)

- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับการทำงานของสื่อมวลชนมักได้รับกรรายงาน เหตุการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ นิยามของคุณค่าความเป็นข่าวขององค์กรมากเท่าไรโอกาสได้รับการเผยแพร่มากเท่านั้นเมื่อเทียบกับเหตุการณ์ที่ถูกตีค่าความเป็นข่าวน้อยกว่า
- เรื่องราวที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน (Events) มักจะได้รับการทำเป็นข่าวมากกว่าเรื่องราวที่เป็นเพียงนามธรรมหรือยังไม่มี ความชัดเจน (Issue)
- ความใกล้เคียงของเนื้อหาจะมีมากเมื่อเหตุการณ์นั้นได้รับการทำข่าวจากสื่อมวลชนจำนวนมากเกิดเป็นลักษณะ Pack Journalism ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการยืนยันเหตุการณ์นั้นระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง
- ยิ่งสื่อมวลชนได้อ่านเนื้อหาของกันและกันมากเท่าไร เนื้อหาต่อๆ มากก็จะมี ความคล้ายคลึงกันมากขึ้นเท่านั้นในเรื่องเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะจะทำให้สื่อมวลชนเกิดความมั่นใจในสิ่งที่เขาตัดสินใจเขียนในเนื้อหานั้นเอง
- บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จหรือมีอำนาจในสังคมมักจะถูกนำเสนอในเนื้อหาที่เป็นลบ

3 . ปัจจัยขององค์กรสื่อมวลชน (Organization Influences)

- องค์กรที่มีความเป็นชนชั้นสูงมากเท่าไรก็มักจะมีพนักงานที่แปลกกว่าทุกๆ ไป เพราะแนวโน้มในการจ้างงานคนในระดับสังคมเดียวกันมีมากกว่า
- จำนวนผลกำไรที่องค์กรต้องการได้มากเท่าไร ก็ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาด้วยเช่นกัน องค์กรที่มีผลกำไรดีอยู่แล้วมักจะเปิดโอกาสให้ความเป็นวิชาชีพสื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์กรนั้นมีผลกำไรไม่ดีนัก การทำงานของสื่อมวลชนก็มักจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลักเหนือความเป็นวิชาชีพ
- องค์กรสื่อที่มีทีมบริหารระดับสูง (Upper-level) คือมีภูมิหลังเกี่ยวกับธุรกิจก็มักจะมีข้อคำนึงด้านเศรษฐกิจเป็นหลักหรืออยู่เหนือความเป็นวิชาชีพ
- องค์กรสื่อที่มีทีมบริหารระดับกลาง (Middle – level) มักจะทำงานได้เข้าเป้าหมายขององค์กรดีกว่าองค์กรสื่อที่มีทีมบริหารระดับล่าง (Lower – level) นอกจากนี้ตัวบรรณาธิการที่ไวต่อความรู้สึกด้านปัจจัยทางด้านธุรกิจก็จะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกันง่ายระหว่างตัวบรรณาธิการกับตัวผู้สื่อข่าวในเรื่องของทิศทางด้านเนื้อหาว่าควรจะเป็นอย่างไร
- ค่านิยมและทัศนคติของเจ้าของสื่อมวลชนอาจจะสะท้อนอยู่ไม่เพียงแต่ในบทความ บรรณาธิการหรือบทความอื่นๆ แต่ยังปรากฏในเนื้อหาข่าวและสารคดีได้ด้วยเช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นเจ้าของสื่อสามารถบิดเบือนเนื้อหาที่ทำโดยผู้สื่อข่าวได้ด้วยก่อนที่จะถูกนำไปเผยแพร่

4 . ปัจจัยภายนอก (Extramedia Influences)

- แหล่งข่าวที่มีอำนาจบารมีทางการเมืองหรือเศรษฐกิจมากเท่าไร ก็ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาข่าวมากขึ้น
- แหล่งข่าวที่เป็นทางการเช่น ข้าราชการ ตำรวจ จะเป็นส่วนสำคัญในเนื้อหาที่ปรากฏ แต่ถ้าคิดเป็นสัดส่วนจะพบว่าแหล่งข่าวประเภทนี้จะปรากฏในเนื้อหาข่าวที่ยังไม่มีความชัดเจน มากกว่าเนื้อหาที่มีความชัดเจนแล้ว
- ในวันที่ไม่ค่อยมีความเคลื่อนไหวอะไรเกิดขึ้นมากนัก แต่นักข่าวก็ยังคงรายงานข่าวด้วยจำนวนข่าวที่กำหนดไว้แล้ว ดังนั้นเนื้อหาข่าวก็มักเป็นเรื่องราวจากการทำประชาสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่
- ถ้าสื่อมวลชนที่เป็นผู้นำทางด้านความคิดนำเสนอเหตุการณ์ใด สื่อมวลชนรายอื่นๆก็มักจะทำข่าวในเรื่องนั้นๆ ตามมา

- องค์กรสื่อใดที่แสดงตัวว่าทำหน้าที่เพื่อกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายหนึ่งๆ มากเท่าใด เนื้อหาที่ปรากฏก็จะเป็นเรื่องราวที่มีผลประโยชน์หรือตรงตามความสนใจของกลุ่มเป้าหมายนั้น
- ผู้สนับสนุนโฆษณาให้กับองค์กรสื่อ จะมีอิทธิพลต่อเนื้อหาที่ปรากฏออกมาในสื่อ ในแนวที่โน้มเอียงหรือปริมาณมากกว่าปกติ

แนวคิดนายประตูข่าวสาร

แนวคิดนายประตูข่าวสารหรือ ผู้กรองข่าวสารหรือ นายทวารข่าวสารจะเป็นผู้กำหนด และตัดสินใจเลือกข่าวสารที่จะเผยแพร่ไปสู่ประชาชนว่าข่าวสารใดควรส่งไป หรือไม่ควรส่ง ในทันที หรือส่งไปช้าๆ นายประตูข่าวสารทางสื่อมวลชนอาจหมายถึงนักข่าว บรรณาธิการข่าว หรือแม้กระทั่งแหล่งข่าวบุคคลต่างๆ

เควิท เลวิน (Lewin,K.,1947) นักสังคมวิทยาเป็นคนแรกที่นำศัพท์นี้มาใช้อธิบายทางสื่อมวลชนว่า ในกระบวนการสื่อสารจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร และช่องทางนี้จะต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองข่าวสารและผู้กรองข่าวสารหรือนายประตูข่าวสารก็คือ Gate Keeper

ชแรมป์ (Scharm,W.,1972) กล่าวว่า Gate Keeper เป็นผู้มีสิทธิในการเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งผ่านไปยังประชาชน เป็นเสมือนนายประตูของการรับข่าวสารของประชาชน

เดวิด แมนนิง ไวท์ (White,D.M.,1950) กล่าวว่า การคัดเลือกข่าวสารเพื่อตีพิมพ์ จะขึ้นอยู่กับทัศนคติของบรรณาธิการข่าวแต่ละคนที่มีต่อข่าวนั้นๆ ซึ่งอาจจะมีการใช้ค่านิยมส่วนตัวประกอบการตัดสินใจ เพื่อวัดคุณค่าของข่าวนั้นด้วย

เบอร์นาร์ด โรสโค (Rosco,B.,1969) คุณค่าข่าวแอบแฝงว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม และทัศนคติที่ฝังอยู่ในตัวผู้สื่อข่าวแต่ละคน มักปรากฏออกมาโดยไม่ตั้งใจในระหว่างการเลือกรายงานข่าวของตนด้วย ซึ่งมีผลต่อการเลือกข่าวเพื่อนำเสนอต่อผู้อ่านเสมอ

นายประตูข่าวสาร เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งของการสื่อสารในสังคมปัจจุบัน โดยมีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบและเฝ้าสังเกตความเป็นไปของสภาพแวดล้อมในสังคม นายประตู

ข่าวสาร ที่ไม่เป็นทางการคือศูนย์รวมของข่าวลือและเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเครือข่ายของการสื่อสารในสังคม ส่วนที่เป็นทางการ นายประตู่ข่าวสาร คือ นักข่าว บรรณาธิการข่าว ที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คัดเลือก เรียบเรียงข่าวสาร เพื่อเสนอให้ประชาชนรับรู้ จึงมีฐานะควบคุมข่าวสารไปยังประชาชน โดยอาศัยวิธีการคัดเลือก เรียบเรียง ตลอดจนการผ่านขั้นตอนการผลิต รวมทั้งการกำหนดเวลาการเสนอข่าวสาร และลำดับความสำคัญของข่าว การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของ Gatekeeper มักจะเน้นที่การเลือกและปรุงแต่งด้วยกฎเกณฑ์และปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ

แนวคิดเกี่ยวกับข่าวเศรษฐกิจ

ดร.ณิ นีร์ญรักษ์ (2537) กล่าวถึง ข่าวสารทางด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมักจะพบเห็นในหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ละวัน ดังนี้

1. การตลาด ได้แก่ ข่าวซึ่งเกี่ยวกับตลาดหุ้น การตลาดปศุสัตว์ และสินค้าเกษตร เป็นงานข่าวทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
2. การซื้อขายที่ดิน เป็นการรายงานข่าวทั่วไป เกี่ยวกับการโยกย้ายโฉนด การปรับปรุงการขายที่ดินรกร้างว่างเปล่า และการอนุญาตให้ทำการก่อสร้างเป็นต้น
3. การค้า เป็นข่าวที่เกี่ยวกับร้านค้าปลีก ร้านขายส่ง การขยายกิจการ การปรับปรุงหรือการพัฒนา การก่อตั้งบริษัทหรือหุ้นส่วน การรวมบริษัท การล้มละลาย ราคาสินค้าและค่าครองชีพ
4. การเงินและการธนาคาร ได้แก่ ข่าวที่เกี่ยวกับการประชุมของผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการ เงินปันผล การซื้อขายหุ้น อัตราส่วนลดและอัตราดอกเบี้ย ตลาดเงินทั่วไป การจ่ายคืนและแนวโน้ม
5. การอุตสาหกรรม ได้แก่ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการก่อตั้งอุตสาหกรรมใหม่ๆ สินค้าใหม่ การปรับปรุงกระบวนการและวิธีทำ การขยายกิจการ การโยกย้าย การซื้อขายหุ้น และการรวมบริษัทเป็นต้น
6. การคมนาคม ได้แก่ ข่าวที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตารางเวลาและทิศทางการคมนาคม สิทธิในการใช้เส้นทาง การประชุมคณะกรรมการ ตลาดหุ้น การจ่ายคืนและอัตราค่าโดยสาร เป็นต้น
7. แรงงาน ได้แก่ ข่าวที่เกี่ยวกับค่าจ้างและชั่วโมงทำงาน การว่างงาน การสไตรค์ การปิดโรงงาน การช่วยเหลือสงเคราะห์และนโยบาย เป็นต้น

- 8 ธุรกิจและรัฐบาล ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับภาษี การออกกฎหมาย และคำสั่งศาล ที่มีผลกระทบต่อวงการธุรกิจ กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่างๆ เป็นต้น
- 9 การเกษตร ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับพืชผล ปริมาณการขาย ภาวะความแห้งแล้ง วิธีเพาะปลูกที่ทันสมัย กฎเกณฑ์และข้อบังคับของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ๆ เป็นต้น

Julien Effenbein (อ้างในซัตติยะ เบลิมไล้ะ, 2534) หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจที่ดีประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ คือ

1. เป็นเครื่องมือส่งเสริมความก้าวหน้าของวงการอุตสาหกรรมและการประกอบอาชีพนี้
2. เป็นเครื่องมือกระตุ้น และทำให้การแข่งขันทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างยุติธรรม เพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับปรุงวิธีการและเทคนิค ลดต้นทุน ยกกระตักการทำงานและมาตรฐานการครองชีพของพนักงาน
3. เป็นผู้แนะนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ยกกระตักมาตรฐานการครองชีพของประชาชน และให้ประชาชนมีกำลังซื้อและบริการมากขึ้น
4. เป็นผู้ฝึกหัด สร้างระเบียบวินัย สร้างแรงกระตุ้นให้ประชาชนมีความคิดริเริ่ม และเป็นผู้นำ
5. เป็นสถาบันที่เป็นกลางเป็นแหล่งความรู้ เป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ และสอดส่องการทำงานของภาค เอกชน

ดร.ณี หิรัญรักษ์ (2534) กล่าวถึงคุณสมบัติของชาวที่ดีประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้

ความถูกต้อง หมายถึง ความถูกต้องในการนำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะสามารถกระทำได้ด้วย การตรวจสอบให้แน่ก่อนที่จะนำเสนอทางสื่อมวลชน โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้รับ รวมทั้งรายชื่อของบุคคล สถานที่ ตำแหน่ง เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงการใช้ภาษาและตัวสะกดที่ ถูกต้อง

ความสมดุล ชาวทุกข่าวจะต้องมีการเน้นหนักข้อเท็จจริง และความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์และได้รับรายละเอียดมากพอ ในการนำไปประกอบการพิจารณา หรือการตัดสินใจอย่างถูกต้องและอย่างเป็นธรรม

ความเป็นกลางหรือความไม่เอาตัวเข้าไปพัวพัน ชาวที่ดีจะต้องไม่มีการสอดแทรกหรือการ แสดงความคิดเห็นเข้าไว้ ต้องเป็นการรายงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียงหรือมีอคติจากผู้ เขียน

ความกระตือรือร้นและชัดเจน ชาวที่ดีจะต้องเป็นเขียนด้วยความชัดเจน ไม่กำกวม และ เข้าใจง่าย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพของนักข่าวเศรษฐกิจ มี ดังนี้

พรพิมพ์ พรประภา (2535) ศึกษาเรื่อง “ วิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพนักหนังสือพิมพ์ ” ศึกษาว่านักข่าวมีทัศนคติต่ออาชีพของตนอย่างไร วิเคราะห์ตามกรอบของ G. Ritzer And H.M.Trice (1969) พบเกณฑ์ต่างๆ 9 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาถึงสาเหตุและระดับของทัศนคติในสื่อมวลชน คือ การได้รับการศึกษามาตรงตามวิชาที่ประกอบอาชีพ มีผู้สนับสนุนในการประกอบอาชีพ เช่น บิดา มารดา การวางแผนล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพ การมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน มิได้เข้าสู่อาชีพด้วยความบังเอิญ ความกระตือรือร้นในวิชาชีพ ความประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความจงรักภักดีและผูกพันในวิชาชีพ มองเห็นอนาคตในการประกอบอาชีพ และการมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตน

ในส่วนของงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจนั้น ปัทมน สีนานุเคราะห์ ในงานวิจัยเรื่อง “ คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ ในทัศนะของผู้สื่อข่าวเองและบรรณาธิการข่าว ” ซึ่งเป็นงานวิจัยวิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต 2537 จากการศึกษาพบว่าผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจมีคุณลักษณะด้านความสำนึกในวิชาชีพสูงกว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกทั่วไป และด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะเกี่ยวกับความสำนึกทางวิชาชีพที่มีคะแนนสูงสุดคือการเสนอข่าวที่เป็นจริง

สำหรับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ คุณลักษณะด้านความสำนึกในวิชาชีพเป็นคุณลักษณะที่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจมีความคาดหวังสูงสุด และด้านความรู้ความสามารถ ซึ่งความสำนึกในวิชาชีพ ที่ควรจะมีคือ ไม่รับสินบน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านความรู้ความสามารถของผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ ต้องมีความรู้ความสามารถในการตั้งประเด็นข่าว มีการติดตามความคืบหน้าของเหตุการณ์ และศึกษาภูมิหลังก่อนการสัมภาษณ์ ขณะที่คุณลักษณะที่สำคัญที่สุด คือจบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับการพิมพ์ และจบการศึกษาสาขาวิชาทางด้านเศรษฐศาสตร์หรือธุรกิจ ซึ่งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเห็นความสำคัญของการศึกษาจบเศรษฐศาสตร์และธุรกิจมากกว่าด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์

ส่วนด้านการเป็นผู้คัดเลือกข่าวนั้น ชัตติยะ เหลี่ยมใสะ วิจัยเรื่อง “ การจัดวารสารในหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ : การวิเคราะห์สาระ “ วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัทยธรรมาศาสตร์ 2534 งานวิจัยนี้อ้างอิงถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์วอลล์สตรีทเจอร์นัล ว่าข่าวเศรษฐกิจคือทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต วอลล์สตรีทเสนอข่าวครอบคลุมธุรกิจทั้งหมด และถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสำรวจดูว่าขณะนั้นประชาชนกำลังทำอะไร คิดอย่างไร และรู้สึกอย่างไร หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจต้องเสนอเรื่องราวทุกแง่มุม ทั้งๆ ที่บางเรื่องก็ดูเหมือนจะห่างไกลจากคำว่า “ธุรกิจ” แต่มีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

ด้าน พรสุรีย์ ธนะศรีสีบวงศ์ ทำการศึกษา “กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 “ ศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวในแต่ละขั้นตอนของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการทำข่าว ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบุคลิกลักษณะเฉพาะตัว และภูมิหลังของนักข่าว ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และนโยบายองค์กร ปัจจัยทางการเมืองสังคม และวัฒนธรรม

นอกจากนี้ อารยา ชันธปราบ ในเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการประเด็นข่าวเศรษฐกิจทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 โดยเน้นการศึกษาที่กระบวนการผลิตรายการจับกระแสเศรษฐกิจ “ ผลการวิจัยพบว่าการผลิตรายการมีผลกระทบจากปัจจัยภายในเรื่องนโยบายขององค์กรผู้ผลิตที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และความสามารถของ ผู้ผลิตรายการ ส่วนปัจจัยภายนอกคือแรงกดดันทางการเมือง รวมทั้งความต้องการบริโภคข่าวสารเชิงเศรษฐกิจของประชาชน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้มีผลต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายและวิธีการทำงาน

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้ได้องค์ความรู้เพื่อการนิยามศัพท์และตั้งข้อสันนิษฐานสำหรับงานวิจัย ดังนี้

นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

นักวิชาชีพ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพที่มีลักษณะพิเศษ ได้รับการเรียกขานเป็นนักวิชาชีพ เพราะอยู่ในอาชีพที่มีองค์ความรู้ที่เป็นทฤษฎีสั่งสมมานานจนเป็นที่ยอมรับของสังคม มีการประกอบอาชีพเต็มเวลา มีสมาคมวิชาชีพ มีอิสระในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานบนพื้นฐานข้อเท็จจริงและมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการศึกษาตามสาขาที่ประกอบอาชีพ มีการวางแผนล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพ มีความกระตือรือร้นในวิชาชีพ และประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ในที่นี้หมายถึงวิชาชีพหนังสือพิมพ์หรือวิชาชีพทางวารสารศาสตร์

การเข้าสู่วิชาชีพ หมายถึง การเข้าสู่วิชาชีพนักข่าว โดยผ่านกระบวนการสรรหาคัดเลือกขององค์กรหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะมีวิธีการทดสอบ สัมภาษณ์ ฯลฯ รวมทั้งกระบวนการจัดฝึกอบรม การมอบหมายให้รับผิดชอบการรายงานข่าวเศรษฐกิจในสายข่าวต่างๆ

นักข่าวเศรษฐกิจ หมายถึง บุคลากรด้านการผลิตข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ ทุกฉบับ ที่รับผิดชอบงานข่าวกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารพาณิชย์ และแหล่งข่าวเศรษฐกิจอื่นๆ มีหน้าที่รับหมายงานข่าวประจำวันจากหัวหน้าข่าว บรรณาธิการ สังเกตและคัดเลือกประเด็นข่าวที่น่าสนใจ สืบสวนตรวจสอบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เสาะหาประเด็นในส่วนปกปิด โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สังเกตการสัมภาษณ์บุคคล มาเรียบเรียง เขียนข่าว นำเสนอในหนังสือพิมพ์ นักข่าวเศรษฐกิจในที่นี้จะรวมถึงบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว นักข่าวอาวุโส และนักข่าวประจำ (Beat Report)

บทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจ หมายถึง กระบวนการนายประตู่ข่าวสารหรือการปฏิบัติหน้าที่ในการคัดเลือกข่าว การเฝ้าสังเกต การรวบรวมข้อมูล การเขียนเรียบเรียงเป็นข่าว คอลัมน์ บทความ บทบรรณาธิการ รวมทั้งการตัดสินใจในเชิงจริยธรรม ในกรณีข่าวต่างๆ สำหรับการรายงานข่าวนั้นจะพิจารณาในแง่รูปแบบที่เน้นความลุ่มลึกในเชิงข้อมูล และนำเสนอความคิดเห็นนั้น หรือแหล่งข่าวที่หลากหลายเพียงใด มีความพยายามในการขุดเจาะและวิเคราะห์ ตีความเพียงใด ให้ความสำคัญกับความเป็นภววิสัย ความถูกต้อง ครบถ้วน สมดุล เป็นธรรมเพียงใด คำนี้ถึงหลักจริยธรรมมากน้อยแค่ไหน ฯลฯ

กระบวนการพัฒนานักข่าวเศรษฐกิจ หมายถึง การที่องค์กรหนังสือพิมพ์มีกระบวนการจัดฝึกอบรม สัมมนาในรูปแบบภายในหรือภายนอกองค์กร ในหัวข้อต่างๆที่จะเป็นประโยชน์กับการทำข่าวเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ

ข้อสันนิษฐานการวิจัย

ปัจจัยแวดล้อมในการทำข่าวเศรษฐกิจ นับตั้งแต่คุณสมบัติของตัวนักข่าวเอง แนวคิดเชิงวิชาชีพ ตลอดจนปัจจัยองค์กร และสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง เป็นตัวกำหนดบทบาทการรายงานข่าวที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคตของการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์ เศรษฐกิจนี้จะเป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประกอบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth interview)

1.การสำรวจนักข่าวเศรษฐกิจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักข่าวเศรษฐกิจ-หุ้น-การเงิน ในสายงานข่าวกระทรวง การคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ และธนาคารพาณิชย์ จำนวน 25 ฉบับ ดังนี้

หนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด แนวหน้า คมชัดลึก สยามรัฐ มติชน ไทยโพสต์ สำนักข่าวไทย THE NATION และ BANGKOK POST

หนังสือพิมพ์ธุรกิจ-เศรษฐกิจรายวันและราย 3 วัน

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ วัฏจักรรายวัน กระแสหุ้น ข่าวหุ้น BUSINESS DAY ประชาชาติธุรกิจ สุวันเศรษฐกิจ และสยามธุรกิจ

หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์และนิตยสารรายเดือน

หนังสือพิมพ์นั้กลงทุนไทย อีคอนนิวส์ มติชนสุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ สยามรัฐสุดสัปดาห์ และการเงินการธนาคาร

การวิจัยมุ่งศึกษาทั้งประชากรที่เป็นนักข่าวเศรษฐกิจ-หุ้น-การเงิน หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ ทุกฉบับ ที่ประกอบวิชาชีพขณะนี้ มีจำนวน 150 คน และสำรวจได้จำนวน 118 คน คิดเป็น 78.6 % ทั้งนี้ในส่วนที่ทำการสำรวจไม่ได้เนื่องจากไม่สามารถติดตามนักข่าวบางคนที่ ออกทำงานและไม่อยู่ประจำที่แน่นอน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรลักษณะของประชากร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา หนังสือพิมพ์ที่สังกัด ประสบการณ์การทำงานข่าว

2. ตัวแปรตามการเข้าสู่อาชีพ พิจารณาจากพื้นฐาน ด้านประสบการณ์การศึกษา และความสนใจจะเข้าสู่อาชีพ การสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ ตลอดจนการผ่านกระบวนการเลือกสรรขององค์กรหนังสือพิมพ์ การอบรมสัมมนา

3. ตัวแปรบทบาทการรายงานข่าว ประเภทของข่าวที่รับผิดชอบ การคัดเลือกข่าว การตัดสินใจเป็นข่าว การใช้แหล่งข่าว เกณฑ์ด้านจริยธรรมในการทำข่าว รูปแบบการเขียนการรายงานข่าว

4. ความเป็นนักวิชาชีพพิจารณาจากความรู้ทักษะ ทักษะคติและแนวคิดด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นอิสระ เสียสละและรับผิดชอบต่อสังคม แรงจูงใจ ความสำนึกในจรรยาบรรณ

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดคะแนนของคำถามแบบประเมินค่าเกี่ยวกับการพัฒนาเป็นนักวิชาชีพกับบทบาทการรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ

กรณีความคิดเห็น

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ไม่ใช่เลย	ให้ 0 คะแนน

กรณีความถี่

บ่อยมาก	ให้ 5 คะแนน
บ่อยปานกลาง	ให้ 4 คะแนน
ไม่บ่อยนัก	ให้ 3 คะแนน
นานๆครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้ 1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ทำในช่วงเวลา มกราคม – มีนาคม 2545

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะเป็นแบบสอบถาม

1. การสำรวจความคิดเห็นนักข่าว

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิดในแบบสอบถามสำหรับนักข่าวเศรษฐกิจ แบ่งเป็น

ตอน 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละคนว่ามีพื้นฐานทั้งด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การทำงานข่าว สายงานข่าวที่รับผิดชอบ จำนวน 12 ข้อ

ตอน 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ เป็นคำถามแบบประเมินค่า (Likert Scale) แบ่งเป็น 6 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ใช่เลย จำนวน 9 ข้อ

ตอน 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับบทบาทการรายงานข่าวลักษณะงานข่าวที่ทำในปัจจุบัน การใช้แหล่งข่าว เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว แนวปฏิบัติในวิชาชีพ

ตอน 4 ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขและวินิจฉัยความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม (content validity) แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักข่าวเศรษฐกิจ 10 คน เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อ แต่ละตอนในแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์หรือไม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ คือ นำแบบสอบถามเพื่อไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักข่าวเศรษฐกิจประจำธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และธนาคารพาณิชย์ โดยรอรับเก็บแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักข่าวเศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 ลักษณะการเข้าสู่วิชาชีพของนักข่าวเศรษฐกิจ

ตอนที่ 3 บทบาทและแนวคิดเชิงนักวิชาชีพในการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

ตอนที่ 4 ทศนะจากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะฐานการวิจัยและข้อมูลสนับสนุน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักข่าวเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากการสำรวจนักข่าวเศรษฐกิจสายข่าวธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ กระทรวงการคลัง ธนาคารพาณิชย์ ได้ชี้ให้เห็นภาพรวมของนักข่าวเศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนี้

1.1 เพศ

นักข่าวเศรษฐกิจที่ทำการสำรวจมีจำนวนทั้งสิ้น 118 คน เป็นชาย 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 เป็นหญิง 83 คน คิดเป็นร้อยละ 70.3

ตาราง 1 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	35	29.7
หญิง	83	70.3
รวม	118	100

1.2 อายุ

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนมากมีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 89 คน ร้อยละ 75.4 อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 อายุ ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 13 คน ร้อยละ 11

ตาราง 2 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	13	11.0
25-35 ปี	89	75.4
36-45 ปี	16	13.6
รวม	118	100

1.3 สถานภาพสมรส

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนมากเป็นโสดและ จำนวน 91 คน ร้อยละ 77.1 สมรส จำนวน 27 คน ร้อยละ 22.9 มีบุตร 12 คน ร้อยละ 10.2 และมีบุตร 1-3 คน จำนวน 11 คน ร้อยละ 9.3

ตาราง 3.1 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	91	77.1
สมรส	27	22.9
รวม	118	100

ตาราง 3.2 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามการมีบุตร

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	15	55.5
มีบุตร 1-3 คน	11	40.7
มีบุตรมากกว่า 3 คน	1	3.7
รวม	27	100

1.4 การศึกษา

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.8 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 10.2

ตาราง 4 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	106	89.8
สูงกว่าปริญญาตรี	12	10.2
รวม	118	100

1.5 สาขาวิชาที่จบการศึกษา

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขานิเทศศาสตร์หรือการสื่อสาร ร้อยละ 30.5 สาขาหนังสือพิมพ์หรือวารสารศาสตร์โดยตรง ร้อยละ 26.3 สาขาเศรษฐศาสตร์ / พาณิชยศาสตร์ / บัญชี / การเงินการคลัง ร้อยละ 18.6 สาขาอื่นๆ เช่น สถาปัตยกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี การศึกษา รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ร้อยละ 24.6

ตาราง 5 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์ / วารสารศาสตร์โดยตรง	31	26.3
นิเทศศาสตร์/การสื่อสาร	36	30.5
เศรษฐศาสตร์/พาณิชยศาสตร์/บริหารธุรกิจ/การเงินการคลัง	22	18.6
สาขาอื่นๆ	29	24.6
รวม	118	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.6 ประสิทธิภาพการทำงานด้านข่าวกับสื่อต่างๆ

นักข่าวเศรษฐกิจจำนวนครึ่งหนึ่งมีประสิทธิภาพด้านข่าวในสื่อต่างๆระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 50.0 รองลงมามีประสิทธิภาพมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 17.8 ระหว่าง 3-5 ปี ร้อยละ 15.3 ระหว่าง 1-3 ปี ร้อยละ 10.2 และน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 6.8

ตาราง 6 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพการทำงานด้านข่าวกับสื่อต่างๆ

ประสิทธิภาพด้านข่าว	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	8	6.8
ระหว่าง 1-3 ปี	12	10.2
ระหว่าง 3-5 ปี	18	15.3
ระหว่าง 5-10 ปี	59	50.0
มากกว่า 10 ปี	21	17.8
รวม	118	100

1.7 ประสิทธิภาพด้านข่าวเศรษฐกิจ

นักข่าวเศรษฐกิจกลุ่มใหญ่ที่มีประสิทธิภาพด้านข่าวเศรษฐกิจโดยตรง อยู่ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 44.9 รองลงมาเป็นกลุ่มประสิทธิภาพระหว่างระหว่าง 3-5 ปี ร้อยละ 18.6 ระหว่าง 1-3 ปี ร้อยละ 15.3 มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 11.9 และน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 9.3

ตาราง 7 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพด้านข่าวเศรษฐกิจ

ประสิทธิภาพด้านข่าวเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	11	9.3
ระหว่าง 1-3 ปี	18	15.3
ระหว่าง 3-5 ปี	22	18.6
ระหว่าง 5-10 ปี	53	44.9
มากกว่า 10 ปี	14	11.9
รวม	118	100

1.8 ประสบการณ์งานข่าวจำแนกตามสื่อต่างๆ

นักข่าวเศรษฐกิจที่ทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์ต่างๆ ขณะนี้เคยผ่านงานข่าวจากสื่อวิทยุ ร้อยละ 11.9 เคยผ่านงานสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 9.3 เคยผ่านงานสื่อนิตยสาร ร้อยละ 5.9 และเคยผ่านงานสื่อสำนักข่าว ร้อยละ 16.9

ตาราง 8 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่เคยผ่านงานข่าวจำแนกตามประเภทสื่อ

ประเภทสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ	14	11.9
โทรทัศน์	11	9.3
นิตยสาร	7	5.9
สำนักข่าว	20	16.9
รวม	52	44

1.9งานประจำในสายงานข่าวเศรษฐกิจ

นักข่าวเศรษฐกิจที่สำรวจในการวิจัยครั้งนี้ ทำข่าวประจำตลาดหลักทรัพย์ ร้อยละ 40.7 ประจำธนาคารแห่งประเทศไทย ร้อยละ 25.4 ประจำกระทรวงการคลัง ร้อยละ 28.8 ประจำธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 30.5 และอื่นๆ เช่น ประจำสำนักพิมพ์ ร้อยละ 14.4

ตาราง 9 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจ จำแนกตามสายงานข่าวเศรษฐกิจ

สายงานข่าว	จำนวน	ร้อยละ
ตลาดหลักทรัพย์	34	28.8
ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์	41	34.7
กระทรวงการคลัง	26	22.0
อื่นๆ	17	14.4
รวม	118	100

1.10 ลักษณะสื่อสิ่งพิมพ์ที่สังกัด

กลุ่มตัวอย่างนักข่าวเศรษฐกิจที่สำรวจศึกษา สังกัดหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป ร้อยละ 40.7 หนังสือพิมพ์ธุรกิจ/เศรษฐกิจรายวัน ร้อยละ 25.4 หนังสือพิมพ์ธุรกิจ/เศรษฐกิจราย 3 วัน ร้อยละ 11.9 นิตยสารธุรกิจ/เศรษฐกิจรายสัปดาห์ ร้อยละ 13.6 นิตยสารข่าวทั่วไปรายสัปดาห์ ร้อยละ 5 นิตยสารรายเดือน ร้อยละ 3.4

ตาราง 10 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามสื่อสิ่งพิมพ์ที่สังกัด

ลักษณะสื่อสิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป	48	40.7
หนังสือพิมพ์ธุรกิจ/เศรษฐกิจรายวัน	30	25.4
หนังสือพิมพ์ธุรกิจ/เศรษฐกิจราย 3 วัน	14	11.9
นิตยสารธุรกิจ/เศรษฐกิจรายสัปดาห์	16	13.6
นิตยสารข่าวทั่วไปรายสัปดาห์	6	5
นิตยสารรายเดือน	4	3.4
รวม	118	100

1.11 ลักษณะองค์กรสิ่งพิมพ์ที่สังกัด

นักข่าวเศรษฐกิจสังกัดองค์กรสิ่งพิมพ์ที่เป็นบริษัทจำกัด ร้อยละ 61.9 บริษัทมหาชนร้อยละ 33.1 และอื่นๆ เช่น รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.1

ตาราง 11 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามลักษณะองค์กร

ลักษณะองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทจำกัด	73	61.9
บริษัทมหาชน	39	33.1
อื่นๆ	6	5.1
รวม	118	100

1.12 จำนวนบุคลากรด้านข่าวเศรษฐกิจ

สื่อสิ่งพิมพ์ที่นักข่าวเศรษฐกิจสังกัดส่วนใหญ่มีทีมข่าวเศรษฐกิจระหว่าง 5-10 คน ร้อยละ 50 หรือจำนวนครึ่งหนึ่งและทีมงาน ระหว่าง 10-20 คน ร้อยละ 21.2 น้อยกว่า 5 คนร้อยละ 13.6 มากกว่า 30 คน ร้อยละ 8.5 ระหว่าง 20-30 คน ร้อยละ 6.8

ตาราง 12 ความถี่ร้อยละของนักข่าวเศรษฐกิจที่มีทีมงานบุคลากร

จำนวนทีมงาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 คน	16	13.6
5-10 คน	59	50.0
10-20 คน	25	21.2
20-30 คน	8	6.8
มากกว่า 30 คน	10	8.5
รวม	118	100

ตอนที่ 2 การเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ

การเข้าสู่วิชาชีพของนักข่าวเศรษฐกิจ พิจารณาจากประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

2.1 ปัจจัย เหตุผล การตัดสินใจ เข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ

นักข่าวเศรษฐกิจมีปัจจัย เหตุผล การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ โดยเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.62 มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.30 เรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา ค่าเฉลี่ย 2.79 เป็นอาชีพที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 2.69 และเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้พบนักธุรกิจค่าเฉลี่ย 2.36

ทั้งนี้นักข่าวเศรษฐกิจในกลุ่มหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป มีการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ เนื่องจากเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.2 ในขณะที่กลุ่มหนังสือรายสัปดาห์และนิตยสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำ เพียง 2.0 อย่างไรก็ตามนักข่าวกลุ่มนี้มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้วค่าเฉลี่ย 3.1 และเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้พบนักธุรกิจ ค่าเฉลี่ย 3.1

สำหรับนักข่าวเศรษฐกิจสายงานข่าวธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์มีปัจจัยในการเข้าสู่วิชาชีพ เพราะเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.6 ส่วนนักข่าวสายกระทรวงการคลังมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.2

ตาราง 13 ความถี่ร้อยละปัจจัยเหตุผล การเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ

ปัจจัยเหตุผล	ระดับน้ำหนักของเหตุผล						
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ใช่เลย	ค่าเฉลี่ย
เรียนมาด้านนี้ โดยตรงจึงทำ งานให้ตรงกับที่ เรียนมา	29 (24.5)	27 (22.9)	17 (14.4)	10 (8.5)	7 (5.9)	28 (23.7)	2.79
มีความมุ่งมั่นที่ จะทำอาชีพนี้ มานานแล้ว	26 (22.0)	35 (29.7)	32 (27.1)	9 (7.6)	7 (5.9)	9 (7.6)	3.30
มีเพื่อนทำอาชีพ นี้จึงทำด้วย	6 (5.1)	14 (11.9)	23 (19.5)	18 (15.3)	7 (5.9)	50 (42.4)	1.68
เหตุบังเอิญ	15 (12.7)	9 (7.6)	15 (12.7)	9 (7.6)	23 (19.5)	47 (39.8)	1.77
ถูกกำหนดให้ มารับผิดชอบงาน ข่าวเศรษฐกิจต่างๆ อยากทำงานสาย อื่นมากกว่า	9 (7.6)	14 (11.9)	36 (30.5)	17 (14.4)	12 (10.2)	30 (25.4)	2.11
เพราะเป็นอาชีพ ที่มีโอกาสได้พบ นักธุรกิจ	7 (5.9)	19 (16.1)	41 (34.7)	15 (12.7)	13 (11.1)	23 (19.5)	2.36
เพราะเป็นอาชีพ ที่มีประโยชน์ต่อ สังคม	26 (22.1)	45 (38.1)	36 (30.5)	5 (4.2)		6 (5.1)	3.62
เป็นอาชีพที่น่า ไปสู่ความก้าวหน้า ในอาชีพอื่นได้	10 (8.4)	28 (23.7)	38 (32.2)	19 (16.1)	6 (5.2)	17 (14.4)	2.69

ตาราง 13.1 ค่าเฉลี่ยปัจจัยเหตุผล การเข้าสู่อาชีพนักข่าวเศรษฐกิจจำแนกตามกลุ่มหนังสือพิมพ์

ปัจจัยเหตุผล	ค่าเฉลี่ยระดับน้ำหนักเหตุผล		
	หนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป	หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ รายวันและ 3 วัน	หนังสือรายสัปดาห์และ นิตยสาร
เรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา	2.9	1.8	2.8
มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว	3.0	3.2	3.1
มีเพื่อน ทำอาชีพนี้จึงทำด้วย	1.2	1.7	1.1
เหตุบังเอิญ	1.4	1.3	1.2
ถูกกำหนดให้มารับผิดชอบงานข่าวเศรษฐกิจทั้งๆ อยากทำงานสายอื่นมากกว่า	2.1	1.8	2.0
เพราะเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้พบนักธุรกิจ	2.3	2.7	3.1
เพราะเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม	3.2	3.0	2.0
เป็นอาชีพที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้	2.5	2.6	2.3

ตาราง 13.2 ค่าเฉลี่ยปัจจัยเหตุผล การเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ จำแนกตามสายงานข่าวเศรษฐกิจ

ปัจจัยเหตุผล	ค่าเฉลี่ยระดับน้ำหนักเหตุผล			
	ตลาดหลักทรัพย์	ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์	กระทรวงการคลัง	อื่นๆ
เรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา	2.8	2.7	3.0	2.8
มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว	3.1	2.9	3.5	3.2
มีเพื่อนทำอาชีพนี้จึงทำด้วย	1.3	1.3	1.8	1.7
เหตุบังเอิญ	1.3	2.0	1.1	1.3
ถูกกำหนดให้มารับผิดชอบงานข่าวเศรษฐกิจทั้งๆ อยากทำงานสายอื่นมากกว่า	1.8	1.7	1.9	2.5
เพราะเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้พบนักธุรกิจ	2.6	2.4	1.9	2.0
เพราะเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม	3.0	3.6	3.5	1.1
เป็นอาชีพที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้	2.6	2.3	2.7	2.5

2.2 พื้นฐานความรู้ทักษะการทำข้าวเศรษฐกิจ ก่อนเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจ

ก่อนเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจนักข้าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่มีพื้นฐานข้าวแต่ไม่มีความรู้ด้านเศรษฐกิจโดยตรง ร้อยละ 41.5 มีพื้นฐานการศึกษาด้านธุรกิจ-เศรษฐกิจโดยตรง ร้อยละ 19.5 ไม่มีพื้นฐานความรู้แต่มีความสนใจเป็นพิเศษร้อยละ 30.5 มีประสบการณ์ทำข้าวด้านนี้มาก่อน ร้อยละ 8.5

ตาราง 14 ความถี่ร้อยละของพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจของสื่อสิ่งพิมพ์

พื้นฐานความรู้ก่อนเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
มีประสบการณ์ทำข้าวด้านนี้มาก่อน	10	8.5
มีพื้นฐานการศึกษาด้านธุรกิจ-เศรษฐกิจโดยตรง	23	19.5
มีพื้นฐานด้านข้าวแต่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านเศรษฐกิจ	49	41.5
ไม่มีพื้นฐานความรู้แต่มีความสนใจเป็นพิเศษ	36	30.5
รวม	118	100

2.3 วิธีการเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจ

นักข้าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่เข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจโดยมีผู้แนะนำเป็นส่วนตัว ร้อยละ 47.5 สมัครเองตามประกาศ ร้อยละ 35.6 หน่วยงานที่สังกัดชักชวน ร้อยละ 7.6 ไปสอบถามและแสดงความสนใจสมัครเอง ร้อยละ 7.6 อื่นๆ ร้อยละ 1.7

ตาราง 15 ความถี่ร้อยละของวิธีการเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจสื่อสิ่งพิมพ์

การเข้าสู่งานข้าวเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
สมัครเองตามประกาศ	42	35.6
มีผู้แนะนำเป็นส่วนตัว	56	47.5
หน่วยงานที่สังกัดชักชวน	9	7.6
ไปสอบถามและแสดงความสนใจสมัครเอง	9	7.6
อื่นๆ	2	1.7
รวม	118	100

2.4 วิธีการคัดเลือกเข้าทำงานชาวเศรษฐกิจ

นักชาวเศรษฐกิจได้รับการคัดเลือกเข้าทำงานโดยผ่านการสอบสัมภาษณ์มากที่สุดร้อยละ 65.3 มีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ ร้อยละ 53.4 มีการสอบข้อเขียน ร้อยละ 35.6

ตาราง 16 ความถี่ร้อยละวิธีการคัดเลือกเข้าทำงานชาวเศรษฐกิจ

วิธีการคัดเลือก	จำนวน	ร้อยละ
มีการสอบข้อเขียนหรือทดสอบความสามารถ	42	35.6
มีการสอบสัมภาษณ์	77	65.3
มีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ	63	53.4

(ตอบได้มากกว่า 1 วิธีการ)

2.5 เนื้อหาในการสอบข้อเขียนหรือทดสอบความสามารถ

นักชาวเศรษฐกิจจะถูกทดสอบความสามารถทักษะด้านข่าว ร้อยละ 41.5 ความรู้ด้านเศรษฐกิจการเงิน ร้อยละ 29.7 อื่นๆ เช่นภาษาอังกฤษ เซาว์-ไหวพริบ เหตุการณ์ปัจจุบัน ร้อยละ 28.8

ตาราง 17 ความถี่ร้อยละการทดสอบความสามารถของนักชาวเศรษฐกิจ

เนื้อหาในการสอบ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ทักษะด้านข่าว	49	41.5
ความรู้ด้านเศรษฐกิจการเงิน	35	29.7
อื่นๆ	34	28.8
รวม	118	100

2.6 การแข่งขันในการคัดเลือกเข้าทำงาน

นักชาวเศรษฐกิจจะระบุว่าไม่มีผู้แข่งขันในการคัดเลือก ร้อยละ 47.5 ไม่มีผู้แข่งขัน ร้อยละ 52.5

ตาราง 18 ความถี่ร้อยละของการคัดเลือกโดยมีหรือไม่มีการแข่งขัน

การแข่งขัน	จำนวน	ร้อยละ
มีผู้แข่งขันคัดเลือก	56	47.5
ไม่มีผู้แข่งขันคัดเลือก	62	52.5
รวม	118	100

2.7 การฝึกอบรมและหัวข้อที่ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่เคยรับการฝึกอบรมในหัวข้อการเงินการคลัง/งบประมาณ / ธนาคารพาณิชย์/ตลาดหุ้น/เศรษฐศาสตร์ทั่วไป ร้อยละ 70.3 หัวข้อวารสารศาสตร์ ร้อยละ 5.0 และไม่เคยผ่านการฝึกอบรม ร้อยละ 24.5

ตาราง 19 ความถี่ร้อยละการฝึกอบรมของนักข่าวเศรษฐกิจ

การฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยฝึกอบรม	29	24.5
เคยในหัวข้อวารสารศาสตร์	6	5.0
เคยในหัวข้อการเงินการคลัง	83	70.3
รวม	118	100

2.8 หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพ

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนมากรับการฝึกอบรมที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพภายนอก ร้อยละ 69.5 สถาบันการศึกษาจัดอบรมให้ ร้อยละ 25.4 อื่นๆ เช่น องค์กรระหว่างประเทศ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 5.1

ตาราง 20 ความถี่ร้อยละการจัดอบรมที่นักข่าวเศรษฐกิจได้รับจากหน่วยงาน

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
องค์กรวิชาชีพ	82	69.5
สถาบันการศึกษา	30	25.4
อื่นๆ	6	5.1
รวม	118	100

2.9 ประสบการณ์การเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนมากเคยผ่านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาในประเด็นเกี่ยวกับข่าวเศรษฐกิจเป็นบางครั้ง ร้อยละ 36.4 ค่อนข้างบ่อย ร้อยละ 26.3 บ่อย ร้อยละ 16.9 บ่อยมาก ร้อยละ 12.7 ไม่เคยเลย ร้อยละ 7.6

ตาราง 21 ความถี่ร้อยละการเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ของนักข่าวเศรษฐกิจ

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเลย	9	7.6
เคยเป็นบางครั้ง	43	36.4
ค่อนข้างบ่อย	31	26.3
บ่อย	20	16.9
บ่อยมาก	15	12.7
รวม	118	100

ตอน 3 บทบาทและแนวคิดเชิงนักวิชาชีพในการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

ผลการวิจัยบทบาทและแนวคิดเชิงนักวิชาชีพการรายงานข่าวเศรษฐกิจ พิจารณาจากประเด็น ต่อไปนี้

3.1 ข่าวเศรษฐกิจที่ปฏิบัติในปัจจุบัน

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่ทำข่าวโดยมีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ค่าเฉลี่ย 4.34 รวบรวมข้อมูลจาก Internet ค่าเฉลี่ย 3.50 รวบรวมข้อมูลข่าวโดยออกไปทำงานนอกสถานที่ ค่าเฉลี่ย 4.26 รวบรวมข้อมูลข่าวสารจากการอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 3.57 รวบรวมข้อมูลโดยการขอข่าวจากเพื่อน ค่าเฉลี่ย 2.53 เขียนข่าวเชิงวิเคราะห์ตีความโดยมีข้อมูลเชิงปริมาณประกอบค่าเฉลี่ย 3.26 เขียนข่าวจากรายงานการวิจัย ค่าเฉลี่ย 3.03 ทำข่าวแบบสืบสวนเจาะลึก ค่าเฉลี่ย 2.81

ตาราง 22 ความถี่ร้อยละลักษณะงานที่นักข่าวเศรษฐกิจปฏิบัติในปัจจุบัน

ลักษณะงาน	ความบ่อยในการปฏิบัติ					ค่าเฉลี่ย
	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	
รวบรวมข้อมูลข่าวจากการสัมภาษณ์	63 (53.3)	38 (32.2)	13 (11.0)	3 (2.5)	1 (0.8)	4.34
รวบรวมข้อมูลข่าวสารจากการอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์	25 (21.2)	38 (32.2)	38 (32.2)	16 (13.6)	1 (0.8)	3.57
รวบรวมข้อมูลข่าวจาก Internet, Web site	22 (18.6)	36 (30.5)	43 (36.4)	16 (13.6)	1 (0.8)	3.50
รวบรวมข้อมูลข่าวโดยออกไปทำงานนอกสถานที่	65 (55.0)	29 (24.6)	14 (11.9)	10 (8.5)		4.26
รวบรวมข้อมูลข่าวโดยแลกเปลี่ยนกับเพื่อน นักข่าวด้วยกัน	15 (12.7)	27 (22.9)	45 (38.1)	27 (22.9)	4 (3.4)	3.12
รวบรวมข้อมูลข่าวโดยขอข่าวจากเพื่อนนักข่าว	6 (5.1)	14 (11.9)	32 (27.1)	55 (46.6)	11 (9.3)	2.53
เรียบเรียงเขียนข่าวเพื่อตีพิมพ์ด้วยตนเอง	69 (58.4)	28 (23.7)	11 (9.3)	7 (5.9)	3 (2.5)	4.28
โทรศัพท์บอกข่าวให้ Rewriter ที่โรงพิมพ์เป็นผู้ เรียบเรียง	21 (17.8)	17 (14.4)	37 (31.4)	24 (20.3)	19 (16.1)	2.94
ทำข่าวแบบสืบสวน (Investigative) เจาะลึก	17 (14.4)	14 (11.9)	43 (36.4)	28 (23.7)	16 (13.6)	2.81
เขียนข่าวเชิงวิเคราะห์ตีความโดยมีข้อมูล เชิงปริมาณประกอบ	18 (15.2)	32 (27.1)	44 (37.3)	16 (13.6)	8 (6.8)	3.26
เขียนข่าวจากรายงานการวิจัย	9 (7.6)	29 (24.6)	50 (42.4)	19 (16.1)	11 (9.3)	3.03
เขียนบทความ บทวิเคราะห์	12 (10.2)	20 (16.9)	51 (43.2)	19 (16.1)	16 (13.6)	2.94
เขียนบทบรรณาธิการ	3 (2.5)	1 (0.8)	11 (9.3)	13 (11.0)	87 (73.7)	1.43
เขียนคอลัมน์เศรษฐกิจ	13 (11.0)	10 (8.5)	25 (21.2)	26 (22.0)	44 (37.3)	2.27

3.2 การใช้แหล่งข่าว

ในการทำข่าวของนักข่าวเศรษฐกิจที่ได้ทำการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้แหล่งข่าวหลายแหล่งเสมอค่าเฉลี่ย 3.93 ใช้แหล่งข่าวบุคคลหรือแหล่งข่าวใหม่ๆ ค่าเฉลี่ย 3.29 ส่วนการทำข่าวในปัจจุบันมีการใช้แหล่งข่าวจาก Internet หรือ Web site ค่าเฉลี่ย 2.58 และ ใช้แหล่งข่าวจากงานวิจัยต่างๆ ค่าเฉลี่ย 2.89

ตาราง 23 ความถี่ร้อยละการใช้แหล่งข่าว

การใช้แหล่งข่าว	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย	ค่าเฉลี่ย
ในการทำข่าวแต่ละครั้งส่วนใหญ่ใช้แหล่งข่าวแหล่งเดียว	7 (5.9)	40 (33.9)	55 (46.6)	12 (10.2)	4 (3.4)	3.27
ในการทำข่าวส่วนใหญ่ใช้แหล่งข่าวหลายแหล่งข่าวเสมอ	31 (26.2)	30 (25.4)	53 (44.9)	30 (25.4)	4 (3.4)	3.93
ในการทำข่าวส่วนใหญ่ใช้แหล่งข่าวแบบปกปิดชื่อ (เช่น แหล่งข่าวภายในเปิดเผยว่า.....บ่อยเพียงใด	9 (7.6)	37 (31.4)	52 (44.1)	18 (15.3)	2 (1.7)	3.28
ท่านเคยใช้แหล่งข่าวจาก Internet หรือ Web site บ่อยเพียงใด	4 (3.4)	25 (21.2)	34 (28.8)	27 (22.9)	28 (23.7)	2.58
ท่านเคยใช้แหล่งข่าวจากบุคคลหรือแหล่งข่าวใหม่ๆ บ่อยแค่ไหน	14 (11.8)	34 (28.8)	48 (40.7)	21 (17.8)	1 (0.8)	3.29
ท่านเคยเขียนข่าวโดยไม่อ้างแหล่งที่มาของข้อมูลบ่อยเพียงใด	2 (1.7)	4 (3.4)	17 (14.4)	41 (34.7)	54 (45.8)	1.78
ท่านเคยใช้แหล่งข่าวจากงานวิจัยต่างๆบ่อยเพียงใด	4 (3.4)	26 (22.0)	48 (40.7)	33 (28.0)	7 (5.9)	2.89

3.3 เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว

นักข่าวเศรษฐกิจมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวโดยเน้นผลกระทบต่อสังคมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.33 เน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ ค่าเฉลี่ย 4.32 และเน้นความสนใจของผู้อ่านเป็นหลัก ค่าเฉลี่ย 4.19

ตาราง 24 ความถี่ร้อยละเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว

เกณฑ์การตัดสินใจ	ระดับการตัดสินใจ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	
เน้นความสนใจของผู้อ่านเป็นหลัก	44 (37.3)	56 (47.5)	15 (12.7)	2 (1.7)	1 (0.8)	4.19
เน้นผลกระทบต่อสังคม	55 (46.6)	48 (40.7)	14 (11.9)	1 (0.8)	-	4.33
เน้นนโยบายของสิ่งพิมพ์ที่สังกัด	22 (18.6)	46 (39.0)	30 (25.4)	18 (15.3)	2 (1.7)	3.55
เน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ	56 (47.5)	46 (39.0)	15 (12.7)	1 (0.8)	-	4.32
เน้นการแข่งขันกับสิ่งพิมพ์ฉบับอื่น	29 (24.5)	47 (39.8)	34 (28.8)	5 (4.2)	3 (2.5)	3.79
เน้นผู้ร่วมทุนหรือผู้ให้ โฆษณา	4 (3.4)	10 (8.5)	35 (29.7)	33 (28.0)	36 (30.5)	2.26
เน้นการไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของ ผู้อื่น	33 (27.9)	53 (44.9)	21 (17.8)	11 (9.3)	-	3.91
เน้นการขายได้หรือมีคนซื้ออ่าน	21 (17.8)	28 (23.7)	37 (31.4)	19 (16.1)	13 (11.0)	3.80

3.4 แนวความคิดเห็นต่อแนวทางปฏิบัติในเชิงนักวิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่านักข่าวเศรษฐกิจใช้แนวทางที่จะอ้างแหล่งข่าวแบบปกปิดหรือคลุมเครือในการรายงานข่าวเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาเสนอ ค่าเฉลี่ย 3.46 เน้นสิทธิการรับรู้ของประชาชนมากกว่าสิทธิส่วนตัวของผู้ตกเป็นข่าว ค่าเฉลี่ย 3.03 และโฆษณาสามารถแฝงมาในรูปข่าวได้ถ้าคิดว่าเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน ค่าเฉลี่ย 2.97

ส่วนการที่มีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์เป็นงานที่ต้องการความรวดเร็วโอกาสผิดพลาดจึงพออนุโลมความเห็นก้ำกึ่งที่ค่าเฉลี่ย 2.75 และการไปพูดคุยกับแหล่งข่าวเพื่อหาข้อมูลมาทำข่าวโดยไม่บอกให้แหล่งข่าวรู้ตัวถือว่าไม่ผิดจรรยาบรรณ ค่าเฉลี่ย 2.66 และนักข่าวสามารถรับงานเป็นประชาสัมพันธ์ให้แหล่งข่าวได้เพื่อเป็นรายได้พิเศษ นักข่าวส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 1.91

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 25 ความถี่ร้อยละความคิดเห็นต่อแนวทางปฏิบัติในทางวิชาชีพ

แนวทางปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น					
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	กำกวม	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย
หนังสือพิมพ์เป็นงานที่ต้องการความรวดเร็ว	5	24	33	49	7	2.75
โอกาสผิดพลาดจึงพออนุโลมให้ได้	(4.2)	(20.3)	(28.0)	(41.5)	(5.9)	
การกล่าวหาใครแม้ยังไม่มีหลักฐานชัดเจน	1	15	30	55	17	2.39
อนุโลมได้ในการทำข่าวแบบสืบสวนเจาะลึก	(0.8)	(12.7)	(25.4)	(46.6)	(14.4)	
การรายงานข่าวไม่จำเป็นต้องยึดความเป็นกลางหรือเป็นกวีวิสัย (objectivity) เสมอไป	5	9	17	58	29	2.15
	(4.2)	(7.6)	(14.4)	(49.2)	(24.6)	
โฆษณาที่แฝงมาในรูปข่าวย่อมทำได้ถ้าคิดว่าเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน	5	33	45	28	7	2.97
	(4.2)	(28.0)	(38.1)	(23.7)	(5.9)	
สิ่งที่มีความสำคัญแต่ไม่น่าสนใจกับสิ่งที่น่าสนใจแต่ไม่สำคัญประการหลังได้รับเลือกเป็นข่าวก่อน	3	23	53	29	10	2.81
	(2.5)	(18.6)	(44.9)	(24.6)	(8.5)	
การอ้างแหล่งข่าวแบบปกปิดหรือคลุมเครือในการรายงานข่าวสามารถทำได้เพื่อให้ได้ข้อมูลมานำเสนอ	14	53	30	17	4	3.46
	(11.8)	(44.9)	(25.4)	(14.4)	(3.4)	
พาดหัวข่าวสามารถเกินเลยข้อเท็จจริงได้บ้างเพื่อให้่านสนใจ ติดตามอ่าน	1	23	33	47	14	2.58
	(0.8)	(19.5)	(28.0)	(39.8)	(11.9)	
การรายงานข่าวควรเน้นประเด็นข่าวที่เป็นลบมากกว่าประเด็นที่เป็นบวกเพราะคนสนใจมากกว่า	2	12	37	49	18	2.39
	(1.7)	(10.2)	(31.4)	(41.5)	(15.3)	
ในการรายงานข่าวควรเน้นสิทธิการรับรู้ของประชาชนมากกว่าสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ตกเป็นข่าว	11	28	41	29	9	3.03
	(9.3)	(23.7)	(34.7)	(24.6)	(7.6)	
การให้สิ่งตอบแทนกับนักข่าวไม่ว่าจะเป็นสิ่งของหรือผลประโยชน์ใดๆจากแหล่งข่าวถือเป็นเรื่องสิ้นน้ำใจที่ปฏิบัติกันทั่วไปสามารถทำได้	2	8	32	49	27	2.21
	(1.7)	(6.8)	(27.1)	(41.5)	(22.9)	
นักข่าวสามารถรับงานเป็นประชาสัมพันธ์ให้แหล่งข่าว ได้เพื่อเป็นรายได้พิเศษ	2	5	19	50	42	1.91
	(1.7)	(4.2)	(16.1)	(4.4)	(35.6)	
การไปพูดคุยกับแหล่งข่าวเพื่อหาข้อมูลมาทำข่าวโดยไม่บอกให้แหล่งข่าวรู้ตัวถือว่าไม่ผิดจรรยาบรรณ	4	21	39	39	15	2.66
	(3.4)	(17.8)	(33.1)	(33.1)	(12.7)	
การผิสัญญาในการรับปากกับแหล่งข่าวว่าจะไม่นำข้อมูลที่พูดคุยกันไปเปิดเผยตีพิมพ์สามารถทำได้หากเห็นว่าข้อมูลนั้นสำคัญ	2	13	27	45	31	2.24
	(1.7)	(11.0)	(22.9)	(38.1)	(26.3)	

3.5 ปัญหาในการเสนอข่าวเศรษฐกิจ จากประสบการณ์การทำข่าวของนักข่าวเศรษฐกิจ

จากการรวบรวมข้อมูลในคำถามปลายเปิดที่ให้ระบุปัญหาในการเสนอข่าวเศรษฐกิจจากประสบการณ์การทำข่าวของนักข่าวเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างนักข่าวเศรษฐกิจได้กล่าวถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

- พื้นฐานนักข่าว

วิธีการทำงานที่จะได้มาซึ่งข่าวเศรษฐกิจและการประเมินคุณค่าของข่าว ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักข่าวเศรษฐกิจเอง เช่น ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านเศรษฐกิจมาก่อน “ ข่าวเศรษฐกิจบางครั้งเป็นเรื่องยากเกินจะเข้าใจ ” นอกจากนั้นไม่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลขจากเอกสารข่าว ข้อมูลข่าวสารในบางเรื่องมีจำนวนมากเกินไปบางครั้งทำให้เกิดความสับสน ขาดความเข้าใจในประเด็นข่าวเพียงพอที่จะเสนอข่าว

- การแข่งขันระหว่างสื่อ

นักข่าวเศรษฐกิจมีความท้าทายในยุคการแข่งขันทั้งในสื่อเดียวกันและข้ามสื่อ โดยเฉพาะการเติบโตของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ทำให้การแข่งขันระหว่างหนังสือพิมพ์ต่างๆค่อนข้างรุนแรงรวมทั้งการแข่งขันในแง่ความเร็ว ทำให้ไม่มีเวลาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาข่าว โดยเฉพาะเกี่ยวกับตัวเลข เช่นรายงานตัวเลขเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่จะเชื่อมโยงต่อดัชนีการอุปโภค บริโภค การใช้จ่ายภาครัฐ เอกชน เป็นต้น

- แหล่งข่าว

ปัจจัยที่มีความสำคัญที่มีผลต่อการทำข่าวเศรษฐกิจก็คือ แหล่งข่าวเศรษฐกิจนั้นจะมีบทบาทค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบาย ควบคุมกำกับการดำเนินงานต่างๆ ทั้งระดับประเทศ กระทรวง กรม แหล่งข่าวเอกชนเป็นแหล่งข่าวที่อยู่ในวงการธุรกิจที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของธุรกิจ และแหล่งข้อมูลเอกสาร ที่จะช่วยให้ข่าวมีความสมบูรณ์มากขึ้น เช่น ข้อมูลการรายงานตัวเลขเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลย้อนหลังของตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามนักข่าวเศรษฐกิจยังให้ความเห็นว่า “ การนัดสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรค่อนข้างยาก ” รวมทั้งแหล่งข่าวไม่กล้าเปิดเผยข้อมูล โดยเฉพาะในปัจจุบันที่โครงสร้างเศรษฐกิจประเทศไทยเปลี่ยนไปจากเดิม และก้าวสู่เวทีโลกมากขึ้น ทำให้มีแหล่งข่าวที่เป็นชาวต่างประเทศมากขึ้น นักข่าวเศรษฐกิจจำเป็นต้องฝึกฝน และถ้ามีความสามารถในการใช้ภาษาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น ถ้าสามารถพูดคุยได้เองก็จะทำได้

ประเด็นที่ดี กว่าการคอยถามจากคนอื่นหรือเอาเอกสารมาแปล ซึ่งนักข่าวยังมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาอังกฤษในการสัมภาษณ์ แหล่งข่าวเองก็ไม่ต้องการที่จะให้สัมภาษณ์ การเข้าถึงข้อมูลยากขึ้น

สำหรับข้อกังวลของนักข่าวเศรษฐกิจยังเป็นเรื่องการรักษาความสมดุลกับผลประโยชน์กับความเป็นกลางของข่าว “ การให้ข่าวของแหล่งข่าว มักมีผลประโยชน์ทางธุรกิจ กลยุทธ์ทางธุรกิจของตนแอบแฝงอยู่เสมอ “

3.6 ข้อเสนอแนะในการพัฒนานักข่าวเศรษฐกิจให้เป็นนักวิชาชีพและการเป็นฐานันดรที่ 4 ในสังคม

- ทักษะคดี

กลุ่มนักข่าวเศรษฐกิจที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เห็นว่านักข่าวควรมีทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพ และจะให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณสื่อมวลชนสูง เพราะไม่ต้องการที่จะให้ความเป็นนักวิชาชีพด้อยลง ซึ่งความสำนึกในจริยธรรมจะนำนักข่าวไปสู่ความเป็นกลางและเป็นธรรมในการเสนอข่าว เป็นการทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวม

- พื้นฐานความรู้การศึกษา

นักข่าวเศรษฐกิจต้องมีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น เศรษฐศาสตร์ สามารถวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทได้ ซึ่งการทำงานสายข่าวที่รับผิดชอบจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านเศรษฐกิจอย่างลึกซึ้ง เพราะจะทำให้ให้นักข่าวไม่ใช่เพียงแค่คนเล่าข่าวเท่านั้น ซึ่งข่าวเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับข่าวสายอื่นๆทั้งการเมือง ต่างประเทศ ภูมิภาค สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ดังนั้นนักข่าวต้องใส่ใจเรียนรู้งานข่าวทุกสาย ไม่ใช่เฉพาะงานข่าวที่ตัวเองรับผิดชอบเท่านั้น

- แนวปฏิบัติในการทำข่าว

นักข่าวเศรษฐกิจควรทำการบ้าน เตรียมคำถามก่อนไปสัมภาษณ์ เข้าใจเทคนิค กลยุทธ์การทำธุรกิจของแต่ละองค์กร และเขียนข่าวเองทุกครั้ง ถึงแม้ว่าจะไปทำข่าวมาเหมือนกัน ไม่ควรคัดลอกข่าวจากเพื่อนแล้วนำมาแก้ไขเล็กน้อยแล้วส่งข่าวเข้าโรงพิมพ์ รวมทั้งควรจะไปใกล้ชิดกับนักวิชาการมากขึ้นเพื่อตรวจสอบข้อมูล และประเด็นปัญหาที่จะทำให้มีความเข้าใจข่าวได้มากขึ้น และอาจจะรวมไปถึงการวิเคราะห์เชื่อมโยงข่าวกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องได้

- การสนับสนุนขององค์กรหนังสือพิมพ์

ในส่วนขององค์กรหนังสือพิมพ์ควรจะให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมนักข่าวในหัวข้อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสายงานข่าว รวมทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ ซึ่งนักข่าวยังต้องการที่จะเพิ่มประสบการณ์ทั้งจากการเรียนรู้ขณะทำงาน รวมทั้งการอบรมเพิ่มเติม

- จรรยาบรรณ

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่ถือเรื่องจรรยาบรรณเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะก้าวไปสู่นักวิชาชีพ โดยเฉพาะมีข้อเสนอแนะให้มีใบประกอบวิชาชีพนักข่าว เช่นเดียวกับแพทย์ หรือ ทนายความ รวมทั้งต้องมีการทดสอบนักข่าวอย่างสม่ำเสมอ “แม้จรรยาบรรณ สร้างสรรค์ความเข้าใจ ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด รักวิชาชีพ “

- แหล่งข่าว

นักข่าวยังต้องรู้จักที่จะรักษาระยะห่าง วางตัวให้เหมาะสมกับแหล่งข่าว รักษาและให้เกียรติแหล่งข่าว “ นักข่าวต้องวางตัวเป็นกลาง อย่าเห็นประโยชน์ส่วนตนและต้องซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ “ นักข่าวต้องกล้าที่จะนำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ไม่เกรงกลัวต่อกลุ่มผลประโยชน์ มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อข่าวที่ได้นำเสนอไป

ตอนที่ 4 ทศนะจากมุมมองของผู้รู้หรือผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการทำข่าวเศรษฐกิจ

ความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการทำข่าวเศรษฐกิจ ได้ให้แง่มุมมองที่ชัดเจนของการเป็นนักวิชาชีพและบทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจ ซึ่งบุคคลที่สัมภาษณ์จะลึกมี ประสบการณ์ และมีความเกี่ยวข้องกับข่าวเศรษฐกิจมานาน ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการการรายงานข่าวในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ จนถึงภาวะชะงักงัน และกำลังอยู่ในระหว่างการฟื้นตัวมาตลอดซึ่ง บุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เหล่านี้ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

1.นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒน์กิจ บรรณธิการเครือเนชั่น บุกเบิกงานข่าวเศรษฐกิจ ด้วยการเป็นบรรณธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจเศรษฐกิจฉบับแรกของประเทศไทย (สัมภาษณ์ 13 ก.พ.2545)

2.นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ บรรณธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน นักข่าวที่ทรงอิทธิพลคนหนึ่งของไทยจากการนำเสนอข่าวประเด็นเงินกู้ 45 ล้านบาทของพลตรีสนั่น ขจร

ประศาสน์ และเปิดประเด็นการปกปิดบัญชีทรัพย์สินของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (สัมภาษณ์ 12 ก.พ. 2545)

3.ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ซีดีแบงก์ อดีตผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ที่ผันตัวเองมาเป็นแหล่งข่าวและผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการเงิน (สัมภาษณ์ 8 ก.พ. 2545)

4.นายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมงคล นายกสสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ และอุปนายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย มีประสบการณ์ข่าวเศรษฐกิจกว่า 10 ปี ปัจจุบันผู้สื่อข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (สัมภาษณ์ 28 ก.พ. 2545)

4.1 ทิศนะต่อภาพรวมของการเสนอข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ไทย

- การเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบันของข่าวเศรษฐกิจ

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ มองปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงหนังสือพิมพ์แนวเศรษฐกิจและธุรกิจ ว่าได้เกิดขึ้นมากในช่วงทศวรรษ ปี 2520-2530 ส่วนใหญ่เป็นนิตยสารรายสัปดาห์และราย 3 วัน ซึ่งการเสนอข่าวยังไม่ได้มีข่าวเศรษฐกิจมากนัก ทำให้ข่าวเศรษฐกิจยังมีช่องว่าง ขณะเดียวกันภาวะเศรษฐกิจของประเทศก็มีการขยายตัวในทุกด้าน ความจำเป็นที่หนังสือพิมพ์ต้องรายงานข่าวเศรษฐกิจวันต่อวันจึงเพิ่มความสำคัญมากขึ้น และได้มีนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข่าวเศรษฐกิจปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์เฉพาะด้าน เช่นกรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ ประชาชาติธุรกิจ สุสานเศรษฐกิจ ส่วนหนังสือพิมพ์ทั่วไป เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ มีหน้าข่าวเศรษฐกิจ 2 หน้า รวมทั้งมติชน ไทยโพสต์ ก็ได้หยิบข่าวเศรษฐกิจมาเสนอในหน้า 1 ซึ่งมีความถี่ใกล้เคียงกับข่าวการเมือง ทั้งข่าวรัฐวิสาหกิจ นโยบายเศรษฐกิจ การบริหารกองทุนหมู่บ้าน แต่การที่ข่าวเศรษฐกิจจะสื่อถึงคนอ่านได้มากขนาดไหนบทบาท หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจเช่นกรุงเทพธุรกิจ ประชาชาติธุรกิจจะสื่อถึงคนอ่านของเขาโดยตรง ถ้ามีศัพท์แสง วิชาการบ้างคนอ่านก็รับได้ แต่ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์ประชานิยมอย่างไทยรัฐ เดลินิวส์ การที่จะสื่อในเรื่องเศรษฐกิจยังเป็นข่าวนโยบายค่อนข้างมาก การสะท้อนข่าวเศรษฐกิจใกล้ตัวคนอ่านมากๆ เช่น ทำมาหากินยังไม่พอเพราะเน้นข่าว

นโยบายเป็นหลัก แต่คอลัมนิสต์ที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจได้มาอธิบายเรื่องยากเป็นง่ายขึ้น เช่นใน มติชน ไทยรัฐ แต่ก็ยังโยงไปเรื่องการเมืองค่อนข้างมาก

ข่าวเศรษฐกิจเป็นเรื่องยาก ทำให้คอลัมนิสต์อาจจะได้ข้อมูลไม่ครบประเด็น นายอดิศักดิ์ มีความคิดเห็นว่าเป็นบทวิเคราะห์ข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์หลัก 10 ฉบับของไทยมีความสำคัญ ไม่แพ้ข่าวการเมือง แม้แต่การอภิปราย ชักฟอกในสภา เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือ วาระการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเกินกว่าครึ่งเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ซึ่งช่วงนี้ข่าวเศรษฐกิจเกิดขึ้น เยอะ ทำให้หนังสือพิมพ์รายงานข่าวเยอะขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวการเมืองก่อนหน้านี้ที่อยู่ในช่วง การปฏิรูประบบการเมืองข่าวจะเน้นหนักไปด้านนั้นมาก แต่ขณะนี้ข่าวเศรษฐกิจมีมากขึ้นเพราะ เป็นเรื่องการแก้ไขปัญหามันจึงเยอะตามธรรมชาติ

- ข้อจำกัดของนักข่าวเศรษฐกิจ

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ มองว่าการรายงานข่าวเศรษฐกิจมีมิติมากขึ้น ทั้งในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่นกองทุนหมู่บ้าน ป่าชุมชน แต่ข่าวเชิงเทคนิค มากๆ อย่างข่าวการแปรสัญญาสัมปทาน คนในสังคมยังรู้น้อย มันคือ conflict of interest สำคัญทั้งด้านหลักการและเทคนิค ต้องทำความเข้าใจ ตัวอย่างเช่น เรื่องกสท. หรือ กทข. ซึ่งบางครั้งคนที่ทำงานสื่อเองก็ยังไม่รู้เรื่องกสท. เลย จริงๆ แล้วเรื่องนี้ไม่ใช่เทคนิคมากมายแต่อยู่ที่ความสนใจของสังคมหรือคนทำสื่อมากกว่า โดยเฉพาะคนทำสื่อไม่มีความรู้ หรือสนใจในเรื่องกสท. คือ ความรู้เรื่องมาตรา 40 ไม่ค่อยมี

นายประสงค์ ตั้งข้อสังเกตว่า “นักข่าว เกือบทุกคน ไม่ให้ความสนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นหรือ กฎหมายใหม่ๆ แล้วนักข่าวจะทำข่าวได้ลึกซึ้งยังไง” การทำข่าวไม่ใช่เรื่องยาก แต่การทำข่าวให้ดี และลึกไม่ใช่เรื่องง่าย เขายกตัวอย่างว่า การทำข่าวกต. มีนักข่าวสักกี่คนที่เคยอ่านกฎหมาย หรือเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเลือกตั้ง 3 ฉบับได้แก่ กฎหมายการเลือกตั้ง กฎหมายคณะกรรมการเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง นี่ยังไม่ได้พูดถึงกฎหมายอื่นๆ ดังนั้นเราจะเห็นการทำ ว่าข่าวมีมิติเดียว นายประสงค์ได้รับเชิญให้ไปสอนนักศึกษาเกี่ยวกับงานข่าว แต่เขาจะเน้นการพูด ถึงกฎหมายและรัฐธรรมนูญใหม่มากกว่า “ไม่ใช่ว่าผมรู้มากกว่าคนอื่น เพียงแต่เรามีปัญหา ก็สามารถเปิดกฎหมายได้เลย” ถ้าเราไม่มีความรู้พื้นฐานเช่นกฎหมายเศรษฐกิจใหม่ๆ เช่น บริษัท บริหารสินทรัพย์ไทย ปัญหาใหม่ๆที่เกิดขึ้นและคอยฟังเขาอย่างเดียว คนนั้นว่าอย่างนั้น คนนี้ว่า อย่างนี้ แต่ไม่เคยมานั่งศึกษากฎหมายอย่างละเอียด นักข่าวกระทรวงการคลังรู้เรื่องนี้เป็นอย่างดี

ละเอียด นี่คือปัญหาว่าทำไมนักข่าวถึงทำข่าวเชิงลึกไม่ได้เพราะไม่มีความรู้เรื่องกฎหมาย ไม่มีความรู้ในเรื่ององค์กรเศรษฐกิจใหม่ๆ

-นักข่าวกับระบบทุนนิยม

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ วิเคราะห์ว่า ข่าวเศรษฐกิจที่เสนอในหนังสือพิมพ์โดยรวมดีขึ้นมาก นักข่าวในฐานะนักวิชาชีพมีมากขึ้น จากเดิมที่อาชีพหนังสือพิมพ์มีคนที่ไม่มีอุดมการณ์มาอาศัยความเป็นสื่อทำมาหากิน เขาคิดว่านักหนังสือพิมพ์จะเป็นนักวิชาชีพต้องมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม อาชีพไหนก็ตามที่จะพัฒนาเป็นวิชาชีพต้องให้เขาอยู่ได้ ถ้าเงินเดือนน้อยสวัสดิการน้อยต้องไปหาเงินนอกระบบกัน ทั้งนี้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีความเป็นวิชาชีพต่างกัน มีการทำข่าวเจาะลึกมากน้อยต่างกัน และเมื่อเกิดปัญหาภาวะเศรษฐกิจทำให้ความเป็นนักวิชาชีพลดลงมากจากเมื่อก่อนในช่วงเศรษฐกิจบูม ซึ่งหนังสือพิมพ์เองได้มีบทบาทการเรียกร้องให้คนยากจน ดังนั้นจึงไม่ควรจะมากดขี่นักข่าว เพราะช่วงวิกฤตินักข่าวถูกให้ทำงานฟรีเป็นเวลา 10 เดือน ซึ่งนักข่าวบางส่วนยังทำด้วยใจหรือมีอุดมการณ์ แต่มีบางส่วนไปแสวงหาผลประโยชน์ด้วยคราบของนักข่าว

ดร.อนุสรณ์ มีทัศนนะว่า ตอนนี้อะไรของนักข่าวเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ยังไม่ได้มาตรฐานสากล เพราะมีธรรมเนียมว่านักข่าวจะอะไรมาก็ทำได้ ทั้งที่ควรมีพื้นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์บ้าง หรือถ้าเป็นนักข่าวสายไหนก็ควรจะอยู่ในสายข่าวนั้น แม้ว่าคนเราจะเรียนรู้จากประสบการณ์และการทำงานได้ แต่บางคนรายงานข่าวที่วิวิบุโดยไม่รู้ตัวตัวเองรายงานอะไร อ่านตามที่เขาเขียนมาให้โดยทำเหมือนว่าเข้าใจ แต่ก็ไม่สามารถเข้าถึงวิญญาณ และบางที่อาจถูกแหล่งข่าวหลอกได้ คือใช้นักข่าวเป็นเครื่องมือ

-สื่อกับการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

นายสุรศักดิ์ จิววิเศษมงคล นายกสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ กล่าวว่า การเสนอข่าวเศรษฐกิจในปัจจุบันมีความกว้างขวางมากขึ้นทั้งข่าวนโยบาย ธุรกิจ การเงิน การตลาด นอกจากข่าวแล้ว ในส่วนของบทบาทนักข่าว คอลัมน์นิสต์ได้มีส่วนที่จะชี้แนวทางแก้ไขปัญหให้กับรัฐบาลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะปัญหาที่เป็นข้อถกเถียงของสังคม และจากการที่ประเทศไทยประสบวิกฤติเศรษฐกิจมาทำให้ข่าวเศรษฐกิจอยู่ในความสนใจของประชาชนถึงแนวทางการแก้ปัญหา การฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

4.2 บทบาทของนักข่าวกับพัฒนาการในการรายงานข่าวเศรษฐกิจเพื่อสังคม

- การปรับตัวของนักข่าวเศรษฐกิจ

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒน์กิจ สรุปลว่า การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นมีพันธกิจที่จะต้องเป็นกลางและมีอิสระ เขาจึงเอาใจต่อการปฏิบัติหน้าที่และมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศมีวิกฤติเศรษฐกิจ คนอ่านยิ่งจำเป็นต้องรู้ว่า สื่อมวลชนคิดอย่างไร หรือมีแนวมุมอื่นที่หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอ เป็นข่าวสารเพื่อการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งบทบาทของนักข่าวมีความสำคัญมาก

นักข่าวเศรษฐกิจมีการพัฒนาการมาโดยตลอดช่วง 10-20 ปี จะเห็นว่ามีข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น แยกย่อยมากขึ้น และเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาก เช่น ข่าวการเงินหุ้น การตลาด ไอทีระดับความสำคัญใกล้เคียงกัน ขณะที่ข่าวการเมืองยังเป็นหลัก ส่วนข่าวสาธารณสุข ข่าวการศึกษาไม่น้อยเกินไป พัฒนาการนักข่าวน้อย ซึ่งเป็นนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่ไม่ให้ความสำคัญกับข่าวการศึกษา คุณภาพชีวิต จำนวนนักข่าวการเมืองจะมีมากกว่าทั้งในทำเนียบรัฐบาล บรรณาธิการส่วนใหญ่จะมาจากนักข่าวสายการเมืองมากกว่า

นายอดิศักดิ์ กล่าวว่า ข้อเสียของนักข่าวเศรษฐกิจคือมีความรู้เฉพาะด้านมากเกินไป ไม่มีความรู้สื่ออยากหรือกล้าพอที่จะออกนอกสายข่าวของตัวเอง เช่น นักข่าวสายการตลาดไม่กล้าทำข่าวสายการเงิน เป็นต้น เป็นการจำกัดตัวเองมีขอบเขตโดยสมัครใจ แต่นักข่าวสายอื่นจะเปลี่ยนได้ง่ายกว่า การที่นักข่าวจะเปลี่ยนสายงานข่าวจะขึ้นกับหัวหน้าข่าว และนโยบายของหนังสือพิมพ์มากกว่า

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ต้องการให้การนำเสนอข่าวให้ข่าวมีพลัง เกิดผลกระทบ นอกจากข่าวเศรษฐกิจอื่นๆที่ต้องให้ความสนใจตามวิชาชีพแล้ว นายประสงค์กล่าวว่า เขาค่อนข้างให้ความสำคัญสื่อในด้านการตรวจสอบอำนาจรัฐหรือองค์กรที่มีอำนาจ ไม่ว่าจะเป็ใครก็ตาม และในทางหลักการเองก็ให้สังคมตรวจสอบด้วย ทำตรงนี้ให้พลังเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ไม่ใช่ของง่าย เพราะเราต้องมีข้อมูลที่แน่นมีกระบวนการชัดเจนในการเสนอข่าวต่อเนื่องด้วย ซึ่งหนังสือพิมพ์รายวันต้องแข่งขันในเชิงกระแสข่าวมากกว่ารายสัปดาห์ แต่ก็อยากให้เป็นทั้งข่าวกระแส และข่าวเชิงลึกด้วย

นอกจากนักข่าวปรับตัวไม่ทันกับเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นแล้ว สังคมทั้งสังคมก็อยู่ในช่วงการปรับตัวเช่นกัน เพราะนักกฎหมายเองก็รู้เรื่องจำกัดเฉพาะเรื่องของตัวเอง อย่างเรื่ององค์กรการค้า

โลกหรือ WTO กรณีเงินเข้า WTO นักธุรกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชีพของตน ต้องประกอบอาชีพอย่างไร ตรงไปตรงมา ยังรู้เรื่อง WTO ไม่ดีพอ ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ผู้ผลิตในประเทศจะเกิดผลกระทบอะไร ขึ้น เมื่อเงินเข้ามาตลาดแล้วจะทำอย่างไร ซึ่งไม่รู้ว่าจะสังคมจะปรับตัวทันกับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ รวมถึงนักข่าวจะมีสักกี่คนที่รู้เรื่อง WTO ลึกจนสามารถวิเคราะห์ที่ถ่ายทอดให้รู้ถึงข้อดีข้อเสีย เพราะต้องเข้าใจระบบการค้าโลกและภาษาอังกฤษต้องดีมากที่จะติดตามข่าวได้อย่างใกล้ชิด

ขณะที่ ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ให้ทัศนะว่า นักข่าวเลือกให้น้ำหนักกับการเสนอข่าวที่สมดุล คือให้ชี้แจงแม้ว่าใจจะไม่เป็นกลาง แต่ต้องเปิดโอกาสให้ทั้ง 2 ฝ่ายมีโอกาสพูด แม้ว่าข่าวในความเป็นจริงมักเอียงว่าอยู่ฝ่ายไหน ดูได้จากพาดหัวข่าว การเสนอข่าวควรเสนอเฉพาะความเป็นจริงไม่ควรจะมีความเห็น ความเห็นควรอยู่ที่บรรณาธิการ บทความ แต่มีหนังสือพิมพ์หลายค่ายเอียงเข้าข้างรัฐบาล ซึ่งขึ้นกับสายสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหารสื่อ อย่างไรก็ตามควรเสนอความเป็นจริงซึ่งในกรณีนี้ประชุมข่าวแล้วบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นชี้หน้า แต่ถ้านักข่าวไม่ทำแล้ว อาจเกิดผลกระทบกับตัวนักข่าวเอง องค์กรวิชาชีพก็ต้องพร้อมที่จะเข้ามาปกป้อง ซึ่งหนังสือพิมพ์เมืองไทยต้องมีพัฒนาการในแง่ที่ไม่เช่นนั้นจะถูกกระทำ และเรื่องสำคัญคือนักข่าวต้องอยู่ได้ทางเศรษฐกิจจึงจะทำตามอุดมการณ์ได้ จึงจะมีอิสระทำงานได้เต็มที่ ผลตอบแทนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด

นายสุรศักดิ์ จิรวาสตร์มงคล เห็นด้วยว่านักข่าวเศรษฐกิจทำหน้าที่มีประโยชน์ต่อสังคมมาก แต่นักข่าวก็ยังมีข้อจำกัดไม่สามารถเข้าสู่ปัญหารากหญ้าได้ เนื่องจากมีอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล และนโยบายของหนังสือพิมพ์เองก็จะมุ่งเสนอข่าวที่เป็นนโยบายเศรษฐกิจโดยภาพรวม ทั้งการเสนอข่าวที่ยังไม่ได้ใกล้ชิดกับผู้อ่านอย่างแท้จริง ซึ่งอาจจะเป็นที่ตัวนักข่าวเองยังไม่เข้าใจเรื่องนั้นๆดีพอ ทำให้ไม่สามารถตีความหรือวิเคราะห์ เพื่อที่จะนำเสนอได้

4.3 คุณสมบัติที่คาดหวังและวิธีการเข้าสู่ความเป็นนักวิชาชีพของนักข่าวเศรษฐกิจ

ผู้ที่เกี่ยวข้องได้สรุปความเห็นตรงกันว่า การที่นักข่าวเศรษฐกิจ จะประสบความสำเร็จ และก้าวสู่ความเป็นนักวิชาชีพนั้น จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวและทักษะความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นและประสงค์ปรารถนาการทำงาน การขยันหาความรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความมุ่งมั่นในอาชีพ

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรงพัฒนกิจ ตั้งสังเกตว่า นักข่าวในปัจจุบันเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือรู้เศรษฐกิจทั่วไปค่อนข้างมาก เช่น ชาวไอที คอมพิวเตอร์ นักข่าวเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพมีความรู้ความสามารถไม่ด้อยกว่าโปรแกรมเมอร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี นักข่าวการเงิน-หุ้นมีความเชี่ยวชาญ ความรู้ความสามารถประเมินเศรษฐกิจวิเคราะห์หุ้นไม่น้อยกว่าสายวิชาชีพโดยตรง ซึ่งขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางวิชาชีพว่าต้องการอย่างไร ถ้านักข่าวการตลาด การเงิน-หุ้น ไอที ถ้าจบการศึกษา เช่น เศรษฐศาสตร์ บริหารการเงินโดยตรงก็ดี พื้นฐานแน่น สายชาวไอที จบคอมพิวเตอร์ก็ดี แต่นักข่าวที่ดีต้องมีความสามารถในการสื่อสารว่าสิ่งที่ตัวเองรู้มีมากขนาดไหน เขาคิดว่านักข่าวเศรษฐกิจจบวารสารศาสตร์หรือนิเทศศาสตร์ไม่ถึงครึ่ง ในจำนวนทั้งหมดเกินกว่าครึ่งจบสายอื่นมา อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งที่ดีถ้านักข่าวจะมีพื้นความรู้โดยตรงกับสายงานข่าวที่ทำอยู่ เช่นเดียวกับนักข่าวการเมืองควรจบนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ซึ่งควรมีความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญพวกนี้เป็นต้น

ทั้งนี้การพัฒนาขึ้นอยู่กับนักข่าวเอง และระบบหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็พยายามที่จะทำให้นักข่าวรู้ในสิ่งที่เขาทำอยู่ เป็น on the job training ด้วยการฝึกหัดจากรุ่นพี่ บรรณาธิการ ด้านวิชาการที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเรื่องใหม่ซับซ้อน เช่นเดียวกับนักข่าวการเมืองเองก็ต้องรู้รัฐธรรมนูญใหม่ 300 กว่าข้อ การกระจายอำนาจองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งนักข่าวทุกสายต้องเรียนรู้เรื่องใหม่ๆเช่นกัน นักข่าวต้องรู้หลักการสำคัญการสร้างกลไกการตรวจสอบกต. องค์กธอิสระมากำกับดูแลสื่อ การเกิดของโครงการขนาดใหญ่ ต้องทำการประชาพิจารณ์สิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งพื้นฐานนักข่าวทุกสายต้องรู้ เช่น รัฐธรรมนูญระบุ ประชาชนต้องได้รับการศึกษาขั้นต่ำ 12 ปี

- นักข่าวขาดความรอบรู้

ขณะที่นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ให้ความเห็นว่า นักข่าวเป็นผลิตผลส่วนหนึ่งของสังคม เขาไม่คิดว่านักข่าวจะดีหรือมีความสามารถมากกว่าคนอื่น เพราะปัจจุบันคนอ่านเขาฉลาด นักข่าวต้องเข้าใจเรื่องของตัวเอง อย่างน้อยพื้นฐานที่ทำอยู่ก็ต้องเข้าใจ ซึ่งตอนนี้นักข่าวจะมีการรับรู้แบบแยกส่วน ยกตัวอย่างเช่น การที่สำนักงานก.ล.ต.สั่งปรับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร 6 ล้านบาท นักข่าวไม่สามารถเชื่อมโยงกับการรายงานการถือครองหุ้น นักข่าวขาดความรอบรู้ ซึ่งยอมรับกันว่าทุกคนไม่สามารถรู้ทุกเรื่องแต่ก็ควรจะเข้าใจในข่าวที่ตัวเองทำอยู่ และอาจจะเป็นข้อจำกัดของบริษัทด้วยที่ไม่สามารถทำให้นักข่าวรู้เรื่องทั้งหมดได้ ดังนั้นนักข่าวควรเรียนรู้พื้นฐานทั้งหมดก่อนที่จะออกสู่การทำงานข่าว

“ การเรียนรู้ด้วยตัวเองสำคัญที่สุด นักข่าวควรจะตระหนักในเรื่องนี้ให้มาก และให้ความสำคัญกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 เพราะกลไกกฎหมายสามารถตรวจสอบเรื่องทั้งหมดได้แต่นักข่าวจะชินกับมิติการมองข่าวเป็นส่วนๆ ทำให้ยากที่จะเห็นความผิดปกติของเรื่องที่เกิดขึ้น “

ในฐานะผู้บริหารสื่อ นายประสงค์ กล่าวว่า ตอนนี้ถ้าจะต้องเลือกนักข่าวใหม่มาทำข่าวจะต้องมีคุณสมบัติคือพื้นฐานต้องดี สนใจเรื่องใหม่ๆ และที่สำคัญคือภาษาอังกฤษ เพราะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษสำคัญมาก โดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจ เพราะมีองค์กร ผู้บริหาร หรือนักธุรกิจที่เป็นชาวต่างชาติเยอะ การมีความรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องดี ส่วนรายละเอียดการเขียนข่าวเขาคิดว่าถ้ามีไหวพริบก็สามารถฝึกฝนได้ จึงให้ความสนใจเรื่องความคิดมากกว่า เขาไม่เห็นด้วยกับการที่หนังสือพิมพ์ต้องเป็นกลาง เขาเชื่อว่าหนังสือพิมพ์ต้องมีจุดยืนของตัวเอง ซึ่งต้องชัดเจน และที่สำคัญคือให้ความเป็นธรรม

ส่วนดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ให้มุมมองว่า นักข่าวต้องศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาและถ้าจบมาสายตรงเช่น นักข่าวการเงินจบมาด้านเศรษฐศาสตร์ก็ดีเห็นภาพชัด แต่ถ้ารักจะเป็นนักข่าวจบอักษรศาสตร์มาอาจจะจะเป็นนักข่าวเก่งมากก็ได้ ขึ้นกับการเรียนรู้แสวงหาความรู้และต้องสงสัยตรวจสอบข้อมูล และรักษาระยะห่างกับแหล่งข่าวไม่ใช่สนิทจนไม่กล้าเขียนวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในแง่บวกและลบ เขาไม่เคยเชื่อว่ามีความเป็นกลางในโลก คนมีชอบไม่ชอบ มีชวากับช้าย แต่ต้องวิ่งเข้าหาความเป็นกลางมากที่สุด ที่สำคัญมากคือความเป็นธรรม มีจุดยืน

นายสุรศักดิ์ จิววัตรมงคล เห็นด้วยว่า นักข่าวเศรษฐกิจไม่ว่าจะจบการศึกษาสาขาใดก็ตามจะต้องมีความรู้พื้นฐานเศรษฐศาสตร์ทั่วไป เพื่อให้เข้าใจในภาพรวมของข่าวเศรษฐกิจทั้งหมด อย่างน้อยถ้ามีการกล่าวถึงเรื่องอะไรก็สามารถที่จะเชื่อมโยงกันได้กับข่าวที่รับผิดชอบ ซึ่งการพัฒนาข่าวที่ดีที่สุดต้องเริ่มจากนักข่าว ถ้าจะต้องประจำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ต้องรู้ว่าระบบการเงินของประเทศเป็นอย่างไร หรือประจำตลาดหลักทรัพย์ต้องรู้วิธีการซื้อขายหุ้น และจำชื่อหลักทรัพย์ได้ เป็นต้น

ทั้งนี้ในช่วงที่เศรษฐกิจบูมหนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมนักข่าวมาก เช่นหนังสือพิมพ์ผู้จัดการเคยมีฝ่ายทรัพยากรบุคคลที่จะทำการฝึกอบรมนักข่าวทุกระดับในทุกสัปดาห์ตามความต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ซึ่งเมื่อบริษัทประสบปัญหาวิกฤติและมีข้อจำกัดเรื่องฐานะการเงินทำให้ต้องหยุดโครงการไป อย่างไรก็ตามในส่วนขององค์กรวิชาชีพทั้งในส่วนของสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจและสมาคมนักหนังสือพิมพ์ก็ได้มีการเสนอหลักสูตรต่างๆเพื่อเสริมความ

รู้ให้กับนักข่าว รวมทั้งเรื่องใหม่ๆที่นักข่าวจำเป็นต้องรู้ รวมทั้งโครงการแลกเปลี่ยนนักข่าวหรือการไปดูงานต่างประเทศจากเดิมที่จำกัดเฉพาะนักข่าวที่มีความรู้ภาษาอังกฤษดี ก็จะทำให้นักข่าวที่อาจจะได้ไม่ได้เก่งภาษาอังกฤษมากนักได้รับโอกาสนั้นด้วย

“นักข่าวที่คิดว่าตัวเองรู้แล้วในทุกเรื่องจะเป็นข้อจำกัดในการเป็นนักวิชาชีพที่ดี ทั้งนี้ นักข่าวควรจะเปิดรับความรู้ใหม่อย่างกระตือรือร้น เพราะขณะนี้จะมีเรื่องใหม่ๆเกิดขึ้นตลอดเวลา ทั้งเทคโนโลยี เครื่องมือการเงินใหม่ องค์กรเศรษฐกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ “ นายสุรศักดิ์ กล่าวย้ำ

4.4 สภาพสังคม การเมืองและอุปสรรคในการทำข่าว

- อุปสรรคการเข้าถึงข้อมูล

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒน์กิจ ยอมรับว่า การทำข่าวอุปสรรคสำคัญที่สุด คือการเข้าถึงข้อมูล แม้จะมี พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร แต่การให้ข้อมูลขึ้นกับวิจารณญาณของคนที่ได้รับผิดชอบว่าจะให้หรือไม่ให้ ถ้าคนให้ทัศนคติเปิดกว้างก็จะได้ข้อมูลมา หลายเรื่องเป็นครั้งแรกที่มีการเปิดเผย เช่น จำนวนสอบปช. แต่พอเปลี่ยนคนรับผิดชอบก็ไม่ให้ข้อมูล จึงเป็นอุปสรรคใหญ่ของการหาข้อมูลมาสนับสนุนข่าวให้น่าเชื่อถือโดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจมีความสำคัญมาก แต่ก็ยังมีกฎหมายอื่นประกอบเช่นกฎหมายหลักทรัพย์ของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์(ก.ล.ต.)ที่ ให้ข้อมูลเปิดเผยการซื้อขายหุ้น การบังคับให้แสดงทรัพย์สินรัฐมนตรี แต่ก็มีข้อมูลอีกจำนวนมากที่เข้าไม่ถึงเลย ขึ้นกับหน่วยงานด้วยเช่นกันว่าจะเปิดกว้างหรือไม่

นอกจากนั้นการเมืองก็มีส่วน เพราะนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันมาจากนักธุรกิจ มีการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ ให้กับพรรคพวก ซึ่งขึ้นกับหนังสือพิมพ์นั้นๆว่า มีความเข้มแข็งหรือไม่ แต่ส่วนใหญ่ก็จะกลัว โดยภาวะเศรษฐกิจเช่นนี้หนังสือพิมพ์บางแห่งอยู่ได้ด้วยโฆษณา ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของรายได้หลัก อุดมคติของการทำหนังสือพิมพ์เสนอข่าว โดยไม่สนใจไม่ได้ แต่เราต้องอยู่บนข้อเท็จจริงให้ความเป็นธรรมเพียงพอกับทั้ง 2 ฝ่ายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องก็ไม่ต้องไปกลัว อุดมการณ์คือพอใจเสรีภาพที่ได้รับ แต่ข้อมูลที่ได้เพื่อจับทุจริตยังไม่พอ

ส่วนนายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ตั้งข้อสังเกตว่า การเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์เมืองไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นก็ค่อนข้างใช้ได้ รวมทั้งการพัฒนาตัวเองของนักข่าว แต่ก็ยังมีในเรื่องอำนาจอิทธิพลของรัฐ ทั้งของทุน โฆษณา การต่อรอง ซึ่งคนหนังสือพิมพ์จะมองว่านายทุนมักเอาเปรียบเพราะมีประวัติศาสตร์อยู่ ดังนั้นวิธีการนำเสนอข่าวจึงมักจะเป็นลบเสมอทั้งพาดหัวข่าว

หรือไปรษณีย์ ซึ่งบางทีก็ไม่ใช่ทางออก จึงควรเสนอที่ข้อเท็จจริง บางทีพาดหัวเป็นบอกเล่าก็ได้ ไม่เสียหายและเป็นผลดี คือคนอ่านจะบอกว่าเราตรงไปตรงมา ซึ่งวิธีพาดหัวของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มักมีลักษณะหือหวาหรือ sensational มากและถูกวิจารณ์มาตลอด

ขณะที่ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ยอมรับว่าช่วงที่เศรษฐกิจไม่ดีนั้น ความเป็นนักวิชาชีพจรรยาบรรณก็ถดถอย แต่ถ้าเศรษฐกิจดีก็หลับหลับตาเขียนข่าวการมีจรรยาบรรณก็ได้ดีขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่มีอนาคตในการจ่ายผลตอบแทน จึงต้องมีการแสวงหาผลประโยชน์ด้านอื่น เช่นการที่นักข่าวได้รับโทรศัพท์มือถือ ตู้เย็น เป็นต้น ซึ่งเสรีภาพสื่อมวลชนเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ถ้ารัฐบาลจะทำอะไรบิดเบือน หรือจัดการข้อมูลแต่งตัวเลขเศรษฐกิจให้ดูดี ถ้าสื่อมวลชนมีความรู้และคุณธรรม ก็จะตรวจสอบข้อมูลและแกะรอยออกมาได้ว่าข้อมูลไม่ถูกต้อง แต่ก็มีหนังสือพิมพ์บางค่ายมีสายสัมพันธ์กับกลุ่มใดก็จะเชียร์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเต็มที่ ถ้าจะให้ดีก็ต้องไม่ผูกกับรัฐ แต่ทุกคนก็เสนอข่าวแบบปลอดภัยไว้ก่อน

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ไม่ได้ผูกกับอำนาจรัฐในเรื่องสัมปทาน การที่ทีวีวิทยุถูกครอบงำ ต้องมีการต่อสู้อย่างถึงที่สุด และต้องมีความพร้อม เช่น ไม่มีโฆษณาก็สามารถอยู่ได้ แต่สื่อก็ยังต้องอยู่ภายใต้ระบบทุน ที่ต้องมีจริยธรรมของนักวิชาชีพไม่ทำให้คนเดือดร้อน จริยธรรมยังเป็นเรื่องที่โหยหาในสังคมไทย ซึ่งมีสภาพเป็นลักษณะสังคมการประนีประนอม จึงไม่ได้สร้างบรรทัดฐานที่ทำให้เกิดแรงจูงใจที่ดีในการกระทำความดี

ส่วนนายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมมงคล เห็นว่า อุปสรรคในการทำข่าวคือผลตอบแทนทางวิชาชีพน้อยจนไม่สามารถทำให้นักข่าวสามารถอยู่ได้ในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ในส่วนของนักข่าวที่ต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมการที่จะได้รับการสนับสนุนจากหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องที่ทำได้ยากทำให้นักข่าวเองเมื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้วการแสวงหาความรู้ใหม่ๆจะมาพัฒนางานข่าวของตัวเองมีน้อยลง ส่งผลถึงการนำเสนอข่าวที่อาจจะไม่มีความหลากหลาย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

4.5 ปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพ

- ความถูกต้องในการเสนอข่าว

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปัฐพัฒนกิจ ให้ทัศนะในเรื่องจริยธรรมนักข่าวยังขึ้นกับตัวบุคคล และความเข้มงวดขององค์กร จำนวนนักข่าวเศรษฐกิจที่เยอะขึ้นปัญหาการรับซองขavn้อยลง เนื่องจากสังคมบีบบังคับ มีการแจกซองข่าวอย่างเปิดเผยเช่นในสมัยก่อนก็น้อยลง บางครั้งก็เป็นเรื่อง

ผลประโยชน์ร่วมกันร่วมกัน ต่างคนต่างได้ประโยชน์เพราะไม่จำเป็นว่าชาวต้องเสนอเป็นด้านลบ อย่างเดียว หน้าที่นักข่าวทำข่าว นำเสนอข่าวเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับองค์กรนั้น ชาวเศรษฐกิจเป็นเส้นคาบเกี่ยวระหว่างการนำเสนอข่าวกับประชาสัมพันธ์ไปรโมท ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับการจัดระยะห่างนักข่าวกับนักธุรกิจจะวางตัวอย่างไร สนิทส่วนตัวมากน้อยแค่ไหนเอื้อประโยชน์อย่างไร “ สมมุติเขาทำผิดคุณสนิทมากไม่กล้าเสนอข่าวก็ผิดจริยธรรม เรื่องจรรยาบรรณซึ่งแต่ละคนมีมาตรฐานไม่เหมือนกัน ต้องแยกความสนิทเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานออกให้ได้ “

หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่นำเสนอในเรื่องที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ของกองบรรณาธิการนั้น เป็นการเสนอตามกระแสไม่รู้จริง เช่นเศรษฐกิจฟื้นแล้วจริงหรือเปล่า ยอดขายบ้านเพิ่มขึ้นจริงหรือเพิ่มเฉพาะบางบริษัท นักข่าวเศรษฐกิจยังทำการบ้านน้อยเกินไป เพราะไม่มีเวลา และ ข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูล บทวิเคราะห์ดีๆจากหนังสือพิมพ์มีไม่มาก ส่วนใหญ่จะมาจากศูนย์วิจัยธนาคารพาณิชย์มากกว่า เพราะหนังสือพิมพ์จะทำได้เฉพาะการวิเคราะห์ ข่าวเบื้องต้นมากกว่า แม้การเสนอข่าวเศรษฐกิจจะยังไม่น่าพอใจแต่ก็ไม่เลวร้ายมาก และนักข่าวไม่จำเป็นต้องทำเหมือนกับนักวิเคราะห์ แต่ต้องเลือกให้ได้ว่าคุณค่าข่าวลือ (ข่าวนำ) ข่าวรอง และวิเคราะห์ได้หรือไม่เท่านั้น

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ ยังให้ความเห็นถึงนักวิเคราะห์ข่าวจะต้องแยกให้ออกว่าทำหน้าที่ใด นักวิเคราะห์หุ้น นักวิชาการมาทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชน จัดรายการ ให้คำแนะนำไปด้วย ซึ่งน่าเป็นห่วงมากกว่า เพราะบทบาทคือนักวิชาการสายเศรษฐกิจแต่มาจัดรายการ “ ตกลงจะทำหน้าที่อะไรแน่ มีเยอะมากทั้งข่าวเศรษฐกิจการเมืองมั่วไปหมด เป็นเรื่องของการอยากดัง ไม่ใช่คนในวิชาชีพสื่อทำไม่ได้ “ เช่นเดียวกับนักข่าวจำนวนมากที่ไปเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรี นักการเมือง แล้วกลับมาเป็นนักข่าวสลับไปมา จะเป็นที่ปรึกษา นักการเมือง เขียนคอลัมน์ลงหนังสือพิมพ์ จัดรายการอีก เป็นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของตัวเอง เช่นเดียวกับนายกรัฐมนตรีนั่งไม่รู้จักบทบาทตัวเองจัดรายการพบประชาชนวันเสาร์ ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของโฆษกรัฐบาล จะมีรายการตอบคำถามประชาชนก็ได้ ส่วนกรณีนายกรัฐมนตรีนั่งทำหน้าที่ประธานกรรมการธรรมาภิบาลแห่งชาติ ซึ่งหลักการคือต้องเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด เช่นเดียวกับการปกปิดหุ้น ถือว่าเจตนาไม่สุจริตซึ่ง สื่อมวลชนไม่ได้หวังว่าธรรมาภิบาลจะทำให้เกิดความโปร่งใส ไม่เหมือนกับการทำหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง สื่อมวลชนจะให้ความสนใจกับผู้ทำหน้าที่ทางการเมืองว่ามีปมหลังอย่างไร ซึ่งปัจจุบันนักข่าวรู้เท่าทันกับนักการเมืองสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้ เช่น การที่นักการเมืองได้

หันมาแล้วภายหลังออกมาปฏิเสธ อย่างไรก็ตามเมื่อสำรวจความคิดเห็นประชาชนจะเชื่อถือการรายงานของสื่อมากกว่า ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของนักการเมือง ดังนั้นถือว่าสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่แล้ว

- ฮั้วข่าวหรือร่วมมือสมยอมเป็นเรื่องปกติ

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ กล่าวว่า การแข่งขันของสื่อถ้าอยู่ในกติกาจะทำให้ประชาชนได้ประโยชน์และตัดสินใจได้บนพื้นฐานที่เป็นจริง นักข่าวขณะนี้เกินครึ่งฮั้วข่าวกัน หรือจงใจทำให้ประเด็นนั้นสำคัญหรือไม่สำคัญคือยังไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์เพียงพอ หวังว่าจะมีการกระตุ้นสื่อโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ เพราะนักข่าวหนังสือพิมพ์ฮั้วข่าวกันมากกว่าสื่ออื่น ซึ่งอาจจะมาจากข้อจำกัดเรื่องเวลาในการนำเสนอข่าวหนังสือพิมพ์ออกพร้อมกัน แต่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจนำเสนอข่าวเมื่อไหร่ ก็ได้อยู่แล้ว ยกเว้นข่าวทีวีอาจจะมีข้อจำกัดเวลาการข่าวยุติยมีเวลาจำกัด “ข่าวหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจมีการฮั้วข่าวกันเชื่อว่ามากกว่า 70 % “ แต่ไม่ใช่เรื่องเสียหายมาก ที่จะนัดกันออกข่าว แต่ละหนังสือพิมพ์ต้องคิดในเรื่องการแข่งขันว่า นักข่าวได้ข่าวมาแค่นี้ บรรณาธิการข่าวหัวหน้าข่าวต้องหามุม หาประเด็นเพิ่ม ซึ่งขึ้นกับการนำเสนอว่าให้มีประเด็นลึกซึ้ง ดีกว่าที่นักข่าวส่งมา การฮั้วข่าวเกิดเพราะการแข่งขันไม่สมบูรณ์พอ ซึ่งต้องมีทีวีเสรี วิทยูเสรี ส่วนหนังสือพิมพ์เสรีอยู่แล้ว แต่ถูกทุนกำหนดเยอะในเรื่องต้นทุนการทำหนังสือ ทีวี วิทยูไม่มีกรรมสิทธิ์จึงไม่เสรี การนำเสนอข่าวแบบ Real time (สดทันทีทันใด) จึงฮั้วน้อย ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับว่าการคิดนำเสนอประเด็นมากน้อยแค่ไหน เป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะทีวีใช้ทรัพยากรกับข่าวเศรษฐกิจน้อยมาก เนื่องจากข่าวเศรษฐกิจเป็นเรื่องยาก ในการหาข้อมูล ขณะที่นักข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์เริ่มที่จะทำข่าวเศรษฐกิจได้ ดังนั้นข่าวทีวีซึ่งมีผลต่อประชาชนมากที่สุด จะทำให้คนเข้าใจข่าวเศรษฐกิจว่าอะไรคือสัญญาณว่าเศรษฐกิจฟื้นหรือยัง การที่เราเกิดปัญหาเศรษฐกิจเพราะคนรู้เรื่องพวกนี้น้อย คนรู้เยอะไม่เจ็บตัว คนที่รู้น้อยเจ็บตัว ข่าวเศรษฐกิจจึงยังทำอะไรได้ดีกว่านี้มาก

- จริยธรรมของนักข่าว

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ มองว่า สถาบันหนังสือพิมพ์ค่อนข้างมีอายุที่ยาวนานพอสมควร และสามารถเป็นที่พึ่งพิงของสังคมได้ตามสมควร แต่เราก็ต้องไม่หลง ต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ในจุดอ่อนต่างๆ ที่ทิ้งไม่ได้คือเรื่องจริยธรรม และความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ที่สำคัญหยุดนิ่งไม่ได้ ถ้าหยุดเมื่อไหร่ตาย

“หนังสือพิมพ์ไม่ต้องเป็นกลางแต่ต้องมีความเป็นธรรม” สมมติกรณีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ชุกหุ่น คนไม่ค่อยสนใจ แต่บอกว่าทักษิณจะพาให้ประเทศรอด เขียวกันสุดๆไม่ว่าสื่อไหนเป็นกลาง ไม่มี เมื่อเป็นอย่างนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับการพาดหัวและการเขียนข่าว คือการเขียนข่าวหรือบทความข้างในคุณจะให้หน้าหนัก ให้เหตุผลตามที่มีข้อมูล ที่เมืองไทยหรือที่ไหนๆก็ไม่มีหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลางสำหรับเขา “ผมทำให้ดีที่สุด ชื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง ไม่มีผลประโยชน์”

ส่วนดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ตั้งข้อสังเกตว่า จริยธรรมสำคัญมากโดยเฉพาะนักข่าวที่มีผลต่อผู้คนเยอะ แต่นักข่าวเองก็มีความละเอียดอยู่ตลอดเวลาพูดถึงใคร และจะมีผลกระทบอย่างรุนแรง ซึ่งบุคคลสาธารณะต้องยอมให้ถูกตรวจสอบได้ เพราะชีวิตส่วนตัวยอมในม็อบมาสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายสาธารณะที่จะดีหรือไม่ดี แต่ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวมากๆนักข่าวก็ไม่ควรก้าวล่วง

อุตสาหกรรมข่าวยังเน้นขายความตื่นเต้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความพอดี ขึ้นกับว่าเป็นสื่อประเภทใดเน้นการขายข้อมูล ข้อเท็จจริง เป็น Informative mass media หรือขายความหวือหวา แต่ทุกสื่อก็ต้องมีหลักจริยธรรม เช่น การที่นักข่าวจะลงทุนในตลาดหุ้น ก็สามารถที่จะทำได้เป็นสิทธิเสรีภาพที่จะบริหารเงิน กรณีที่นักข่าวถือหุ้นธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งอยู่ถ้ามีข่าวไม่ดีกับธนาคารแห่งนั้น นักข่าวก็ต้องเปิดเผยและนำเสนอข้อเท็จจริงไม่ใช่ว่าไม่นำเสนอต่อสาธารณชน หรือเปิดเผยเพียงบางส่วน หรือถ้ามีข่าวดีก็ขยายผลมากเกินไปจริงเพราะตัวเองถือหุ้นอยู่ ซึ่งมันก็เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ถ้าอยู่ในอาชีพนี้ก็ต้องสละหรือต้องเลือกอันใดอันหนึ่ง ในแง่ความเป็นมนุษย์ก็ต้องมี นักข่าวอาจได้เปรียบนักลงทุนคนอื่นนิดหน่อยที่รู้ข้อมูลก่อนแต่ก็เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนไม่ใช่การใช้ข้อมูลภายใน หรือข้อมูลที่สาธารณชนไม่รู้แล้วนำมาเป็นประโยชน์ต่อการลงทุน ซึ่งในบางประเทศเวลาจัดแถลงข่าวต้องเรียกนักข่าวมาพร้อมกัน เช่น การแถลงข่าวของธนาคารแห่งประเทศไทยจะปิดประตูไม่ให้เข้าจนกว่าการแถลงข่าวจะเสร็จสิ้น นักข่าวแบงก์ชาติจึงจะได้ออกไปส่งข่าวพร้อมกัน ซึ่งในระบบทุนนิยมจะดี ต้องให้ทุกคนรู้ข้อมูลพร้อมกัน แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่

ส่วนนายสุรศักดิ์ จีรวุฒิธรรมมงคล นายกสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ ย้ำพื้นฐานของหลักจริยธรรมของนักข่าวคือไม่เขียนข่าวโดยไม่เช็คอีกฝ่ายหนึ่ง การคบหาแหล่งข่าวโดยมีเส้นแบ่งระหว่างผลประโยชน์ การเสนอข่าวผิดพลาดต้องมีการแสดงความรับผิดชอบพร้อมที่จะแก้ไขและให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียหายจากการเสนอข่าว

สรุปผลการสัมภาษณ์

ทัศนคติจากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรายงานข่าวเศรษฐกิจทั้ง 4 คนจากการสัมภาษณ์เจาะลึกให้ความเห็นดังนี้

1. ปัจจัยแวดล้อม

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ กล่าวว่า ภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวในทุกด้าน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่หนังสือพิมพ์จะต้องรายงานข่าวเศรษฐกิจวันต่อวัน จึงเพิ่มความสำคัญมากขึ้น และเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการแก้ปัญหา ขณะที่หนังสือพิมพ์ทั่วไปก็นำข่าวเศรษฐกิจมาเสนอในความถี่ใกล้เคียงกับข่าวการเมือง แต่จะเป็นข่าวลักษณะนโยบายค่อนข้างมาก และไม่ใช่อะไรที่ใกล้ตัวคนอ่าน ซึ่งจะมีคอลัมน์ที่ขยายความให้อ่านง่ายขึ้น

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ เปิดเผยว่า การรายงานข่าวเศรษฐกิจมีมิติมากขึ้น รวมทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีความเป็นอยู่ของประชาชน แต่ข่าวเชิงเทคนิคมีเรื่องที่ทำความเข้าใจเป็นการทับซ้อนทางผลประโยชน์ ยังมีผู้ที่รู้น้อย

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ กล่าวว่า ข่าวเศรษฐกิจที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์โดยรวมดีขึ้น มาก หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีการทำข่าวเจาะลึกมากขึ้นต่างกัน ยังขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กร หนังสือพิมพ์เป็นหลัก

ขณะที่นายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมมงคล เห็นว่า การเสนอข่าวเศรษฐกิจในปัจจุบันมีความกว้างขวางมากขึ้น ทั้งข่าวนโยบาย ธุรกิจ การเงิน การตลาด จากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทำให้ประชาชนผู้อ่านสนใจข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น

ทั้งนี้โดยสรุป สภาพการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ไทยปัจจุบันมีปริมาณมากขึ้น และครอบคลุมในทุกด้านทั้งข่าวนโยบาย การเงิน ธุรกิจ และการตลาด ทั้งนี้มาจากการที่ประชาชนสนใจข่าวสารเศรษฐกิจมากขึ้น เมื่อประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ

2.คุณสมบัตินักข่าว

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒน์กิจ กล่าวว่า นักข่าวเศรษฐกิจมากกว่าครึ่ง ไม่ได้จบการศึกษาโดยตรงด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ และเป็นสิ่งที่ดีถ้านักข่าวจะจบการศึกษาตรงกับสายข่าวที่ทำ ถ้าพื้นฐานความรู้ดีการทำข่าวจะมีความเข้าใจข่าวมากขึ้น เช่นเดียวกับนักข่าวสายการเมืองควรจะจบการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ที่สำคัญนักข่าวต้องถ่ายทอดสิ่งที่รู้ออกมาให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ เห็นว่า คุณสมบัตินักข่าวคือพื้นฐานต้องดี สนใจเรื่องใหม่ๆ และที่สำคัญคือภาษาอังกฤษต้องดี ส่วนการเขียนข่าวนั้นเป็นเรื่องที่ฝึกฝนได้

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ มองว่า ตอนนี้อย่างไรก็ตามความรู้ของนักข่าวเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ยังไม่ได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ข่าวควรมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์บ้าง หรือถ้าเป็นนักข่าวสายไหนก็ควรมีความรู้ในสาขานั้นบ้าง ที่สำคัญคือนักข่าวสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์และการทำงานได้ ขึ้นกับการเรียนรู้แสวงหาข้อมูลและนักข่าวต้องมีความสงสัยเสมอ

นายสุรศักดิ์ จิววัตรมงคล เปิดเผยว่า นักข่าวเศรษฐกิจไม่ว่าจบการศึกษา สาขาใดก็ได้ก็ตาม ต้องมีพื้นฐานความรู้เศรษฐศาสตร์ทั่วไป เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของข่าวเศรษฐกิจทั้งหมด นักข่าวควรจะเปิดรับความรู้ใหม่อย่างกระตือรือร้น เนื่องจากมีเรื่องใหม่ๆเกิดขึ้นตลอดเวลา ทั้งเทคโนโลยี เครื่องมือการเงินใหม่ และองค์กรเศรษฐกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่

โดยสรุป ผู้รู้และผู้เกี่ยวข้องให้ความเห็นตรงกันว่านักข่าวควรมีพื้นฐาน ความรู้ในสายข่าวที่ทำ โดยนักข่าวต้องแสวงหาความรู้ และมีความสงสัยเสมอ ส่วนการเขียนข่าวนั้นเป็นเรื่องที่ฝึกฝนได้ และภาษาอังกฤษมีความจำเป็นกับนักข่าวมากขึ้น

3.แนวคิดนักวิชาชีพ

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒน์กิจ กล่าวว่า การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นต้องมีความเป็นกลางและมีอิสระ เอาจริงเอาจังกับการปฏิบัติหน้าที่

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ เปิดเผยว่า นักข่าวเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งของสังคม ซึ่งมีผู้อ่านที่มากขึ้น การเรียนรู้ของนักข่าวเป็นเรื่องสำคัญที่สุด และควรให้ความสำคัญกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสายงานข่าวที่ทำ เนื่องจากกลไกกฎหมายสามารถที่จะตรวจ

สอบเรื่องทั้งหมดได้ ขณะที่นักข่าวปัจจุบันจะชินกับการทำข่าวในมิติเดียวมากกว่าที่จะมองภาพรวมและเชื่อมโยงเรื่องต่างๆเข้าด้วยกัน

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ กล่าวว่า นักข่าวมีความเป็นนักวิชาชีพมากขึ้น และต้องเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา ถ้าเป็นนักข่าวเศรษฐกิจ จบการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์โดยตรงการทำข่าวจะได้ภาพชัดกว่า แต่ถ้ามีความรักในวิชาชีพนี้ ถ้าจบอักษรศาสตร์มาเป็นนักข่าวเศรษฐกิจก็อาจจะเป็นนักข่าวที่เก่งได้ ขึ้นกับการเรียนรู้ ซึ่งหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีความเป็นนักวิชาชีพต่างกัน เห็นได้จากการทำข่าวเชิงลึกที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ รวมทั้งนักข่าวควรจจะรักษาระยะห่างกับแหล่งข่าวเพื่อไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของแหล่งข่าว

นายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมมงคล กล่าวว่า “ นักข่าวที่คิดว่าตัวเองรู้ในทุกเรื่องจะเป็นข้อจำกัดในการเป็นนักวิชาชีพที่ดี “ ซึ่งองค์กรวิชาชีพ เช่น สมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจได้ให้การสนับสนุนนักข่าวในเรื่องการฝึกอบรมเสมอ เช่น ภาษาอังกฤษ ซึ่งอาชีพนักข่าวยังได้รับผลตอบแทนต่ำทำให้นักข่าวไม่สามารถอยู่ได้ในทางเศรษฐกิจ ซึ่งการจะเป็นวิชาชีพที่ดีนั้นผลตอบแทนต้องเหมาะสม

สรุปได้ว่า นักข่าวหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีความเป็นนักวิชาชีพต่างกัน ซึ่งเห็นได้จากการทำข่าวเชิงลึกที่นำเสนอ และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดเห็นว่านักข่าวควรจะมีความเป็นอิสระ และเอจจริงเอจจังกับการปฏิบัติหน้าที่ เรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสายงานข่าวที่ทำให้สามารถตรวจสอบเรื่องต่างๆได้ และนักข่าวยังต้องได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ

4. ปัจจัยองค์กรหนังสือพิมพ์

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปริญพัฒนกิจ ให้ข้อสังเกตว่า องค์กรหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนนักข่าวและพื้นที่ในการนำเสนอ ส่วนการที่จะจัดให้นักข่าวทำข่าวสายใดนั้น ยังขึ้นอยู่กับหัวหน้าข่าวและนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่จะให้นำหน้าข่าวในด้านใด

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ กล่าวว่า การที่จะให้นักข่าวมีความรู้พื้นฐานในสายงานข่าวก่อนที่จะไปทำงานจริงทำได้เรื่องยาก องค์กรหนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดที่สามารถทำให้ให้นักข่าวรู้เรื่องทั้งหมดได้ในเวลาอันสั้น ดังนั้นนักข่าวจึงต้องรอบรู้ในงานข่าวที่ทำ โดยการเรียนรู้ขณะปฏิบัติหน้าที่

นายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมมงคล เปิดเผยว่า ช่วงที่เศรษฐกิจดี องค์กรหนังสือพิมพ์จะให้

ความสำคัญกับการฝึกอบรมนักข่าวมาก เช่น หนังสือพิมพ์ผู้จัดการเคยมีฝ่ายทรัพยากรบุคคลที่จะจัดการอบรมนักข่าวทุกระดับในทุกสัปดาห์ ตามความต้องการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ แต่เมื่อบริษัทประสบปัญหาวิกฤติการเงินทำให้ต้องปิดโครงการ อย่างไรก็ตามการพัฒนาข่าวที่ดีที่สุดคือเริ่มจากตัวนักข่าวเอง

ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า องค์กรหนังสือพิมพ์ มีข้อจำกัดในการที่จะฝึกอบรมนักข่าวเนื่องจากฐานะการเงินขององค์กร และเวลาในการที่จะฝึกอบรมพื้นฐานความรู้นักข่าวก่อนปฏิบัติงาน ดังนั้นนักข่าวจึงต้องเรียนรู้ขณะที่ปฏิบัติหน้าที่

5.บทบาทการรายงานข่าว

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรงพัฒนกิจ ตั้งข้อสังเกตว่า การที่หนังสือพิมพ์ธุรกิจเศรษฐกิจเฉพาะด้าน เช่น กรุงเทพธุรกิจ ประชาชาติธุรกิจ มีการนำเสนอข่าว โดยใช้ศัพท์วิชาการได้ เนื่องจากผู้อ่านรับได้ ขณะที่หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ การเสนอข่าวเศรษฐกิจต้องนำเรื่องที่ใกล้ตัวผู้อ่าน เช่น การทำมาหากินเกี่ยวกับ ปากท้อง เป็นต้น ซึ่งขณะนี้ข่าวเศรษฐกิจจะถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์มากขึ้น และวาระการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีว่าครั้งเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ปัจจุบันนักข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์จะฮือข่าวกันมาก เพราะสามารถกำหนดเวลานำเสนอพร้อมกันได้ แต่หัวหน้าข่าวต้องทำให้ข่าวมีประเด็นหรือความลึกเพิ่มมากกว่าที่นักข่าวส่งข่าวมา

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ กล่าวว่า การเสนอข่าวควรจะมีพลังและเกิดผลกระทบกับสังคม ซึ่งนอกจากข่าวเศรษฐกิจที่ต้องสนใจตามวิชาชีพแล้ว เขายังให้ความสำคัญกับสื่อในการตรวจสอบอำนาจรัฐหรือองค์กรที่มีอำนาจ โดยมีข้อมูลที่พร้อม และมีกระบวนการชัดเจนในการเสนอข่าว แม้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันต้องแข่งขันในเชิงข่าวกระแสมากกว่าหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ซึ่งเขาต้องการที่จะมีทั้งข่าวกระแสและข่าวเชิงลึกด้วย

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ เห็นว่า การนำเสนอข่าวของนักข่าวจะให้น้ำหนักข่าวที่สมดุล ส่วนความเห็นและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ควรจะอยู่ที่บรรณาธิการ บทความ ไม่ควรจะนำมาปนกันในการนำเสนอข่าว

นายสุรศักดิ์ จีรวุฒิมงคล เปิดเผยว่า นักข่าวเศรษฐกิจ รวมทั้งคอลัมน์นิสต์ได้ทำหน้าที่ในการเสนอข่าวและเสนอแนวทางการแก้ไขต่อรัฐบาลในมุมมองของสื่อ แต่ข่าวเศรษฐกิจที่นำเสนอส่วนใหญ่ยังไม่ได้ลงไปสู่ปัญหารากหญ้า ชาวไม่ได้ ใกล้ชิดกับผู้อ่านมาก ทั้งนี้อาจจะมาจากสาเหตุที่นักข่าวยังไม่เข้าใจเรื่องนั้นๆ ดีพอที่จะตีความหรือวิเคราะห์ เพื่อที่จะนำมาเสนอข่าวได้

โดยสรุปชี้ให้เห็นว่า บทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์นั้นยังไม่ได้ตรงกับความต้องการหรือใกล้ชิดผู้อ่านมากนัก แม้ว่าพื้นที่การนำเสนอและปริมาณข่าวเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นักข่าวอาจจะไม่เข้าใจเรื่องนั้นๆ ดีพอ และการทำข่าวเชิงลึกยังมีน้อย

ตอน 5 ข้อเสนอพื้นฐานการวิจัยและข้อมูลสนับสนุน

ข้อเสนอพื้นฐานการวิจัยที่ว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำข่าวเศรษฐกิจตั้งแต่คุณสมบัติของตัวนักข่าว แนวคิดเชิงวิชาชีพ ตลอดจนปัจจัยองค์กร และสภาพทางเศรษฐกิจการเมือง เป็นตัวกำหนดบทบาทการรายงานข่าวที่ผ่านมา และแนวโน้มในอนาคตของการรายงานข่าวเศรษฐกิจได้ ข้อมูลจากผลการวิจัยทั้งจากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึก มาสนับสนุนข้อเสนอพื้นฐานการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยแวดล้อม

ในส่วนของปัจจัยแวดล้อมในเรื่องของสังคมและสภาพเศรษฐกิจมีผลต่อการนำเสนอข่าว ซึ่งผู้รู้และผู้เกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวเศรษฐกิจให้ความเห็นว่าการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจมีปริมาณมากขึ้น เนื่องจากการที่ประเทศมีปัญหาเศรษฐกิจทำให้ความสนใจของประชาชนต่อข่าวเศรษฐกิจมีมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยเชิงสำรวจที่กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าข่าวเศรษฐกิจมีข้อมูลมาก

2. ปัจจัยคุณสมบัตินักข่าว

ผู้ที่เป็นนักข่าวต้องมีความเป็นผู้ที่อยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต มีจรรยาบรรณต่อข่าวและทำงานภายใต้แรงกดดันได้ ซึ่งผู้รู้และผู้เกี่ยวข้องในการรายงานข่าวเศรษฐกิจให้ความเห็นว่านักข่าวควรมีความรู้ในสายงานที่ทำ และต้องเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และมีความสงสัยเสมอ รวมทั้งมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกการเขียนข่าวด้วย

3. แนวคิดนักวิชาชีพ

ความเป็นนักวิชาชีพต้องมีองค์ความรู้ นักวิชาชีพต้องมีอิสระในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานบนมาตรฐานวิชาชีพ มีสมาคมวิชาชีพ ได้รับการศึกษาตามสาขาที่ประกอบอาชีพ มีความกระตือรือร้น และมีจรรยาบรรณ ซึ่งผู้รู้ที่เกี่ยวข้องในการรายงานข่าวเศรษฐกิจให้ความเห็นว่า นักข่าวที่เป็นนักวิชาชีพต้องมีอิสระ จริงจังกับการปฏิบัติงาน มีความรู้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ และต้องมีผลตอบแทนที่เหมาะสม เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างนักข่าวเศรษฐกิจที่สำรวจเห็นว่านักข่าวต้องมีแนวปฏิบัติทางวิชาชีพในการทำข่าว เช่น การใช้แหล่งข่าวหลายแหล่ง รวมทั้งจาก Internet การคัดเลือกข่าวเน้นที่ผลกระทบต่อสังคม เน้นสิทธิการรับรู้ของประชาชนมากกว่าสิทธิส่วนตัวของผู้ตกเป็นข่าว และไม่เห็นด้วยกับการที่นักข่าวจะเป็นประชาสัมพันธ์ให้กับแหล่งข่าว

4. ปัจจัยองค์กร

ปัจจัยองค์กรสื่อมวลชนถ้ามีผลประกอบการที่ดีจะให้ความเป็นนักวิชาชีพสูง ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจได้มีพัฒนาการต่อเนื่อง และได้ระดมลงเมื่อองค์กรหนังสือพิมพ์ประสบปัญหาเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เกี่ยวข้องให้ความเห็นว่า องค์กรหนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดในการสนับสนุนด้านการเงินที่จะฝึกอบรมนักข่าว และข้อจำกัดด้านเวลาที่ไม่สามารถให้ความรู้พื้นฐานก่อนปฏิบัติงานจริงได้ ในขณะที่นักข่าวเศรษฐกิจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยผ่านการฝึกอบรมที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพมากกว่าองค์กรหนังสือพิมพ์ สอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยองค์กรสื่อมวลชนที่องค์กรผลประกอบการไม่ดีจะให้ความสำคัญกับความอยู่รอดทางเศรษฐกิจมากกว่าวิชาชีพ

5. บทบาทการรายงานข่าว

นักข่าวมีบทบาทที่จะให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับแนวคิดนายประตูข่าวสารหรือ Gatekeeper จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการตรวจสอบ คัดเลือก เรียบเรียงข่าวสารเพื่อเสนอให้ประชาชนรับรู้ โดยใช้วิธีการคัดเลือก เรียบเรียง ลำดับความสำคัญของข่าว และกำหนดเวลาการเสนอข่าวสาร ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเศรษฐกิจให้ความเห็นว่า การรายงานข่าวเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์ยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน อาจจะเป็นเพราะนักข่าวไม่เข้าใจเรื่องนั้นๆดีพอ และนักข่าวเศรษฐกิจยังฮั้วข่าวกันมากกว่าครึ่ง โดยตกลงที่จะเสนอประเด็นหรือไม่เสนอประเด็นใดด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจพบว่านักข่าวเศรษฐกิจ

รวบรวมข้อมูลโดยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนนักข่าว รวมทั้งขอข่าวจากเพื่อนนักข่าว ทำให้เนื้อหาข่าวที่นำเสนอออกมาเหมือนกัน

แนวคิดที่วิจัยพบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าความเป็นนักวิชาชีพนั้น ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และมีผลสืบเนื่องต่อคุณภาพการรายงานข่าวที่จะเป็นประโยชน์กับสังคม และผู้บริโภคข่าวสารเศรษฐกิจในภาวะปัจจุบันและอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เชิงสำรวจ (Survey Research)

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มนักข่าวเศรษฐกิจจำนวน 118 คน ซึ่งการวิจัยพบว่า การทำข่าวเศรษฐกิจขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง จากพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ บทบาทการทำข่าว โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณ และนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequencies) หาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) เพื่ออธิบายข้อมูล

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์เจาะลึก

ในส่วนนี้เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้รู้และผู้เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเศรษฐกิจจำนวน 4 คน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเศรษฐกิจและปัจจัยที่มีผลต่อการเสนอข่าวเศรษฐกิจ

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1

จากการสำรวจพบประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาการสู่ความเป็นนักวิชาชีพ นักข่าวเศรษฐกิจดังนี้

1. ลักษณะของนักข่าวเศรษฐกิจ

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

- ลักษณะประชากร

ชาย 35 คน ร้อยละ 29.7 หญิง 83 คน ร้อยละ 70.3 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 25-35 ปี ร้อยละ 75.4 และส่วนใหญ่เป็นโสด และไม่มีบุตร ร้อยละ 77.1 นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.8 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 10.2 กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษา

สาขานิเทศศาสตร์ ร้อยละ 30.5 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 26.3 เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บริหารธุรกิจ ร้อยละ 18.6 และสาขาอื่นๆ ร้อยละ 24.6

- ประสบการณ์การทำงานข่าว

ทั้งนี้ นักข่าวเศรษฐกิจร้อยละ 50.0 มีประสบการณ์การทำงานด้านข่าวกับสื่อต่างๆ 5-10 ปี และมีประสบการณ์ด้านข่าวเศรษฐกิจ 5-10 ปีใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 44.9 ซึ่งนักข่าวเศรษฐกิจเคยผ่านงานสำนักข่าวมาก่อนที่จะทำหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 16.9 วิทย์ ร้อยละ 11.9

1.2 ลักษณะองค์กรหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

จากการสำรวจพบว่า นักข่าวส่วนใหญ่สังกัดหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป ร้อยละ 40.7 ลักษณะองค์กรเป็นบริษัทจำกัด ร้อยละ 33.1 และมีทีมงานบุคลากร 5-10 คน ร้อยละ 50.0

1.3 อุปสรรคและปัญหา

- ปัจจัยภายนอก นักข่าวเศรษฐกิจยังมีความปัญหาในการทำข่าวเนื่องจากมีการแข่งขันระหว่างสื่อ รวมทั้งไม่สามารถที่จะเข้าถึงแหล่งข่าวได้
- ปัจจัยภายใน นักข่าวเศรษฐกิจยังมีข้อจำกัดในการทำข่าว เนื่องจากไม่มีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ พอ ทำให้ไม่สามารถนำเสนอได้ และมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่เป็นชาวต่างประเทศ

2. การเข้าสู่วิชาชีพ

การเข้าสู่อาชีพนักข่าวเศรษฐกิจของนักข่าวเศรษฐกิจเพราะเห็นว่าอาชีพนี้มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.62 ประกอบกับมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.30 และเรียนมาด้านนี้จึงทำงานตรงกับที่เรียนมาค่าเฉลี่ย 2.79

- จำแนกตามกลุ่มหนังสือพิมพ์

สำหรับการเข้าสู่อาชีพนักข่าวเศรษฐกิจแยกตามกลุ่มหนังสือพิมพ์จะเห็นว่า นักข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ทั่วไปมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 1.1 และจากการวิจัยพบว่าที่ค่าเฉลี่ย 0.8 นักข่าวเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม มีความก้าวหน้าสู่อาชีพอื่นได้ และเรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานตรงกับที่เรียนมา

ในส่วนนี้นักข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจรายวันและราย 3 วันนั้นเข้าสู่วิชาชีพ เนื่องจากเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 0.9 ขณะที่ความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้ เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีโอกาสพบนักธุรกิจ และเป็นการนำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้ ค่าเฉลี่ยระดับ 0.8

ขณะที่นักข่าวเศรษฐกิจหนังสือรายสัปดาห์และนิตยสารนั้นมีเหตุผลการเข้าสู่วิชาชีพ เพราะเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 0.9 รวมทั้งมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 0.8 และนำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 0.8

- จำแนกตามสายงานข่าว

นักข่าวเศรษฐกิจสายงานข่าวตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.1 รวมทั้งเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.0 และเรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา ค่าเฉลี่ย 2.8

นักข่าวเศรษฐกิจสายงานข่าวธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์เข้าสู่วิชาชีพ เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.6 มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 2.9 และเรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา

นักข่าวเศรษฐกิจสายงานข่าวกระทรวงการคลังเข้าสู่อาชีพโดยเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคมและมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.5 เรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา ค่าเฉลี่ย 3.0

นักข่าวเศรษฐกิจในสายงานข่าวอื่นๆซึ่งส่วนใหญ่ประจำสำนักงาน เข้าสู่วิชาชีพเพราะมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้วค่าเฉลี่ย 3.2 เรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา ค่าเฉลี่ย 2.5 และเห็นว่าเป็นอาชีพที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้ ค่าเฉลี่ย 2.5

ทั้งนี้การเข้าสู่วิชาชีพยังเป็นลักษณะมาจากการแนะนำส่วนตัวร้อยละ 47.5 วิธีการคัดเลือกส่วนใหญ่เป็นการสัมภาษณ์ ร้อยละ 65.3 กรณีที่มีการทดสอบยังเป็นความรู้ทักษะด้านข่าว ถึง ร้อยละ 41.5 และมีการรับเข้าทำงานโดยไม่มีผู้แข่งขันคัดเลือกร้อยละ 52.5

3. การพัฒนาเป็นนักวิชาชีพ

นักข่าวเคยรับการฝึกอบรมด้านการเงินการคลังร้อยละ 70.3 โดยมีองค์วิชาชีพ ร้อยละ 69.5 รวมทั้งมีประสบการณ์ด้านการประชุมสัมมนาเศรษฐกิจ ค่อนข้างบ่อยร้อยละ 26.3

4. บทบาทและแนวคิดเชิงวิชาชีพในการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

4.1 บทบาทของนักข่าว

การสำรวจพบว่าการปฏิบัติประจำวันในการรายงานข่าวนั้นนักข่าวรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์มากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.34 รวบรวมข่าวจากInternet ค่าเฉลี่ย 3.50 และรายงานข่าวจากงานวิจัย ค่าเฉลี่ย 3.03 และมีการรวบรวมข้อมูลโดยแลกเปลี่ยนข่าวกับเพื่อนค่าเฉลี่ย 3.12 ขอข่าวเพื่อน ค่าเฉลี่ย 2.53

นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะใช้แหล่งข่าวหลายแหล่ง ค่าเฉลี่ย 3.93 รวมทั้งอ้างแหล่งข่าวปกปิดชื่อ ค่าเฉลี่ย 3.28 และ การคัดเลือกข่าวของนักข่าวยังคงเน้นผลกระทบต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 4.33 เน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ ค่าเฉลี่ย 4.32 และเน้นความสนใจของผู้อ่านเป็นหลัก ค่าเฉลี่ย 4.19

4.2 แนวคิดเชิงวิชาชีพ

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอ้างแหล่งข่าวแบบปกปิดหรือคลุมเครือในการรายงานข่าวสามารถทำได้เพื่อให้ข้อมูลน่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 3.46 การรายงานข่าวควรเน้นสิทธิการรับรู้ของประชาชนมากกว่าสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ตกเป็นข่าว ค่าเฉลี่ย 3.03 และโฆษณาที่แฝงมาในรูปข่าวย่อมทำได้ถ้าคิดว่ามีประโยชน์กับผู้อ่าน ค่าเฉลี่ย 2.97 กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.91ในการที่นักข่าวจะรับงานเป็นประชาสัมพันธ์ให้แหล่งข่าวได้เพื่อเป็นรายได้พิเศษ

ในส่วนของปัญหาและข้อเสนอแนะนักข่าวให้ความสำคัญกับความรู้พื้นฐานการศึกษาของนักข่าวเศรษฐกิจ คำนึงถึงจรรยาบรรณ และการรักษาระยะห่างระหว่างแหล่งข่าว

ส่วนที่ 2

ทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการข่าวเศรษฐกิจ การวิจัยครั้งนี้ได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอข่าวเศรษฐกิจ โดยมีทัศนคติและมุมมองต่อการรายงานข่าว ดังนี้

1. ปัจจัยแวดล้อมการทำข่าวเศรษฐกิจ

พัฒนาการของนักข่าวเศรษฐกิจมีมากขึ้น เมื่อเกิดหนังสือพิมพ์เสนอข่าวเศรษฐกิจเฉพาะด้าน เช่นกรุงเทพมหานครธุรกิจ ผู้จัดการ ประชาชาติธุรกิจ สุสานเศรษฐกิจ และการที่ประเทศไทยอยู่ระหว่างการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจปริมาณข่าวเศรษฐกิจจึงเพิ่มขึ้น ซึ่งโยงกับการตัดสินใจทางการเมือง ข่าวเศรษฐกิจหลายเรื่องจึงเป็นวาระที่มาจากการศึกษาของคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้คอลัมนิสต์ยังได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจจากมุมมองสื่อ การที่ประเทศไทยกำลังแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการข่าวสารด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามในการทำข่าวเศรษฐกิจซึ่งมีหลายมิติ ดังนั้นการทำข่าวให้ดีและลึกจึงเป็นเรื่องยาก นักข่าวไม่รู้จักจริงในประเด็นข่าวนั้นๆ และไม่ได้มีการศึกษาอย่างถ่องแท้ ซึ่งนักข่าวควรจะเริ่มต้นจากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความรู้พื้นฐานในสายข่าวที่ทำ

ในส่วนของผลตอบแทนนักข่าวนั้น ยังมีการให้ผลตอบแทนกับนักข่าวยังน้อยเมื่อเทียบกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อแสวงหาผลประโยชน์จากการเป็นนักข่าว

2. คุณสมบัตินักข่าว

ผู้เกี่ยวข้องกับข่าวเศรษฐกิจให้ความเห็นว่า นักข่าวขาดความรู้ ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยตัวเองสำคัญที่สุดสำหรับนักข่าวจะมีการเรียนรู้ขณะปฏิบัติหน้าที่ด้วย และคุณสมบัติพื้นฐานคือต้องสนใจเรื่องใหม่ๆและภาษาอังกฤษดี ส่วนการเขียนข่าวไม่จำเป็นมากนักเพราะเรียนรู้กันได้ ถ้าไหวพริบดีการเขียนข่าวก็ทำได้เร็ว นอกจากนี้ นักข่าวเศรษฐกิจมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น แต่เป็นข้อเสียที่ทำให้ไม่กล้าที่ทำงานข่าวสายอื่น หรือเรียนรู้ข่าวให้รอบด้าน เพื่อเชื่อมโยงกับงานข่าวที่ทำ

3. แนวคิดนักวิชาชีพ

ความถูกต้องในการเสนอข่าว เป็นเรื่องสำคัญที่สุด ขณะที่เรื่องจริยธรรมยังขึ้นกับความสมัครใจของนักข่าวเอง โดยเฉพาะการเสนอข่าวเศรษฐกิจเป็นเส้นคาบเกี่ยวผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะเอื้อกันได้ นอกจากนี้ปัญหาจริยธรรมของนักข่าวที่ไปทำหน้าที่ที่ปรึกษาให้กับนักการเมืองแล้วยังใช้ประโยชน์จากความเป็นสื่อ หรือนักวิชาการที่แสวงหาผลประโยชน์จากการเป็นสื่อมวลชน ทำให้บทบาทสื่อขาดความชัดเจนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังมีการเรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ตรวจสอบข่าวได้อย่างถูกต้องและมีกระบวนการ ส่วนอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล ทำให้ไม่สามารถ

ได้ข้อมูลที่ตีมาสนับสนุนข่าว รวมทั้งไม่สามารถที่จะจับทุจริตได้ รวมทั้งยังมีเรื่องของทุน การโฆษณาที่อาจจะมีส่วนในการต่อรองกับการนำเสนอข่าว

4. ปัจจัยองค์กรหนังสือพิมพ์

องค์กรหนังสือพิมพ์ยังมีข้อจำกัดที่จะให้การสนับสนุนนักข่าวในเรื่องการฝึกอบรม หรือใช้เวลาในการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากขณะนี้อะกอร์หนังสือพิมพ์ประสบปัญหาทางการเงิน เช่นเดียวกับองค์กรธุรกิจอื่นๆ

5. บทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

ความถูกต้องในการเสนอข่าว เป็นเรื่องสำคัญที่สุด โดยเฉพาะการเสนอข่าวเศรษฐกิจ เป็นเส้นคาบเกี่ยวผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะเอื้อประโยชน์กันได้ นอกจากนั้นปัญหาจริยธรรมของนักข่าวที่ไปทำหน้าที่ที่ปรึกษาให้กับนักการเมืองแล้วยังใช้ประโยชน์จากความเป็นสื่อ หรือนักวิชาการที่แสวงหาผลประโยชน์จากการเป็นสื่อมวลชน ทำให้บทบาทสื่อขาดความชัดเจนและน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้การฮั้วข่าวของนักข่าวเป็นเรื่องปกติในปัจจุบัน โดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจและสื่อหนังสือพิมพ์ ที่กำหนดระยะเวลาการเสนอข่าวได้ แต่หัวหน้าข่าวต้องพัฒนาให้ข่าวมีความลึกมากขึ้น และข่าวเศรษฐกิจในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงประชาชนมากกว่าหนังสือพิมพ์ยังใช้ทรัพยากรน้อยทำให้ประชาชนยังไม่มีวามเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจมากนัก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ เป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำข่าวเศรษฐกิจ นับตั้งแต่คุณสมบัตินักข่าว แนวคิดเชิงวิชาชีพ ตลอดจนปัจจัยองค์กร และสภาพทางเศรษฐกิจ การเมืองเป็นตัวกำหนดบทบาทการรายงานข่าวที่ผ่านมา ดังนั้นนักข่าวเศรษฐกิจต้องทำงานหนัก ปรับตัวให้ทันกับสังคมที่เปลี่ยนไป และแนวโน้มในอนาคต ข่าวเศรษฐกิจจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

1. การเข้าสู่วิชาชีพ

นักข่าวเศรษฐกิจมีการเข้าสู่วิชาชีพโดยเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.62 เหตุผลรองลงมาคือมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.30 และเรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่านักข่าวเศรษฐกิจในกลุ่มหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไปมีการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ เนื่องจากเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม ค่า

เฉลี่ย 3.2 ในขณะที่กลุ่มหนังสือรายสัปดาห์และนิตยสารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2.0 แต่นักข่าวกลุ่มนี้มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.1 และเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้พบนักธุรกิจ ค่าเฉลี่ย 3.1

ในส่วนนี้นักข่าวเศรษฐกิจสายงานข่าวธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์มีเหตุในการเข้าสู่วิชาชีพเพราะเห็นว่ามีประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.6 ส่วนนักข่าวสายกระทรวงการคลังมีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว ค่าเฉลี่ย 3.2

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดนักวิชาชีพนิยมที่จะต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และที่สำคัญคือ เน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นเป้าหมายและปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

อย่างไรก็ตามนักข่าวเศรษฐกิจที่ทำงานข่าวในขณะนี้ให้ความเห็นว่านักข่าวต้องมีพื้นฐานความรู้เศรษฐศาสตร์อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทได้ หรือเข้าใจประเด็นทางเศรษฐกิจอื่นๆ เพราะนักข่าวไม่ใช่เพียงคนเล่าข่าว ดังนั้นความจำเป็นที่จะต้องใส่ใจเรียนรู้ข่าวในทุกสาย นอกเหนือจากสายข่าวที่รับผิดชอบ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันข่าวทุกสายจะมีความคาบเกี่ยวเชื่อมโยงกัน เช่นเดียวกับที่นักหนังสือพิมพ์อาวุโส สุภา ศิริมานนท์ ที่กล่าวว่า นักหนังสือพิมพ์ที่ดีต้องมีความรู้กว้างขวาง ยังต้องรู้จักด้วย ในเรื่องรู้กว้างจะต้องรู้ทุกๆ สิ่งในเรื่องรู้จักจะต้องรู้พิเศษในด้านใด ด้านหนึ่ง คนที่ไม่รู้นั้นจะทำให้วงการหมดความน่าเชื่อถือลงไป เพราะสิ่งที่เขาเสนอออกไปจะเป็นการฟ้องตัวเอง ความผิดพลาดนั้นจะทำให้เป็นผลเสียกับวงการโดยรวม

ขณะที่นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน ในฐานะผู้บริหารสื่อให้ความเห็นว่า ถ้าจะต้องรับนักข่าวใหม่มาทำข่าว เขาจะเลือกบุคคลที่มีพื้นฐานดี สนใจเรื่องใหม่ๆ และมีความรู้ภาษาอังกฤษดี ส่วนการเขียนข่าวนั้นเป็นเรื่องที่ฝึกฝนได้

ส่วนนายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมมงคล เห็นว่า นักข่าวเศรษฐกิจไม่ว่าจะจบการศึกษาสาขาใด ก็ต้องมีความรู้พื้นฐานด้านเศรษฐศาสตร์ทั่วไป เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของข่าวเศรษฐกิจทั้งหมด

ทั้งนี้การคัดเลือกบุคคลากรเพื่อเป็นนักข่าวขององค์กรหนังสือพิมพ์ไทยยังไม่ได้สอดคล้องกับแนวคิดปัจจุบันที่มีผลต่อเนื้อหาข่าวทั้งหมด โดยเฉพาะนักข่าวที่จบการศึกษาด้านสื่อสารมวลชน

จะผลิตเนื้อหาที่มีลักษณะแตกต่างไปจากนักข่าวที่จบจากศาสตร์อื่น ซึ่งประสบการณ์การศึกษา ด้านสื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นอาชีพนักข่าว

อย่างไรก็ตามการที่นักข่าวเศรษฐกิจที่วิจัยพบจบการศึกษาในสาขาต่างๆกัน เช่นนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ รวมทั้งสาขาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ และสาขาอื่นๆ เนื่องจากองค์กร หนังสือพิมพ์ปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับข่าวเศรษฐกิจมากขึ้น และเห็นว่าการที่นักข่าวจบการศึกษาสาขาตรงกับสายข่าวที่ทำ นักข่าวจะเข้าใจข่าวได้ดีกว่า เพราะพื้นฐานแน่น

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ซีดีเบงก์ กล่าวว่า นักข่าวจะต้องเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา ถ้าเป็นนักข่าวเศรษฐกิจ จบการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์โดยตรงจะทำให้การทำข่าวได้ภาพรวมและชัดเจน แต่ถ้ามีความรักในอาชีพนี้ แม้ว่าจะจบอักษรศาสตร์มาเป็นนักข่าวเศรษฐกิจ ก็อาจจะเป็นนักข่าวที่เก่งได้ ขึ้นกับการเรียนรู้ และจะเห็นได้ชัดจากการเสนอข่าวเชิงลึกในหนังสือพิมพ์

2. การปฏิบัติวิชาชีพ

การปฏิบัติวิชาชีพของนักข่าวเศรษฐกิจจากผลการวิจัยพบว่า นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่ ทำข่าวโดยมีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ค่าเฉลี่ย 4.34 รวบรวมข้อมูลจากการอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 3.57 รวบรวมข้อมูลจาก Internet ค่าเฉลี่ย 3.50 เขียนข่าวเชิงวิเคราะห์ตีความโดยมีข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ ค่าเฉลี่ย 3.26 เขียนข่าวจากงานวิจัย ค่าเฉลี่ย 3.03 ในขณะที่การทำข่าวแบบสืบสวนเจาะลึกค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.81

ทั้งนี้จากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจนั้น ส่วนหนึ่งของปัญหามาจากการที่สื่อมวลชนไม่ได้ส่งสัญญาณให้ผู้อ่านได้ทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและปัญหาที่แท้จริง เนื่องจากนักข่าวเองยังขาดการทำงานที่เป็นระบบ จนทำให้ไม่สามารถมองประเด็นข่าวในภาพรวม และระดับรองลงไป รวมทั้งไม่มีการทำข่าวสืบสวนเจาะลึก ซึ่งเป็นปัญหาที่นักข่าวทุกสายกำลังประสบปัญหาเดียวกัน เนื่องจากนักข่าวจะทำข่าวกระแสมากกว่าข่าวสืบสวนเจาะลึก

ขณะที่นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ให้ความเห็นว่า การเป็นนักข่าวที่ดีต้องมีความรอบรู้ และสามารถทำข่าวเชิงลึกได้ ซึ่งนักข่าวส่วนใหญ่จะชินกับมิติการมองข่าวเป็นส่วนๆ ทำให้ยากที่จะเห็นความผิดปกติของเรื่องที่เกิดขึ้น ดังนั้นถ้านักข่าวมีความมุ่งมั่นที่จะเข้าสู่วิชาชีพ การเรียนรู้ขณะปฏิบัติหน้าที่ก็สามารถที่จะนำไปสู่การเป็นนักข่าวที่ดีได้

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่านักข่าวเศรษฐกิจมีการรวบรวมข้อมูลข่าวโดยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนนักข่าวด้วยกัน ค่าเฉลี่ย 3.12 และขอข่าวจากเพื่อนนักข่าว ค่าเฉลี่ย 2.53 ทั้งนี้เป็นค่าเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูงในการทำข่าวของนักข่าว ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดปัจจัยที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ประจำของนักข่าวที่ความใกล้เคียงของเนื้อหาจะมีมาก เมื่อเหตุการณ์นั้นได้รับการทำข่าวจากสื่อมวลชนจำนวนมากเกิดเป็นลักษณะ Pack Journalism ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการยืนยันเหตุการณ์นั้นระหว่างสื่อมวลชนด้วยกัน

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุงพัฒนกิจ บรรณาธิการเครือเนชั่น ให้ความเห็นว่า ข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์กว่า 70 % มีการฮั้วข่าวกัน หรือจงใจทำให้ประเด็นข่าวสำคัญหรือไม่สำคัญ แม้จะไม่ใช้เรื่องเสียหายที่นักข่าวจะตกลงกันนำเสนอข่าว แต่บรรณาธิการข่าว และหัวหน้าข่าวจะต้องมีการพัฒนาข่าวที่นักข่าวส่งมาให้มีประเด็นที่ลึก และดีกว่าที่นักข่าวส่งข่าวมา

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่านักข่าวเศรษฐกิจมีการใช้แหล่งข่าวหลายแหล่งเสมอ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีต่อคุณภาพข่าว และมีการใช้แหล่งข่าวจาก Internet เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการใช้แหล่งข่าวจากงานวิจัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจที่จะต้องใช้อ้างอิงปริมาณประกอบกรรายงานข่าวเสมอ อย่างไรก็ตามนักข่าวส่วนน้อยยังคงมีการเขียนข่าวโดยไม่อ้างแหล่งที่มาของข้อมูล ค่าเฉลี่ย 1.78

ผลการวิจัยพบว่านักข่าวเศรษฐกิจมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวโดยเน้นผลกระทบต่อสังคมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.33 เน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ ค่าเฉลี่ย 4.32 และเน้นความสนใจของผู้อ่านเป็นหลัก ค่าเฉลี่ย 4.19

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ กล่าวว่า ต้องการให้ข่าวที่นำเสนอมีพลัง เกิดผลกระทบกับสังคม ซึ่งเขาให้ความสำคัญกับการตรวจสอบอำนาจรัฐ ซึ่งสังคมต้องร่วมตรวจสอบด้วย โดยที่สื่อต้องมีข้อมูลมากพอและมีกระบวนการชัดเจนในการเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหนังสือพิมพ์ไม่ต้องเป็นกลาง แต่ต้องมีความเป็นธรรมในการนำเสนอข่าว

3.บทบาทองค์กรหนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยพบว่าองค์กรหนังสือพิมพ์มีบทบาทน้อยในการพัฒนานักข่าว เนื่องจากภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจทำให้องค์กรหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจต้องประสบปัญหาทางการเงิน ไม่สามารถที่จะสนับสนุนการฝึกอบรมนักข่าวได้ ซึ่งนายสุรศักดิ์ จิรวัดธรรมมงคล ผู้สื่อข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์

ผู้จัดการ กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ผู้จัดการเคยจัดการฝึกอบรมให้กับนักข่าวในทุกระดับตามความต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ และต้องยกเลิกในภายหลังเนื่องจากไม่มีงบประมาณ

จากการที่องค์กรหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่มีการฝึกอบรมให้กับนักข่าว ดังนั้นองค์กรวิชาชีพจึงมีบทบาทสูงมากในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้กับนักข่าวเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ ร้อยละ 69.5 ขณะที่สถาบันการศึกษาได้มีส่วนในการฝึกอบรมให้กับนักข่าวเศรษฐกิจ ร้อยละ 25.4

นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ กล่าวว่า องค์กรหนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดให้การฝึกอบรมนักข่าว แต่องค์กรวิชาชีพได้มีส่วนมากที่จะให้ความรู้แก่ผู้สื่อข่าว และเป็นความต้องการขององค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการจะให้ผู้สื่อข่าวเรียนรู้หรือทราบในหัวข้อนั้นๆ ก็จะมีการจัดอบรมให้ความรู้

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าองค์กรหนังสือพิมพ์ไทยยังให้ความสำคัญกับการพัฒนานักข่าวน้อยมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะองค์กรหนังสือพิมพ์เป็นองค์กรแสวงหากำไรเช่นเดียวกับธุรกิจอื่นการลงทุนในส่วนของการพัฒนาคือผู้สื่อข่าวที่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการผลิตข่าวสารกลับถูกละเลยในการที่จะสนับสนุนด้านเวลา เงินทุน และทรัพยากรที่จะทำให้นักข่าวรอบรู้มากขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อเนื้อหาข่าว ดังนั้นนักข่าวส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำงานจึงเป็นลักษณะการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง (on the job training) มากกว่าการฝึกอบรมที่มีรูปแบบหรือหลักสูตรชัดเจน

ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาข่าวที่พบว่าถ้าองค์กรหนังสือพิมพ์มีความมั่นคง เช่น บริษัทมหาชน หรือบริษัทจำกัดที่มีกำไรมากก็จะส่งผลต่อเนื้อหาข่าว โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้นักข่าวมีอิทธิพลและเสรีภาพในการทำข่าวเหนือปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งในทางตรงข้ามถ้าองค์กรกำไรไม่ดีนัก นักข่าวต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจเหนือความเป็นนักวิชาชีพ

4.บทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

การรายงานข่าวเศรษฐกิจในสื่อมีจำนวนมากขึ้น ตามความต้องการบริโภคข่าวสารของประชาชน หากมองบทบาทการรายงานข่าวของนักข่าวเศรษฐกิจในฐานะนายประตูข่าวสาร ซึ่งเป็นบุคคลที่ตัดสินใจว่าข่าวสารใดควรจะส่ง หรือไม่ควรถูกส่งรวมทั้งกำหนดเวลาในการนำเสนอ ซึ่ง

การมองคุณค่าข่าวนั้น นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ กล่าวว่า การเสนอข่าวเศรษฐกิจนั้นต้องเลือกเรื่องที่ใกล้ตัวผู้อ่านมากที่สุดและต้องยอมรับว่าขณะนี้ข่าวเศรษฐกิจมีปริมาณมากขึ้น

ขณะที่ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ซีทีแบงก์ เห็นว่า นักข่าวควรจะเสนอข่าวบนข้อเท็จจริง ในขณะที่ความคิดเห็นและจุดยืนของหนังสือพิมพ์นั้นควรจะอยู่ที่บทบาทบรรณาธิการ หรือบทความมากกว่าการนำเสนอข่าวที่ปนความเห็น

นอกจากนั้นบทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์ไทยยังมีข้อจำกัด ที่ไม่สามารถนำเสนอได้ตรงความต้องการของผู้อ่าน ดังที่หนังสือพิมพ์ วอลล์สตรีทเจอร์นัล อ้างบทบาทของหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจว่า ข่าวเศรษฐกิจคือทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสำรวจดูว่าขณะนั้นประชาชนกำลังทำอะไร คิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจต้องเสนอเรื่องราวทุกแง่มุม ทั้งที่บางเรื่องจะห่างไกลจากคำว่า ธุรกิจ แต่มีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

5. ปัจจัยแวดล้อม

ปัจจัยแวดล้อมของกรทำข่าวเศรษฐกิจจากอดีตถึงปัจจุบันยังมาจากปัจจัยภายนอก เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และปัจจัยภายในตัวนักข่าวเอง เช่น ภูมิหลังนักข่าว การศึกษา รวมทั้งวิธีการทำงานและนโยบายองค์กรหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้ความต้องการบริโภคข่าวเศรษฐกิจของประชาชนมีมากขึ้นเมื่อประเทศเข้าสู่วิกฤติเศรษฐกิจ ประกอบกับสังคมโลกาภิวัตน์ทำให้เศรษฐกิจโลกเชื่อมต่อนับเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นภารกิจของนักข่าวในการที่จะรู้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เป็นไปจึงเป็นสิ่งจำเป็น และนักข่าวเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ตระหนักถึงผลพวงของโลกไร้พรมแดนจากการที่มีแหล่งข่าวเป็นชาวต่างชาติมากขึ้น ซึ่งปัญหาของนักข่าวเศรษฐกิจในขณะนี้ไม่สามารถที่จะสัมภาษณ์แหล่งข่าวต่างชาติได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดการใช้ภาษาอังกฤษ

นอกจากนั้นการที่ประเทศไทยต้องจัดตั้งองค์กรเศรษฐกิจใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับการแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจและเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลงกับธนาคารโลกหรือไอเอ็มเอฟ ทำให้นักข่าวเศรษฐกิจต้องเรียนรู้กฎหมายการจัดตั้งองค์กร และตรวจสอบติดตามการทำงานขององค์กรอิสระเพิ่มขึ้นเพื่อความโปร่งใส

อย่างไรก็ตามการทำข่าวยังมีอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่จะทำให้สามารถจับทุจริตผู้มีอำนาจ ยังเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้สื่อมวลชนทำหน้าที่อย่างจริงจังและเกาะติดมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

สำหรับงานวิชาชีพ

1.องค์กรหนังสือพิมพ์ควรให้การส่งเสริมให้นักข่าวได้รับความรู้เพิ่มเติม จากการทำงาน และการฝึกอบรม รวมทั้งการสนับสนุนด้านทรัพยากร เวลา เนื่องจากการวิจัยพบว่าองค์กรหนังสือพิมพ์ยังให้การฝึกอบรมกับนักข่าวน้อยเกินไป และนักข่าวเศรษฐกิจต้องการจะเพิ่มประสบการณ์จากการฝึกอบรม ดังนั้นองค์กรหนังสือพิมพ์ควรจัดการเรียนรู้ขณะปฏิบัติงาน(on the job training) และการฝึกอบรมให้กับนักข่าว

2.เน้นจริยธรรมนักข่าว แม้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นองค์กรธุรกิจมีเป้าหมายด้านกำไร ขณะเดียวกันก็มีพันธกิจต่อสังคม ดังนั้นจึงควรมีการรวมช่อมเป้าหมายทางธุรกิจกับมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนให้ได้ ซึ่งข่าวเศรษฐกิจจะมีการคาบเกี่ยวผลประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักข่าวบางส่วนยังเห็นว่า การที่นักข่าวไปรับหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้แหล่งข่าว หรือการลงโฆษณาที่แฝงมาในรูปข่าวได้

3. ผลการวิจัยพบว่านักข่าวส่วนใหญ่รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเรียบเรียงเขียนข่าวด้วยตนเอง การที่นักข่าวหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักข่าวต้องจัดระบบความคิดในเรื่องที่ติดตามให้ถ่องแท้ มีข้อมูลเที่ยงตรง ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นนักข่าวต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อมใช้คำถามพื้นฐานที่จะทำให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และเจาะถามที่ละเอียดถี่ถ้วน รวมทั้งสรุปการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน คัดเลือกประเด็นมานำเสนอ และเขียนข่าวด้วยความถูกต้อง ชัดเจนและสมบูรณ์ครบถ้วน

สำหรับงานวิจัยในอนาคต

การศึกษาคือความเป็นนักวิชาชีพและบทบาทการรายงานข่าวเศรษฐกิจ ในครั้งต่อไป ควรจะศึกษาที่ตัวผู้บริหารสื่อโดยตรง เปรียบเทียบระหว่างสังกัด หรือสายข่าวต่างๆของข่าวเศรษฐกิจ รวมทั้งการวิจัยในรูปแบบอื่นๆที่จะได้ข้อมูลในเรื่องนี้ลึกซึ้งกว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรกช สุรกูล . การทำข่าวของการเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการผู้สื่อข่าวการเมือง.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2540.
- เกษม ศิริสัมพันธ์ . การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันในเขตกรุงเทพมหานคร 14 ฉบับ.
กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2507.
- ชัตติยะ เหลี่ยมไธยะ . การจัดสรรข่าวสารในหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ:การวิเคราะห์สาระ .วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2534.
- ฉอาน วุฒิกรรมรักษา . หลักการรายงานข่าว . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง,2536.
- ดรุณี หิรัญรักษ์ . การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น . กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ,2534.
- ดรุณี หิรัญรักษ์ . เทคนิคการหาข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์ .กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2537.
- ตฤตถ์ นพคุณ . ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย .วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2541.
- ติน ปรัชญาพถุทธ์ . ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์ .กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ,2536.
- นวกะ สุ่มงคล . ปมข่าวเศรษฐกิจ 33/34 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย ,2534.
- นักข่าวยุคฟองสบู่แตก . ปมข่าวเศรษฐกิจ 2541 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย ,2541.
- บุญรักษ์ บุญญเขตมาลา . ระหว่างกระจกกับตะเกียง .กรุงเทพมหานคร :โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
,2542.
- บุญรักษ์ บุญญเขตมาลา . ฐานันดรที่สี่ จากระบบโลกถึงรัฐไทย .กรุงเทพมหานคร:โครงการจัด
พิมพ์คบไฟ,2537.
- ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ . บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน .สัมภาษณ์,12 กุมภาพันธ์ 2545.
- ปรีชัช ศตะสุข . กระบวนการทำข่าวของเสียงอเมริกาประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2541.
- ปัทมน สีนานุเคราะห์ . คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจใน
ทัศนะของผู้สื่อข่าวเองและบรรณาธิการข่าว.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย ,2537.

- พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร .สำนักคนหนังสือพิมพ์,ข่าวเจาะ เจาะข่าว .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์
สายธาร,2543.
- พรพิมพ์ พรประภา .วิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2536.
- พรสุรีย์ ธนะศรีสีบวงศ์ .กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีโทรทัศน์สีทอง
ทัพบกช่อง 7 .วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2540.
- พระธรรมปิฎก .สื่อมวลชนกับการสร้างสรรค์สังคม,มุมมองสองปราชญ์.กรุงเทพมหานคร:สมาคมนัก
ข่าวแห่งประเทศไทย,2537.
- พิศิษฐ์ ชวลาภวิชัยและคณะ .การรายงานข่าวชั้นสูง .กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,2540.
- พีระ จิโรโสภณ .การรายงานข่าวเชิงสืบสวนแบบประยุกต์.กรุงเทพมหานคร:ทีพีพรินท์,2528.
- มาลี บุญศิริพันธ์ .หลักการหนังสือพิมพ์เบื้องต้น.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ประกายพรึก,2537.
- รุ่งมณี เมฆโสภณ .วิกฤตสื่อมวลชน.กรุงเทพมหานคร :โครงการวิถีสรรค์,2541.
- วีระ ธีรภัทร .ปมข่าวเศรษฐกิจ33/34 .กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย,2534.
- วีระ ธีรภัทร .หนังสือพิมพ์วิจักร 19 พฤษภาคม 2542.
- สมหมาย ปาวิจฉัตต์ .ข่าวเจาะ เจาะข่าว.กรุงเทพมหานคร:สายธาร,2543.
- สมหมาย ปาวิจฉัตต์ .วันนักข่าว 5 มี.ค.2536.กรุงเทพมหานคร:สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย,
ไทย,2536
- สุรศักดิ์ จิรวาสตรมงคล.ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ.สัมภาษณ์ ,28 กุมภาพันธ์ 2545.
- สุภา ศิริมานนท์ .นักหนังสือพิมพ์.กรุงเทพมหานคร:ทีพีพรินท์,2528.
- อดิศักดิ์ ลิ้มปทุมพัฒนกิจ.บรรณาธิการเครือเนชั่น.สัมภาษณ์,13 กุมภาพันธ์ 2545.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ.ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ชิตี้แบงก์.สัมภาษณ์,8 กุมภาพันธ์ 2545.
- อารยา ขันทปราบ .ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการประเด็นข่าวเศรษฐกิจทางสถานีโทรทัศน์
ทัพบกช่อง 5 โดยเน้นการศึกษาที่กระบวนการผลิตรายการจับกระแสเศรษฐกิจ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2541

ภาษาอังกฤษ

Chism, cicil Clark. News values and Decision Making : A study of gate keeping at a
medium size newspaper. Doctoral dissertation, Department of Philosophy
University of Tennessee, 1985.

D.M. Whitt. The Gatekeeper : A case study in the Selection of News. Journalism
Quatery, 1950

Garrison, Bruce. Advance reporting : Skill for the Professional. New Jersey: Lawrence
Erlbaum. Associated, 1992

Garrison ,Bruce. Professional News Reporting .New Jersey : Lawrence
Erlbaum. Associated, 1992

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ
คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจในสถานการณ์
ปัจจุบัน คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญอย่างยิ่ง ขอความกรุณาตอบความคิดเห็นที่แท้จริง คำตอบของ
ท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและใช้เฉพาะในการศึกษาเท่านั้น

โปรดทำเครื่องหมายถูก (/) หน้าข้อความที่ต้องการเลือก หรือเติมข้อความที่เป็นจริงในช่องว่าง

ตอน 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 25 ปี

() 25-35 ปี

() 36-45 ปี

() 46-55 ปี

() มากกว่า 55 ปี

3. สถานภาพ

() โสด

() สมรสมีบุตร.....ไม่มีมี1-3 คน.....มีมากกว่า 3 คน

() อื่นๆ ระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

() สูงกว่าปริญญาตรี

5. สาขาการศึกษา

() หนังสือพิมพ์ / วารสารศาสตร์

() นิเทศศาสตร์ สาขาอื่นโปรดระบุ.....

() เศรษฐศาสตร์/ พาณิชยศาสตร์ / บริหารธุรกิจ / บัญชี / การเงินการคลัง

() สาขาอื่นนอกเหนือจากข้างต้น โปรดระบุ.....

6. ประสบการณ์การทำงานด้านข่าวกับสื่อต่างๆ (รวมข่าวทุกด้าน)

- () น้อยกว่า 1 ปี
- () 1-3 ปี
- () 3-5 ปี
- () 5-10 ปี
- () มากกว่า 10 ปี

7. ประสบการณ์ทำงานด้านข่าวเศรษฐกิจ(ไม่รวมข่าวด้านอื่นๆ)

- () น้อยกว่า 1 ปี
- () 1-3 ปี
- () 3-5 ปี
- () 5-10 ปี
- () 10 ปีขึ้นไป

8. เคยผ่านงานข่าวจากสื่อใดบ้าง โปรดระบุสื่อและระยะเวลาที่ทำมา

- () สื่อวิทยุ.....ปี
- () สื่อโทรทัศน์.....ปี
- () สื่อนิตยสาร.....ปี
- () สื่อหนังสือพิมพ์.....ปี
- () สำนักข่าว.....ปี
- () สื่ออื่นๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....ปี

9. สายงานข่าวเศรษฐกิจที่รับผิดชอบ ขณะนี้

- () ตลาดหลักทรัพย์
- () ธนาคารแห่งประเทศไทย
- () กระทรวงการคลัง
- () ธนาคารพาณิชย์
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

10. องค์การหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

- () หนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป
- () หนังสือพิมพ์ธุรกิจ/เศรษฐกิจรายวัน
- () หนังสือพิมพ์ธุรกิจ/เศรษฐกิจราย 3 วัน
- () นิตยสารธุรกิจ/เศรษฐกิจรายสัปดาห์
- () นิตยสารข่าวทั่วไปรายสัปดาห์
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

11. ลักษณะองค์กรสิ่งพิมพ์ที่สังกัด

- () บริษัทจำกัด
 () บริษัทมหาชน
 () ลักษณะอื่น โปรดระบุ.....

12. ในสิ่งพิมพ์ที่สังกัด ทีมงานบุคลากรด้านข่าวเศรษฐกิจ- หุ่น – การเงิน มีจำนวนเท่าใด

- () น้อยกว่า 5 คน
 () 5-10 คน
 () 10-20 คน
 () 30 คน
 () มากกว่า 30 คน

ตอน 2 ข้อมูลการเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจ

13. การเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจมาจากเหตุใด โปรดระบุเหตุผลต่างๆว่ามีน้ำหนักในการตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพนักข่าวเศรษฐกิจมากน้อยเพียงไร

เหตุผล	น้ำหนักของเหตุผล					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ใช่เลย
เรียนมาด้านนี้โดยตรงจึงทำงานให้ตรงกับที่เรียนมา						
มีความมุ่งมั่นที่จะทำอาชีพนี้มานานแล้ว						
มีเพื่อนมาทำอาชีพนี้จึงทำด้วย						
เหตุบังเอิญ						
ถูกจับให้มารับผิดชอบงานข่าวเศรษฐกิจทั้งๆที่ยากทำงานข่าวสายอื่นมากกว่า						
เพราะเป็นอาชีพที่มีคนเกรงอกเกรงใจ						
เพราะเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม						
เพราะเป็นอาชีพที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพอื่นได้						

14. ก่อนเข้าสู่งานข่าวเศรษฐกิจ ท่านมีความรู้ ทักษะการทำข่าวเศรษฐกิจ-หุ้น-การเงินมาก่อนจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () มีประสบการณ์ทำข่าวด้านนี้มาก่อน
- () มีพื้นฐานการศึกษาด้านธุรกิจ-เศรษฐกิจโดยตรง
- () มีพื้นฐานด้านข่าวแต่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านเศรษฐกิจโดยตรง
- () ไม่มีพื้นฐานความรู้แต่มีความสนใจเป็นพิเศษ
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

15. ท่านเข้าสู่งานข่าวเศรษฐกิจในสังกัดหนังสือพิมพ์/นิตยสารขณะนี้ด้วยวิธีใด

- () สมัครเองตามประกาศรับสมัคร
- () มีผู้แนะนำเป็นส่วนตัวให้ไปสมัคร
- () หน่วยงานที่สังกัดชักชวนให้มาทำงานด้วย
- () ไปสอบถามและแสดงความสนใจสมัครเอง
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

16. การเข้าทำงานดังกล่าวในข้อ 15 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () มีการสอบข้อเขียนหรือทดสอบความสามารถ
- () มีการสอบสัมภาษณ์
- () มีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

17. ถ้ามีการทดสอบความสามารถ (ถ้าไม่มีข้ามไปตอบข้อ 18) ทดสอบด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ความรู้ ทักษะด้านข่าว
- () ความรู้ด้านเศรษฐกิจ-การเงิน
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

18. หน่วยงานหนังสือพิมพ์/นิตยสารรับท่านเข้าทำงานโดยมีผู้แข่งขันคัดเลือกหรือไม่

- () ไม่มี
- () มีระบุจำนวนผู้เข้าแข่งขันคัดเลือกคน

19. ท่านเคยผ่านการฝึกอบรมด้านข่าวเศรษฐกิจ-หุ้น -การเงินหรือไม่ ในเรื่องอะไร ในหัวข้อใดบ้าง

- () ไม่เคย
- () เคย ในหัวข้อวารสารศาสตร์
- () การเงินการคลัง /งบประมาณ /ธนาคารพาณิชย์/ตลาดหุ้น/เศรษฐศาสตร์ทั่วไป
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

20. การฝึกอบรมจัดโดยหน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () หนังสือพิมพ์ / นิตยสารที่สังกัดเป็นผู้ฝึกอบรมให้
- () องค์กรวิชาชีพภายนอกเป็นผู้จัดฝึกอบรมให้
- () สถาบันการศึกษาจัดอบรมให้
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

21. ท่านเคยเข้ารับการประชุมหรือสัมมนาในลักษณะต่างๆที่เกี่ยวกับการทำข่าวด้านเศรษฐกิจ-การเงิน บ่อยเพียงใด

- () ไม่เคยเลย
- () เคยเป็นบางครั้ง
- () ค่อนข้างบ่อย
- () บ่อย
- () บ่อยมาก

ตอน 3 บทบาทการรายงานข่าว

22. ข่าวเศรษฐกิจที่ท่านปฏิบัติในปัจจุบัน

ลักษณะงาน	ความบ่อยในการปฏิบัติ				
	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
รวบรวมข้อมูลข่าวจากการสัมภาษณ์					
รวบรวมข้อมูลข่าวจากการอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์					
รวบรวมข้อมูลข่าวจาก Internet , Web site					
รวบรวมข้อมูลข่าวโดยออกไปทำงานนอกสถานที่					
รวบรวมข้อมูลข่าวโดยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนนักข่าวด้วยกัน					
รวบรวมข้อมูลข่าวโดยลอกข่าวจากเพื่อนนักข่าว					
เรียบเรียงเขียนข่าวด้วยตนเอง					
โทรศัพท์บอกข่าวให้ Rewriter ที่โรงพิมพ์					
ทำข่าวแบบสืบสวน (Investigative)					
เขียนข่าวเชิงวิเคราะห์ที่ตีความโดยมีข้อมูลเชิงปริมาณประกอบ					
เขียนข่าวจากรายงานการวิจัย					
เขียนบทความ บทวิเคราะห์					
เขียนบทบรรณาธิการ					
เขียนคอลัมน์เศรษฐกิจ					
อื่นๆโปรดระบุ.....					

23. การใช้แหล่งข่าว

การใช้แหล่งข่าว	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
ในการทำข่าวแต่ละครั้งส่วนใหญ่ใช้แหล่งข่าวแหล่งเดียว					
ในการทำข่าวส่วนใหญ่ใช้แหล่งข่าวหลายแหล่งข่าวเสมอ					
รายงานข่าวโดยอ้างแหล่งข่าวแบบปกปิดชื่อ (เช่น แหล่งข่าวภายใน เปิดเผยว่า...) บ่อยเพียงใด					
ท่านเคยใช้แหล่งข่าวจาก Internet หรือ web site บ่อยเพียงใด					
ท่านเคยใช้แหล่งข่าวจากงานวิจัยต่างๆบ่อยเพียงใด					
อื่นๆโปรด ระบุ.....					

24. เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว

เกณฑ์การตัดสินใจ	ระดับการตัดสินใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
เน้นความสนใจของผู้อ่านเป็นหลัก					
เน้นผลกระทบต่อสังคม					
เน้นนโยบายของสิ่งพิมพ์ที่สังกัด					
เน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ					
เน้นการแข่งขันกับสิ่งพิมพ์ฉบับอื่น					
เน้นการขายได้หรือมีคนซื้ออ่าน					
อื่นๆโปรด ระบุ.....					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25. ความคิดเห็นต่อหลักการทางวิชาชีพที่ปฏิบัติอยู่

หลักการทางวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	กำกวม	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
หนังสือพิมพ์เป็นงานที่ต้องการความรวดเร็วโอกาสผิดพลาดจึงพออนุโลมให้ได้					
การกล่าวหาใครแม้ไม่มีหลักฐานชัดเจนย่อมทำได้เพราะเป็นธรรมชาติของการทำข่าวแบบสืบสวนเจาะลึก					
การรายงานข่าวไม่จำเป็นต้องยึดความเป็นกลางหรือเป็นภววิสัย (objectivity) เสมอไป					
โฆษณาที่แฝงในรูปข่าวยอมทำได้ถ้าคิดว่าเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน					
สิ่งที่มีความสำคัญแต่มิน่าสนใจกับคนอ่านไม่น่าจะเป็นข่าวได้					
การอ้างแหล่งข่าวแบบปกปิดหรือคลุมเครือในการรายงานข่าวสามารถทำได้เพื่อให้ได้ข้อมูลมานำเสนอ					
พาดหัวข่าวสามารถเกินเลยข้อเท็จจริงได้บ้างเพื่อให้น่าสนใจ ติดตามอ่าน					
การรายงานข่าวควรเน้นประเด็นข่าวที่เป็นลบมากกว่าประเด็นที่เป็นบวก เพราะคนสนใจมากกว่า					
ในการรายงานข่าวควรเน้นสิทธิการรับรู้ของประชาชนมากกว่าสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว					
การให้สิ่งตอบแทนกับนักข่าวไม่ว่าจะเป็นสิ่งของหรือผลประโยชน์ใดๆจากแหล่งข่าวถือเป็นเรื่องสิ้นน้ำใจที่ปฏิบัติกันทั่วไปสามารถทำได้					
นักข่าวสามารถรับงานเป็นประชาสัมพันธ์ให้แหล่งข่าวได้เพื่อเป็นรายได้พิเศษ					
การไปพูดคุยกับแหล่งข่าวเพื่อหาข้อมูลมาทำข่าวโดยไม่บอกให้แหล่งข่าวรู้ตัวถือว่าไม่ผิดจรรยาบรรณ					
การผิดสัญญาในการรับปากกับแหล่งข่าวว่าจะไม่นำข้อมูลที่พูดคุยกันไปเปิดเผย ตีพิมพ์สามารถทำได้หากเห็นว่าข้อมูลนั้นสำคัญ					

26. โปรดระบุปัญหาในการเสนอข่าวเศรษฐกิจจากประสบการณ์การทำข่าวของท่าน

.....

.....

.....

.....

27. ท่านมีข้อเสนอแนะการพัฒนาข่าวเศรษฐกิจ ให้มีคุณภาพสมกับเป็นนักวิชาชีพหรือฐานันดรที่ 4 ของสังคมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววิพิมพ์ กิ่งวัฒนานันท์ เกิดวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2512 ที่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และเข้าศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2543 ปัจจุบัน เป็นผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย